GAZETA wyborcza
wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Środa, 18 listopada 2026 | Redaktor prowadzący **Piotr Rozpara** | Cena gazety **7,99 zł** (w tym 8% VAT) | nr 269.11368, 1

Nakład 32 tys. + **298,5 tys. prenumerat cyfrowych**

Transakcja dekady

Kosmos made in Poland

Polsko-fińska firma Iceye, która dotąd znana była z satelitów wojskowych, teraz chce tworzyć także rakiety kosmiczne.
Włoskiego producenta silników zamierza kupić za 2 mld euro.

Tomasz Kilian, Sebastian Ogórek

Większej transakcji w historii naszego kraju nie było. Wprawdzie przed 20 laty podobną kwotę na zakup rafinerii w Możejkach wydał Orlen, ale prywatna firma nigdy takich pieniędzy nie wydawała.

Jak poinformował wczoraj Reuters, Iceye zgłosiło się z ofertą kupna włoskiego producenta rakiet Avio, z którym chce stworzyć grupę kosmiczno-obronną. Wartość transakcji ma przekroczyć 2 mld euro. Do tego kolejny miliard Iceye ma zainwestować w rozwój spółki w następnych latach. W transakcji ma pośredniczyć włoska firma Iris 2, a celem jest wycofanie Avio z giełdy. Akcje tej spółki Iceye wycenił na 41 euro za sztukę. To o ponad 20 proc. więcej niż poniedziałkowa cena zamknięcia na giełdzie we Włoszech. Przy tak atrakcyjnej finansowo propozycji raczej mało prawdopodobne, by nie doszło do finalizacji transakcji.

Zaczęło się od lodów Arktyki

„Satelity już budujemy. Dziś sięgamy po brakujący element: europejską rakietę" – napisał na X Rafał Modrzewski, prezes Iceye. Urządzenia tej firmy są dziś stosowane przez wojsko do celów wywiadowczych, na szeroką skalę korzysta z nich Ukraina.

Założona w 2014 roku spółka to przykład europejskiego snu. Cztery lata wcześniej Rafał Modrzewski, młody inżynier z Polski, wyjeżdża na stypendium Erasmus z Politechniki Warszawskiej na fiński Uniwersytet Aalto. Tam poznaje Pekkę Laurilę i razem składają grant na budowę projektu badawczego związanego ze śledzeniem topnienia lodów Arktyki za pomocą konstelacji dronów. Brzmi jak studencka fantazja, ale z pomocą swojego profesora zaczynają działać. Szybko się okazuje, że ich satelity mogą śledzić nie tylko to, co dzieje się z lodem, ale i to, jak przemieszczają się wojska. Naukowe wyzwanie okazuje się przełomowym projektem. I to idealnie wpisującym się w to, czego potrzebuje Europa, by uniezależnić się od amerykańskiego monopolu.

Po przejęciu włoskiej firmy spółka chce zainwestować w technologie rakietowe i zwiększyć częstotliwość startów rakiet Vega. W planach ma też rozwinięcie możliwości świadczenia usług wystrzeliwywania innych satelitów na zasadach komercyjnych – dokładnie tym dziś zajmuje się SpaceX Elona Muska.

Rakiety Vega mają już za sobą 30 startów, 27 zakończyło się sukcesem.

Potentat kosmiczny

Iceye zadeklarowało, że zamierza zachować markę Avio, a także zatrzymać obecną kadrę oraz dotrzymać zobowiązań wobec europejskich i amerykańskich klientów oraz partnerów. Kontynuowane będą też zaplanowane inwestycje w USA.

Polsko-fińska firma ma największą na świecie kolekcję mikrosatelitów SAR. Stosowane są one m.in. przez siły zbrojne różnych krajów, a w maju ubiegłego roku umowę na dostarczenie trzech takich satelitów z naziemnym modułem podpisało również polskie MON. Pierwszy z nich trafił na orbitę w listopadzie 2025 r., dwa kolejne – na początku kwietnia br.

Po największej w historii firmy rundzie finansowania w czerwcu (pozyskano 450 mln euro) wyceniano ją na ponad 10 mld euro. ●

FOT. HANDOUT / UKRAINIAN SECURITY SERVICE / AFP

Wojna w Ukrainie

WOJNA WRACA TAM, GDZIE SIĘ ZACZĘŁA

Tak atak na Most Krymski skomentował Wołodymyr Zełenski. W nocy z poniedziałku na wtorek jeden z czterech wystrzelonych pocisków miał trafić w 227-metrowy łuk znajdujący się w centralnej części mostu. Konstrukcja runęła do wody. Prezydent Ukrainy poinformował, że atak był efektem operacji przygotowywanej od kilku tygodni.
Więcej ▶ 8; Komentarz ▶ 2

Temat dnia

Jakie zmiany w zdrowiu

Zagrożona jest zasada, na której budowano powojenne europejskie systemy ochrony zdrowia: o dostępie do leczenia ma decydować stan zdrowia, a nie miejsce zamieszkania i zasobność portfela – mówi Maria Libura z Polskiej Sieci Ekonomii
▶ **4-5**

Opinie

Niebezpieczny pomysł

Prezydent Krakowa chciał przekazać ciało zamachowcy do badań naukowych Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ostatecznie problem rozwiązała rodzina, ale pytania pozostały
▶ **13**

Wydaje Wyborcza Sp. z o. o.
nr indeksu 348198
ISSN 0860-908X
9 770860 908136 47

REKLAMA Kraj/34460925

eprasa.pl 38a3365370

Bartosz T. Wieliński

Padł symbol dominacji

Dwudniowa operacja z użyciem dronów i pocisków manewrujących Flamingo pokazuje, że Ukraińcy nie prowadzą wojny z Rosją według reguł narzucanych im z Białego Domu. Początkowo, gdy byli zależni od amerykańskich pocisków dalekiego zasięgu – niechętnie przekazanych im przez Waszyngton – mogli używać ich tylko na terenie swojego kraju. W 2024 r. strefę rozszerzono o obwód kurski, gdzie Rosjanie, by zatrzymać niespodziewaną ukraińską ofensywę, ściągnęli posiłki z Korei Północnej. Amerykanie bali się bowiem prowokować Moskwę, zakładając, że Putin może potraktować to jako przyłączenie się USA do wojny.

Ukraińcy dopiero po opracowaniu własnych dronów i pocisków zyskali wolną rękę. W efekcie zapłonęły terminale przeładunku ropy naftowej pod Sankt Petersburgiem i rafinerie oraz fabryki zbrojeniowe głęboko w kraju. Administracja Donalda Trumpa, pod presją Kremla, usiłowała zmusić Kijów, by zaniechał ataków na rosyjski przemysł naftowy. Ukraińcy na prośby byli jednak głusi.

Most Krymski – wzniesiony w latach 2016-2018 propagandowy projekt Putina – otwierał listę nietykalnych celów. Rosjanom zależało, by mimo niepowodzeń na froncie stał jako symbol ich dominacji nad wydartym Ukrainie półwyspem. Amerykanie – za Joe Bidena i Trumpa – bojąc się reakcji Moskwy, godzili się, by długa na 19 km konstrukcja była nietykalna.

Agenci Służby Bezpieczeństwa Ukrainy zdetonowali jesienią 2022 r. na moście wyładowaną materiałami wybuchowymi ciężarówkę, ale eksplozja tylko uszkodziła jedno z przęseł. Szybko je naprawiono. Późniejsze ataki nie były skuteczne. Rosja chwaliła się, że most broniony jest nawet z kosmosu.

Dwa lata temu Trumpowi wydawało się, że na Zełenskiego wystarczy nakrzyczeć i upokorzyć go przed kamerami

Wydarzenia z wczorajszej nocy zadały temu kłam. Po uderzeniu dronów i pocisków manewrujących zawaliło się jedno z przęseł, po którym jeździły samochody. Część kolejowa jest poważnie uszkodzona. Do tego szczątki mostu zablokowały przejście z Morza Czarnego na Morze Azowskie. Porty w okupowanym Mariupolu i Berdiańsku zostały odcięte.

Udany atak na Most Krymski pokazuje, że wpływ administracji Trumpa na to, co robią Ukraińcy na polu walki, jest niewielki. A skoro Amerykanom nie udało się wymusić na Wołodymyrze Zełenskim, by zostawił w spokoju most, to jak zmuszą go, by oddał Rosji Kramatorsk i Słowiańsk, ciągle kontrolowane przez Ukrainę miasta-twierdze w Donbasie? Jak zmuszą go, by zgodził się na hańbiące propozycje Rosji dotyczące zawieszenia broni?

Trumpowi kończy się czas. Musi zawrzeć jakieś porozumienie w sprawie Ukrainy, zanim w styczniu zbierze się w nowym składzie Kongres, a demokratyczna większość w Izbie Reprezentantów i Senacie zacznie mu krępować ruchy i uniemożliwi jego najbliższemu otoczeniu rozpoczęcie bajecznych inwestycji w Rosji. Dwa lata temu Trumpowi wydawało się, że na Zełenskiego wystarczy nakrzyczeć i upokorzyć go przed kamerami, by zmiękł i robił to, co mu się każe. Tymczasem prezydent Ukrainy w dość spektakularny sposób zademonstrował światu swoją niezależność.

Jak Trump wytłumaczy to Putinowi? Utrata mostu to dla Rosjan nie tylko propagandowy problem. Przeprawa nad Cieśniną Kerczeńską była jedyną bezpieczną drogą, którą na Krym można było przewozić ludzi i zaopatrzenie. Droga lądowa jest w zasięgu ukraińskich dronów. Rosyjskie wsparcie dla garnizonu na Krymie będzie więc jeszcze mniejsze, w czasie gdy ukraińskie ataki na półwysep będą się nasilać. Czy Rosja będzie w stanie utrzymać Krym bez mostu? Rok temu takie pytanie byłoby niepoważne. Dziś już nie. ●

Drogę w górę wymyślam na dole

ANDRZEJ BARGIEL
skialpinista w rozmowie ze Sport.pl

Londyn
Przechadzka wśród zarośli w jesienny poranek

FOT. REUTERS / TOBY MELVILLE

Jeleń wczoraj rano w Parku Richmond w Londynie. Zajmujący aż 955 hektarów park jest największym spośród królewskich w tym mieście i największym ogrodzonym parkiem miejskim w Europie. „W ten wilgotny, jesienny poranek jeleń przechadza się wśród zarośli" – opisał autor tego zdjęcia, Toby Melville z Reutersa.

Liczba dnia

103,7

TYS. ZŁ

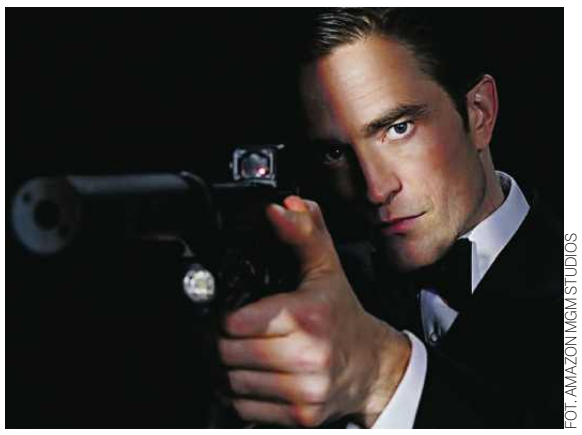
A dokładnie 103 680 zł – tyle trzeba zapłacić za metr kwadratowy apartamentu o powierzchni blisko 150 m kw. na ostatnim, 32. piętrze Motion Tower, który stanie przy ul. Towarowej na Woli w Warszawie.

Więcej ▶ Warszawa.wyborcza.pl

Zamów magazyn z darmową dostawą na:
Prenumerata24.pl
Więcej na:
Wyborcza.pl/ksiazki

Znamy nazwisko nowego Jamesa Bonda
Pattinson, Robert Pattinson

FOT. AMAZON MGM STUDIOS

Nowym agentem 007 został Robert Pattinson **(na zdjęciu).** Jego nazwisko pojawiło się w kontekście przesłuchań do roli w kolejnym filmie o Jamesie Bondzie, gdy do sieci wypłynęła informacja na temat rzekomego kontraktu aktora. Niektórzy wątpili, że po tym, jak wcielił się w Batmana, zdecyduje się na kolejną długoletnią przygodę z jednym bohaterem filmowym, ale na oficjalnym profilu 007 na Facebooku ogłoszono, że to właśnie Brytyjczyk – który wypłynął dzięki rolom m.in. w Harrym Potterze (w czwartej części zagrał Cedricka Diggory'ego) i „Zmierzchu", a później udowodnił, że nie boi się sięgać po ambitniejsze role – zastąpi Daniela Craiga.

Na początku ubiegłego roku w sieci ogłoszono, że spór o prawa do Jamesa Bonda został zakończony. Na nowy film ze swoim ulubionym bohaterem wielbiciele postaci czekają od 2021 roku, czyli od premiery „No Time To Die" z Danielem Craigiem. Kontrolę nad franczyzą przejął Amazon MGM Studios, który będzie odpowiedzialny za proces kreatywny przy tworzeniu kolejnych produkcji z udziałem agenta 007. Rok później dowiedzieliśmy się, że reżyserem 26. filmu o Jamesie Bondzie będzie Denis Villeneuve. Filmowiec oczarował widzów swoją wersją „Diuny" i „Blade Runnerem 2049". Z kolei scenariusz do produkcji ma napisać Steven Knight, twórca znany z „Peaky Blinders", „Tysiąca ciosów", „Marii Callas" i „Rodu Guinnessów"..

W tym roku Pattinsona zobaczymy jeszcze na dużym ekranie w trzeciej części „Diuny", filmie także reżyserowanym przez Denisa Villeneuve'a. – James Bond to jedna z najbardziej legendarnych postaci w historii kina, a to, że powierzono mi rolę 007, to honor na całe życie. Powiedzieć, że to spełnienie moich marzeń, to nic nie powiedzieć – cytuje Pattinsona portal Deadline.

Zdjęcia do nowego filmu o Bondzie rozpoczną się w przyszłym roku, a premierę 26. produkcji pełnometrażowej o agencie 007 zaplanowano na rok 2028. Fabuła wyczekiwanego tytułu nie jest jeszcze znana. Na ostatnim CinemaConie w Las Vegas szefowa działu filmowego, streamingowego oraz kinowego w Amazon MGM, razem z szefową marketingu globalnego firmy Sue Kroll, przekazały najświeższe informacje na temat produkcji. Padła deklaracja, że nowy Bond będzie „świeżym i ekscytującym" rozdziałem w historii serii. Scenarzysta Steven Knight z kolei w wywiadzie dla BBC mówił, że jego „wieloletnia miłość i przywiązanie do agenta 007" pozwoli mu stworzyć coś, co „jednocześnie będzie takie samo i inne niż dotychczas – lepsze, mocniejsze, odważniejsze". ●

Joanna Chojnacka

eprasa.pl 38a3365370

KONFERENCJA W MUZEUM ŚLĄSKIM W KATOWICACH – 18 LISTOPADA

Włączenie zaczyna się od dziecka

O tym, że dzieci w trudnej sytuacji potrzebują wsparcia, mówimy od lat. Rzadziej stawiamy pytania. Czy oferowana pomoc rzeczywiście odpowiada na ich potrzeby? Jak budować system, w którym ważniejszy jest człowiek niż procedury? Jak sprawić, by wsparcie docierało tam, gdzie jest najbardziej potrzebne?

fot. AdobeStock / JackF

Między innymi o tym rozmawiać będą eksperci podczas konferencji „Włączenie zaczyna się od dziecka. Fundusze Europejskie dla społeczeństwa", która odbędzie się 18 listopada w Muzeum Śląskim w Katowicach. Wydarzenie dofinansowane jest ze środków Unii Europejskiej.

Unijne miliony na wsparcie dzieci, rodzin i pieczy zastępczej

Pierwsze środki unijne na rozwój usług społecznych dla rodzin i dzieci objętych pieczą zastępczą trafiły do Polski w 2016 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego.
Dzięki dofinansowaniu blisko 10 tys. osób skorzystało z różnych form pomocy, a w regionie powstało ponad 1200 miejsc świadczenia usług środowiskowych. Rodziny mogły liczyć m.in. na pomoc asystentów, porady specjalistów, mediacje i psychoterapię. Dzieci znalazły wsparcie w świetlicach, klubach i placówkach prowadzących pracę podwórkową. Rozszerzono również dostęp do usług asystenckich i poradnictwa dla rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami. W sumie zrealizowano 176 projektów o wartości 146 mln zł.

W obecnej perspektywie finansowej zakres pomocy rozszerzono m.in. o usługi dla dzieci z problemami psychicznymi, behawioralnymi lub niepełnosprawnościami, a także interwencję kryzysową i przeciwdziałanie przemocy. Wsparcie skierowano również do dzieci i młodzieży przebywających w placówkach całodobowych. Na te działania podpisano już 66 umów o łącznej wartości ponad 98 mln zł.

Osobną pulę środków przeznaczono dla powiatów na wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej, dzieci wychowujących się poza rodziną biologiczną oraz usamodzielnianych wychowanków pieczy. Z dofinansowania skorzystało 35 jednostek samorządowych, a wartość podpisanych umów przekroczyła 58 mln zł. W latach 2022-2023 Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizował także projekt wspierający pieczę zastępczą, z którego skorzystało 200 dzieci, 100 rodzin zastępczych i 100 pracowników tego systemu. Kolejne przedsięwzięcie jest w toku i obejmie 300 dzieci oraz 70 rodzin zastępczych.

Nasz region rozwija również system adopcji. W latach 2016-2023 z pomocy skorzystało 950 dzieci, a dwa realizowane obecnie projekty strategiczne zakładają wsparcie łącznie 1000 osób.

Dziecko w centrum uwagi

Konferencja, która odbędzie się w Muzeum Śląskim, będzie nie tylko okazją do pokazania skali unijnego wsparcia, ale również do rozmowy o najważniejszych potrzebach dzieci i młodzieży znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, których podstawowe potrzeby nie są w pełni zaspokajane. Eksperci i praktycy zastanowią się, jak skuteczniej odpowiadać na te potrzeby i jak rozwijać system wsparcia, który rzeczywiście im sprosta. Uczestnicy poznają też inspirujące historie rodziców zastępczych, którzy podzielą się własnymi doświadczeniami.

Na konferencji zaplanowano wykłady poświęcone sytuacji dzieci i młodzieży w obliczu wyzwań współczesnego świata.

Wśród prelegentów, którzy otworzą spotkanie będzie dr Aleksandra Piotrowska, jedna z cenionych polskich psychologów dziecięcych, związana z Wydziałem Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego i Wyższej Szkoły Pedagogicznej ZNP w Warszawie. W Katowicach wystąpi z wykładem „Co powinniśmy dawać naszym dzieciom? Czego one od nas potrzebują i oczekują?". Odbędą się również panele eksperckie. W dyskusji „Dziecko w labiryncie systemów" wezmą udział: dr Anna Zasada-Chorab (dyrektor ROPS w Katowicach), Aleksandra Michalska (sędzia Sądu Rejonowego w Gliwicach), Joanna Luberadzka-Gruca (socjolożka i prezeska Fundacji Polki Mogą Wszystko), dr Jagoda Sikora (psycholożka dziecięca) oraz dr hab. Edyta Widawska – prof. UŚ z Instytutu Pedagogiki.

Eksperci porozmawiają o lukach w systemie, które utrudniają realizację działań skierowanych do najmłodszych, oraz o tym, jak powinien on funkcjonować, by skutecznie reagować na kryzysy w rodzinie. Przyjrzą się również zaletom i wadom wynikającym z wprowadzenia tzw. „Ustawy Kamilka" oraz zastanowią się, jakie czynniki wpływają na kryzys rodzicielstwa. Z kolei w rozmowie „Piecza zastępcza – istota wyzwania" swój udział zapowiedzieli: Małgorzata Paszkowska (pedagog terapeutyczny i rodzic zastępczy), Edyta Wojtasińska (psychopedagog) oraz Maria Berlińska (profilaktyk uzależnień). Goście porozmawiają o wyzwaniach związanych z przyjmowaniem nastolatków do rodzin zastępczych, przygotowaniem się do pełnienia tej roli oraz praktycznych aspektach rozpoczynania drogi rodzicielstwa zastępczego. Poruszą także temat usamodzielniania dzieci, tymczasowości pieczy zastępczej, relacji z rodzinami biologicznymi i adopcyjnymi oraz trudnych, często nieprzewidzianych sytuacji, które weryfikują oczekiwania i codzienność rodzin zastępczych.

W drugiej części konferencji zaplanowano inspirujące wykłady poświęcone sytuacji dzieci i młodzieży w obliczu wyzwań współczesnego świata.Prelegenci poruszą m.in. temat młodych dorosłych zagrożonych bezdomnością (Agnieszka Sikora, prezeska Fundacji po DRUGIE), higieny cyfrowej (dr Maciej Dębski, prezes fundacji Dbam o Mój Zasięg, socjolog problemów społecznych), standardów ochrony małoletnich (Joanna Luberadzka-Gruca) oraz rozpoznawania traumy u dzieci i młodzieży i sposobów interwencji (Tomasz Bilicki, pedagog, pedagog specjalny, diagnosta). Nie zabraknie również rozmowy o tym, jak angażować młodych w proces zmian (Agnieszka Maszkowska, socjolog, trenerka). Program uzupełni immersyjna gra symulacyjna, która pokaże pierwsze godziny po objęciu dziecka pieczą zastępczą. Pracując z ograniczoną informacją i podejmując wspólne decyzje, uczestnicy przyjrzą się temu, jak działania dorosłych i pomoc instytucjonalna wyglądają z perspektywy dziecka i co pomaga mu zachować poczucie bezpieczeństwa. Warsztat w formule LARP (Live Action Role-Playing) poprowadzi Kamil Szewczyk, edukator, trener i działacz społeczny.

Udział w konferencji jest bezpłatny dzięki dofinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027. Organizatorem wydarzenia jest Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

ŁK

Fundusze Europejskie dla Śląskiego | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | Województwo Śląskie

Katowice/34461522

eprasa.pl 38a3365370

Nowelizacja ustawy zdrowotnej

Leczenie może już nie być dla wszystkich

Zagrożona jest zasada, na której budowano powojenne europejskie systemy ochrony zdrowia: **o dostępie do potrzebnego leczenia ma decydować stan zdrowia, a nie miejsce zamieszkania i zasobność portfela.**

ROZMOWA Z
MARIĄ LIBURĄ
z Polskiej Sieci Ekonomii, ekspertką Klubu Jagiellońskiego

JUDYTA WATOŁA: Ranni w zamachu w Krakowie dość szybko trafili do szpitali i byli operowani. Ale jak by wyglądała ta sytuacja, gdybyśmy mieli w kraju – jak chce prezes NFZ – zaledwie 200 szpitali gotowych przyjmować pacjentów przez całą dobę?
MARIA LIBURA: Akurat Kraków byłby w tej szczęśliwej sytuacji, że miałby szpitale „nadliczbowe", między innymi dlatego, że jest wielkim miastem i kształcą się w nim przyszli lekarze. W przypadku zdarzenia masowego albo katastrofy naturalnej z dużą liczbą ofiar znacznie gorzej wyglądałaby jednak sytuacja na prowincji.

W naszym systemie ochrony zdrowia zbyt lekko traktuje się kwestie bezpieczeństwa. I nie chodzi tylko o bezpieczeństwo ludzi, ale i infrastruktury. Dwa lata temu podczas powodzi w szpitalu w Nysie woda zalała oddział ratunkowy, laboratorium i pracownie diagnostyczne, bo znajdują się w przyziemiu. Straty były ogromne, trzeba było ewakuować pacjentów, choć przecież od powodzi w 1997 roku wiadomo było, że szpital położony jest w strefie zagrożenia.

Więc kiedy słyszę o tak radykalnym zmniejszeniu liczby szpitali, to chciałabym wiedzieć, jak będzie wyglądała pomoc poszkodowanym podczas powodzi czy pożaru? Na ile wzmocnione zostaną siły szybkiego reagowania, jak na przykład Lotnicze Pogotowie Ratunkowe?

Czyli jeśli mamy mieć mało szpitali, to musimy mieć na przykład więcej helikopterów w gotowości?
– Tak, musimy wzmocnić opiekę przedszpitalną. Są one częścią szerszego zabezpieczenia. Możemy ograniczać liczbę szpitali działających w trybie ostrym pod warunkiem, że inaczej zabezpieczymy potrzeby mieszkańców danego obszaru.

Nie widać, żeby ministerstwo i NFZ miały taki plan.
– Albo dobrze go ukrywają. Słyszymy powtarzane jak mantra hasło, że szpitali jest za dużo i pieniądze się przez to marnują. Że zastąpimy je powiatowymi centrami zdrowia. Jeśli jednak szpital zamyka się dziś, a tworzenie centrum jest dopiero w planach, to tu i teraz kłopot mają ludzie w potrzebie, za to NFZ ma oszczędności. Trudno oprzeć się wrażeniu, że proste ograniczanie wydatków na ochronę zdrowia wygrywa z naprawą tego systemu.

To „zamykanie dziś" polega na tym, że ustawa, która lada chwila ma wprowadzić limit zarobków i czasu pracy lekarzy, zawiera wiele przepisów wręcz niemożliwych do spełnienia przez mniejsze szpitale.
– Paradoksalnie limity godzin mogą wzmocnić rynek pracownika. Szpitale będą starały się za wszelką cenę przyciągnąć lekarzy warunkami pracy, a lekarze – wybierać najwygodniejsze miejsca.

Prezesowi NFZ ustawa się podoba, bo poszerza jego władzę. Tłumaczy, że jej potrzebuje.
– Nie lekceważę potrzeby kontroli, ale w przepisach zawartych w tej ustawie mamy nacisk na karanie szpitali po szkodzie, a nie na nadzór służący unikaniu ewentualnych błędów i nieprawidłowości. I to – dodajmy – karanie na dość niejasnych zasadach.

Andrzej Sośnierz w rozmowie z „Wyborczą" zauważył, że w tej ustawie nie chodzi o wyeliminowanie patologii. Tylko o ściganie tych, którzy się ich dopuszczają, i to jeszcze „po uważaniu".
– To jest najbardziej problematyczne w tej ustawie. Jakość to przede wszystkim zapobieganie patologiom. Wymaga jasnych reguł gry, których złamanie przynosi nieuchronne konsekwencje. Dobra zmiana w systemie nie może polegać wyłącznie na karaniu tych, którzy nie spełniają wymagań. Musi opierać się także na pomocy placówkom, by organizacyjnie się do tych wymagań dostosować. Nie jest to zadanie wyłącznie dla NFZ, który może mieć tu nawet pewien konflikt interesów. To zadanie dla niezależnej rządowej agencji od zapewniania jakości.

Tymczasem zamiast reformy dostajemy biurokratyczną pułapkę: bardzo skomplikowane reguły zatrudnienia personelu i raportowania o tym do NFZ. W tych regułach gubią się nawet przedstawiciele rządu.

Ciśnie się na usta pytanie, czy to jednak ministerstwo nie powinno przewidzieć konsekwencji przepisów, które chce wprowadzić, a resztę wyłapać podczas konsultacji społecznych? Dlaczego przepychamy ustawę, skoro nawet jej „gospodarze" nie rozumieją poważnych skutków forsowanych przez siebie przepisów?

Ministerstwo i NFZ mówią, że dzięki tej ustawie szpitale zaoszczędzą. Ja po ich stronie widzę raczej większe wydatki. Po pierwsze, lekarze, którzy teraz zarabiają mniej niż 240 zł na godzinę, czekają już na podwyżki. Po drugie, zmniejszą się przychody szpitali, jeśli lekarze, którzy dotąd dostawali pieniądze od procedury, teraz zaczną wykonywać ich mniej.
– Takie ryzyko istnieje. Zmiana zasad wynagradzania jest nagła, w kontrze do środowiska, co może osłabić motywację do wykonywania większej liczby świadczeń. Szpital może więc w efekcie płacić więcej poszczególnym specjalistom, a faktycznie leczyć mniej pacjentów.

Projekt nie zmienia niczego w ustawie o minimalnych wynagrodzeniach w zdrowiu, więc w lipcu znów będą podwyżki. Nawet bogate szpitale już ich nie udźwigną, bo NFZ już nikomu nie płaci za nadwykonania. W dodatku do sprawdzania oświadczeń o zarobkach i czasie pracy składanych obowiązkowo przez personel medyczny trzeba będzie zatrudnić ludzi. Szef 400-łóżkowego szpitala powiedział mi, że to trzy nowe etaty.
– Nowe etaty do sprawdzania oświadczeń w szpitalach, po to by potem mogła je sprawdzać jeszcze rzesza kontrolerów NFZ... Trzeba je będzie porównać z oświadczeniami z innych miejsc pracy. Potem wyjaśniać rozbieżności, które mogą wynikać ze zwykłych pomyłek. Obawiam się, że taka kontrola ugrzęźnie już na etapie ustalania stanu faktycznego.

Nie rozumiem, dlaczego nie wprowadzić elektronicznej ewidencji czasu pracy.
– Tak, to kompletnie niezrozumiałe. Dyrektor mógłby na bieżąco sprawdzać alerty z różnych placówek, zamiast zbierać oświadczenia i ustalać, czy są jeszcze aktualne. Lekarze mogliby sprawdzać sami, czy nie grozi im przekroczenie limitu czasu pracy.

Co ciekawe, w debacie o tym limicie nie słychać nic o rejestrowaniu obowiązkowego odpoczynku, choć to wszystko jest wprowadzane dla bezpieczeństwa pacjenta.

Nawet jeśli NFZ zwiększy o pół tysiąca liczbę kontrolerów, nie sprawdzą wszystkich oświadczeń. Ale tam, gdzie zostaną wysłani, na pewno coś znajdą.
– Jeżeli obowiązki sprawozdawcze będą skomplikowane, łatwo będzie o formalny błąd. Jeśli do tego kryteria kontroli i karania pozostaną niejasne, powstanie poczucie, że karani są tylko „pechowcy".

Poza tym jeśli poważne nieprawidłowości zostaną wykryte po kilku miesiącach, kara dla dyrektora nie cofnie wyrządzonej szkody. Tymczasem jako pacjentkę interesuje mnie przede wszystkim to, czy szpital w momencie, kiedy w nim jestem, przestrzega zasad i nie naraża mojego życia i zdrowia. Potrzebujemy nie tylko kar, ale przede wszystkim mechanizmów, które pozwalają wychwycić zagrożenie i zareagować, zanim pacjent ucierpi albo wycieką pieniądze.

Nie wiadomo, jakie będą losy poprawki o karaniu lekarzy za nieprawdę w sprawozdaniu dla NFZ. Są ewidentne oszustwa, jak te neurochirurgów z Miast-

eprasa.pl 38a3365370

Nowelizacja ustawy zdrowotnej

FOT. IRYNA INSHYNA/SHUTTERSTOCK

ka, ale są też niezamierzone błędy. Każdy szpital korzysta z oprogramowania do wybierania takich pozycji, które pozwolą najkorzystniej rozliczyć leczenie danego pacjenta z NFZ. Tu jest pole do nadużyć i interpretacji. Kontroler będzie się miał czego czepiać.
– To tworzenie systemu, który jest złośliwy wobec jego uczestników. Najpierw każe się dyrektorom kierować szpitalem jak przedsiębiorstwem, w którym liczy się przede wszystkim rachunek ekonomiczny. Szpital ma więc przynosić zysk. To kończy się źle dla pacjentów, którzy chorują na słabo wycenione choroby. Szpitale nie palą się, by ich leczyć, albo szukają sposobu na to, jak rozliczyć ich pobyt z NFZ tak, żeby było to korzystne dla szpitala. A jak danego pacjenta nie da się rozliczyć bez straty, to może kolejnego z górką? Sprawozdania do NFZ stają się grą w optymalizację, co sprzyja też nadużyciom. I wtedy wkracza NFZ i mówi: Hola, hola, a dlaczego wy się tak bawicie?

Utkwił mi w pamięci pewien wiceminister, który przekonywał, że będzie super, kiedy przekształcimy szpitale w spółki. Potem, kiedy okazało się, że te szpitale nie chcą kogoś leczyć, bo to nieopłacalne, był oburzony, bo „nie może być tak, że robią wszystko dla pieniędzy".

To rządzący systemem tak ułożyli reguły gry, a nie szpitale.

Coraz częściej w ogóle nie wiadomo, w co gra NFZ. Prezes jeszcze zimą ogłosił, że można zamieniać oddziały z ostrym dyżurem na takie, które wykonują tylko zabiegi planowe, i jeszcze NFZ za to dopłaci. Znam szpital, który złożył taką ofertę. Na odpowiedź czekał prawie pół roku. NFZ się zgodził, ale napisał, że na ten zmieniony oddział da mu kontrakt w wysokości 1 zł.
– To pokazuje, że już teraz NFZ nad wieloma procesami nie panuje, a ustawa jeszcze pogłębi chaos. Nie wiadomo, czy rzeczywiście obniżą się wydatki na płace, a jeśli tak, to czy nie kosztem ograniczenia czasu pracy lekarzy na NFZ. Uporządkowanie zarobków kadry medycznej powinno polegać na powiązaniu ich wysokości z doświadczeniem, umiejętnościami, ryzykiem i zakresem odpowiedzialności.

Jeśli za dyżur na w miarę „spokojnym" oddziale dostanę tyle samo co za pracę na SOR, gdzie panuje młyn i czeka tłum zniecierpliwionych pacjentów, to po co brać dyżur na SOR i się męczyć?
– Po co w ogóle pchać się do szpitala, skoro tyle samo zarobi się w poradni i popołudniami można mieć święty spokój?! Mamy ustawę o minimalnym wynagrodzeniu. Teraz będziemy mieć też ustawowo określone maksymalne zarobki. Nadal nie ma jednak stopni pośrednich, czyli widełek płacowych powiązanych z wartościowaniem pracy.

Nie będzie też już płacenia procentu od wykonanego świadczenia. Lekarze stracą motywację, by wykonywać ich więcej.
– Wynagradzanie od świadczenia jest dość wątpliwym rozwiązaniem systemowym. Co do zasady, praca na akord – poza nielicznymi wyjątkami, zastrzegam – to w medycynie nie jest dobry pomysł.

Wyjdzie na to, że czy się stoi, czy się leży, 240 zł się należy.
– Niekoniecznie. Jakoś pracodawcy w innych branżach sobie radzą – mają systemy motywacyjne, dodatki, premie, nagrody. Powinniśmy dążyć do tego, żeby pracownicy ochrony zdrowia byli zatrudnieni głównie na umowę o pracę i objęci układami zbiorowymi, jak np. w Skandynawii. To cywilizuje kulturę pracy, daje pracownikowi wpływ na pracodawcę.

Obecna awantura o zarobki lekarzy na kontraktach była świetną okazją, żeby zacząć z tym robić jakiś porządek. Zacząć mierzyć wydajność i wprowadzić siatki płac, ale też ograniczać „feudalne" stosunki pracy, na które narzekają młodzi lekarze. To, co mamy teraz, jest kontrproduktywne. System antagonizuje grupy pracowników, nagradza sprytnych i obrotnych, a nie sumiennych i oddanych. To demoralizujące.

Jakie grupy są antagonizowane?
– Lekarze na etatach bywają traktowani przez kolegów na kontraktach jak frajerzy lub Judymowie. Bo system skonstruowano tak, że ci drudzy zarabiają dużo więcej i płacą niższe podatki.

To wyobraźmy sobie widełki. Czy radiolodzy, którzy teraz zarabiają milion złotych rocznie, nie zaoponują, kiedy zaproponuje im się tylko pół miliona?
– To nie będzie łatwe, ale też nie ma już takiej łatwej opcji pracy za granicą. Pensje w relacji do kosztów życia są często porównywalne, w niektórych państwach UE nawet niższe. Do tego dochodzi bariera językowa i koszty przeprowadzki.

To, o czym pani mówi, wymaga przemyślanych zmian, a rządowi chodziło o to, żeby zaproponować coś szybko i pokazać ludziom, że jednym ruchem likwiduje kominy płacowe.
– Jednak i w takim wypadku pierwszym ruchem powinna być nowelizacja ustawy o minimalnym wynagrodzeniu i dostosowanie mechanizmu automatycznych podwyżek do obecnej sytuacji. Tymczasem kontynuujemy wypychanie pracowników, przede wszystkim lekarzy, na kontrakty. Płacą dzięki temu mniejsze podatki i mniejsze składki. To jest kuriozalne pod każdym względem. Powstała grupa profesjonalistów, którzy zarabiają bardzo duże pieniądze w systemie ochrony zdrowia, a jednocześnie, wyjątkowo mało do niego dokładają. Ten, kto to wymyślił, powinien dostać Nagrodę Ig Nobla w zakresie zarządzania publicznymi pieniędzmi.

Mówi pani, żeby przyjąć rozwiązania jak w Skandynawii, a tam jest właśnie stosunkowo mało szpitali. Skoro w Danii jest 21 szpitali działających „na ostro", to może wystarczy nam 200?
– W obecnym stanie ochrony zdrowia nie bardzo. W Danii inaczej podzielono zadania między szpitale, lekarza rodzinnego i opiekę organizowaną przez gminy. Lekarz rodzinny koordynuje leczenie pacjenta i może konsultować się ze specjalistami, a szpital po wypisie przekazuje mu zalecenia dotyczące dalszej opieki. Mają przepływ informacji o pacjencie i mechanizmy skłaniające placówki do współpracy.

U nas pacjent z reguły dostaje skierowanie albo wypis i sam musi szukać dalszej pomocy. Odpowiedzialność za jego drogę przez system rozmywa się. Nie będzie zbytnią przesadą powiedzieć, że w polskich warunkach placówki odpowiadają za pacjenta wtedy, kiedy jest on fizycznie w ich murach. A kiedy po ich opuszczeniu błąka się po systemie, to już jego problem.

To rządzący tak ułożyli reguły gry, a nie szpitale

MARIA LIBURA

W Ministerstwie Zdrowia i NFZ też nie czują się odpowiedzialni. Zadałam w NFZ pytanie, czy prezesowi nie jest wstyd, że na program Moje Zdrowie, w którym badania są celowo przepłacone, a pacjentów nawet się nie waży, tylko pyta przez telefon, ile ważą, wydaje aż 1,5 mld zł? Nie ma nawet założeń, jakie efekty za te pieniądze chcemy osiągnąć. W tym samym czasie szpitale odsyłają pacjentów onkologicznych, bo NFZ nie płaci im za programy lekowe.
– To przykład fragmentacji systemu i koncentracji na rozliczeniach. Trochę jak z kubistycznym portretem: nos jest, usta są, oko też, tylko całość wygląda jakoś dziwnie. Każda placówka rozliczy swoją usługę, a pacjent może nadal czekać na właściwe leczenie, bo gdzieś pojawiło się wąskie gardło. Nie mamy systemu, w którym poradnie i szpitale z założenia muszą ze sobą współpracować. Mamy system dystrybucji pieniędzy z NFZ do szpitali i poradni. Czasami skutecznie wyleczą chorego, ale nie zawsze się uda, bo nie ma tu synergii.

Uda się w sprzyjających okolicznościach, na przykład, kiedy trafię na lekarza, który bardzo się stara i dużo mi doradzi, a nawet sam zadzwoni do kolegi. Ale gwarancji nie ma. Wciąż też mamy ponad 500 szpitali. Co im przyniesie nowa ustawa?
– Wszyscy liczą na wyporność tego systemu, że jest jak wańka-wstańka. On od dłuższego czasu trzyma się bardziej na różnych regułach nieformalnych.

Widzę raczej już teraz chaos. Zgodnie z nowymi wymogami, szpitale ze stratami napisały programy naprawcze, czyli plan reorganizacji i konsolidacji, żeby strat już nie było. NFZ zaopiniował te plany, ale odmówił gwarancji – że jeśli się zreorganizują, to da im jakiś nowy kontrakt.
– To jest właśnie kolejny dowód na pozbywanie się przez instytucje centralne odpowiedzialności za transformację systemu.

Z jednej strony są szpitale miejskie i powiatowe, które boją się, że ta reforma je zmiecie, z drugiej – wielkie sieci, które kupują coraz to nowe placówki. One się nie martwią.
– W razie czego wycofają się. Duży międzynarodowy kapitał jest dzisiaj tu, a jutro może być gdzie indziej. To dla nich mały problem. Natomiast państwo polskie powinno zacząć martwić się, czy zapewni nam odpowiednią opiekę medyczną. Ta ustawa jest jak but na wszystkie stopy, niezależnie od ich wielkości. Z jednej strony, wprowadza mnóstwo niejasnych przepisów, komplikuje dziś proste rzeczy. Z drugiej strony, jest wręcz prostacka, bo próbuje wszystkim narzucić te same reguły, o których z góry wiadomo, że nie pasują do rzeczywistości.

Największym ryzykiem związanym z tą ustawą jest pogorszenie się dostępu do leczenia w małych miejscowościach i karuzela kadrowa. Wakat w jednym szpitalu czy poradni może spowodować reakcję łańcuchową w kilku innych. Wymóg minimalnego wymiaru zatrudnienia i limit łącznego czasu pracy mogą utrudnić organizowanie krótkich konsultacji i zastępstw.

Czyli wybuch miny w jednym szpitalu spowoduje detonację kolejnych bomb.
– Dlatego to bardzo dziwne, że koalicja rządowa forsuje taką ustawę w tak newralgicznym okresie przed wyborami. Wróćmy jeszcze do tragicznego zdarzenia w Krakowie. Żeby system zadziałał tak, jak to się stało po zamachu, potrzebna jest infrastruktura w gotowości i ludzie związani z placówkami, którzy w kryzysie poczują się odpowiedzialni za sytuację.

Proszę zauważyć, że chirurdzy nie tylko pomogli poszkodowanym na ulicy, na której była strzelanina, ale zmobilizowali też kolegów w szpitalach i dopilnowali, gdzie trafią pacjenci, wykłócając się z dyspozytorem pogotowia. To jest moc, wspomnianych wcześniej, równoległych reguł nieformalnych, na których ten system jeszcze wisi, jak na włosku. Ta ustawa, zamiast uderzyć w patologie, może zaburzyć resztki tej chwiejnej równowagi.

W uzasadnieniu czytamy za to, że system będzie bardziej przejrzysty, a kolejki się skrócą. Nie ma w nim jednak żadnego dowodu, że tak będzie.
– Jeśli ustawa ma skrócić kolejki, trzeba pokazać, w jaki sposób pacjent szybciej otrzyma potrzebną pomoc. Tymczasem skupiamy się na ograniczaniu kosztów i rozbudowie kontroli, a za mało pytamy o dostęp do leczenia. Jeśli bez szemrania przyzwolimy na cichą zapaść prowincji, za chwilę politycy wcisną nam ubezpieczenia dodatkowe, na które wielu po prostu nie będzie stać.

Zagrożona zostaje zasada, na której budowano powojenne europejskie systemy ochrony zdrowia: o dostępie do potrzebnego leczenia ma decydować stan zdrowia, a nie miejsce zamieszkania i zasobność portfela.

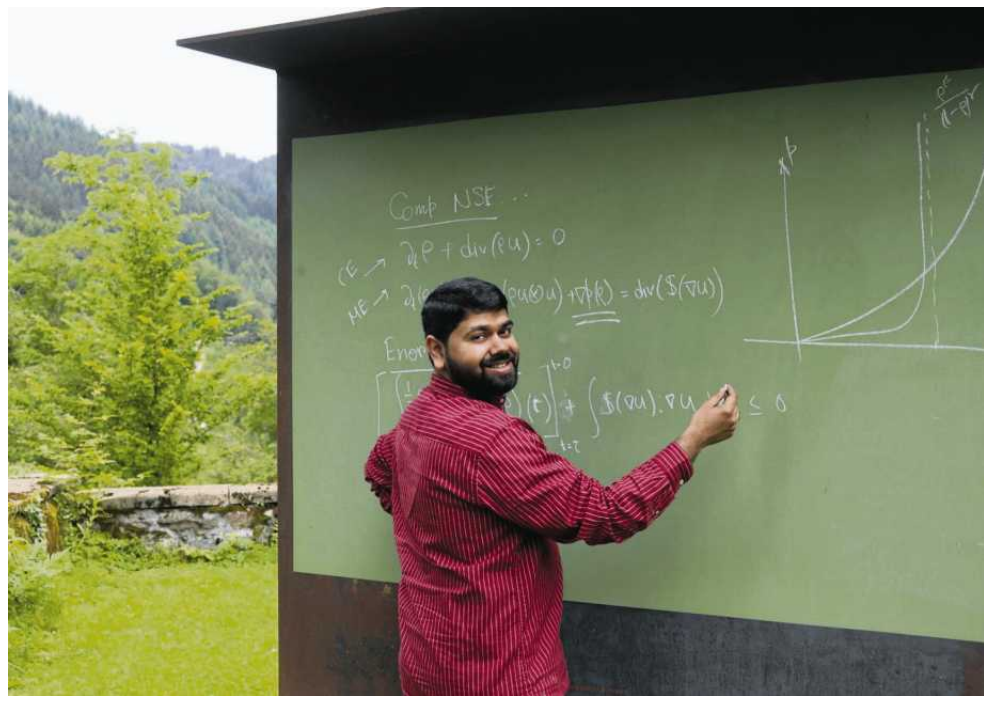
Ten spór ma szerszy wymiar. Belgijski przedsiębiorca Roland Duchâtelet proponował niedawno szukanie oszczędności w opiece nad osobami starszymi w wieku podeszłym. Podaję ten przykład, bo pokazuje, że dyskusja coraz częściej dotyczy nie tylko tego, jak będziemy leczeni, ale również tego, czy w ogóle będziemy leczeni. ●

eprasa.pl 38a3365370

Naukowcy uwięzieni w Polsce

Jest mi zwyczajnie wstyd za państwo polskie. Staramy się ściągać dobrych ludzi, zatrudniamy ich, a potem muszą miesiącami walczyć o papiery, wydawać własne pieniądze na prawników i rezygnować z wyjazdów naukowych – mówi prof. Szymczak z UW.

• **Matematyk dr Nilasis Chaudhuri** FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

Alicja Gardulska

Matematyk dr Nilasis Chaudhri pochodzi z Indii. Od ośmiu lat buduje naukową karierę w Europie. Od ponad roku jest praktycznie uziemiony w Polsce.

Podobnie jak kilkuset zagranicznych naukowców w naszym kraju.

Posada wygrana w konkursie

Dr Chaudhri zrobił doktorat w Berlinie pod okiem wybitnego matematyka prof. Eduarda Feireisla, staż podoktorski w londyńskim Imperial College, a potem na Uniwersytecie Warszawskim.

Wybrał Polskę ze względu na naszą imponującą matematyczną tradycję, która sięga czasów sprzed II wojny światowej. I dlatego, że warszawskie uczelnie i instytuty naukowe zatrudniają uznanych międzynarodowo matematyków, także w jego obszarze badań. – Uznałem, że to świetne miejsce do prowadzenia badań i rozwoju – mówi. Z czasem polubił też samo miasto.

W ubiegłym roku wygrał konkurs na stanowisko adiunkta im. Eilenberga w Instytucie Matematyki Stosowanej i Mechaniki UW. To prestiżowa posada dla wybitnych młodych badaczy. Trzeba mieć na koncie znaczące publikacje oraz doświadczenie międzynarodowe i pokonać wielu konkurentów. W zamian dostaje się zatrudnienie na cztery lata, profesorską pensję i o połowę mniej dydaktyki.

Naukowiec uwięziony w Polsce

– Nilasis długo nie skarżył się nikomu na problemy z urzędami. Ale w tym roku dostał trzy zaproszenia na konferencje naukowe, w Grecji, Czechach i Włoszech, i nie mógł pojechać. Bo nie może wyjechać z Polski! – mówi prof. Anna Zatorska-Goldstein, wicedyrektorka Instytutu. – Zaczęliśmy drążyć sprawę. Szybko się okazało, że to koszmar nie tylko naszego kolegi, ale całkiem powszechny problem – dodaje.

Słowo wyjaśnienia: naukowcy spoza Unii Europejskiej, którzy prowadzą w Polsce prace badawcze lub rozwojowe, muszą uzyskać pozwolenie na pobyt czasowy. Karty pobytu wydają urzędy wojewódzkie. Obowiązują do trzech lat i nie są automatycznie przedłużane. Uprawniają do pracy i zamieszkania w Polsce, podróżowania po strefie Schengen i przekraczania polskiej granicy, bez konieczności ponownego wyrabiania wizy.

Dr Chaudhri złożył wniosek w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim we wrześniu 2025 r. Urzędnicy pobrali od niego odciski palców dopiero w lutym 2026 r, decyzja miała zapaść w maju. Nie ma jej do dziś.

Od tamtej pory kilka razy składał wnioski o przyspieszenie procedowania sprawy. Dołączał aktualne wyciągi z ZUS-u, przetłumaczone na język polski zaproszenia na konferencje naukowe, tłumaczył na czym polega jego praca. Interweniował dział kadr jego wydziału a także Welcome Point UW – uczelniana jednostka, która pomaga zagranicznym studentom i pracownikom. Bez skutku.

Najbardziej uciążliwy jest całkowity brak komunikacji ze strony organów administracji państwowej. Większość z moich prób kontaktu pozostała bez odpowiedzi – opowiada naukowiec.

Co w praktyce oznacza brak ważnej karty pobytu? – Byłem zmuszony wycofać się z kilku ważnych konferencji naukowych. Także takich, na które zostałem zaproszony jako prelegent i miałem zaprezentować wyniki własnych badań – tłumaczy dr Chaudhri. Przy okazji przepadły już wniesione opłaty konferencyjne i opłacone z góry koszty podróży. Nie ma też mowy o odwiedzinach u rodziny w Indiach.

Wstyd mi za państwo polskie

– Szacujemy, że problem może dotyczyć kilkuset osób – pisze „Wyborczej" dr Anna Modzelewska, rzeczniczka UW.

Podobne sytuacje przeżywał ze swoimi doktorantami i postdokami prof. Piotr Szymczak z Wydziału Fizyki UW. Jego doktorant z Indii czekał na decyzję urzędu prawie 22 miesiące. Sprawa przyspieszyła, dopiero kiedy wynajął prawników. Dostał zezwolenie na rok, a przy kolejnym wniosku odmowę. Inny, doktor ze Stanów Zjednoczonych, po siedmiu miesiącach oczekiwania dostał odmowę. Wrócił do siebie i niemal od ręki dostał wizę. Dzięki temu mógł dokończyć dwuletni staż podoktorski w Polsce.

– Jest mi zwyczajnie wstyd za państwo polskie. Staramy się ściągać dobrych ludzi, zdobywamy granty, zatrudniamy ich, a potem muszą miesiącami walczyć o papiery, wydawać własne pieniądze na prawników i rezygnować z wyjazdów naukowych – mówi prof. Szymczak.

– Polski rząd postanowił wyłączyć Polskę z walki o talenty spoza Unii Europejskiej – mówił podczas gali Nagrody Narodowego Centrum Nauki, przewodniczący Rady NCN prof. Tomasz Dietl. – Nawet trzyletni czas oczekiwania na kartę pobytu, to sygnał dla gości zza granicy, że nie chcemy, by tu byli. Oni nie mogą jechać do rodziny, nie mogą brać udziału w konferencjach naukowych ani wyjeżdżać do europejskich laboratoriów – tłumaczył.

Monika Zaremba, która zajmuje się sprawami legalizacji pobytu cudzoziemców w Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej potwierdza, że problem jest powszechny i od dawna znany w środowisku akademickim.

Zastrzega, że czas oczekiwania na wydanie karty pobytu zależy od urzędu.– To od kilku miesięcy do roku, a nawet dwóch lat. Rekordzista czekał pięć – mówi.

Nie ma znaczenia prestiż instytucji, która zatrudnia naukowca. Forów nie mają nawet ci, którzy przyjeżdżają do Polski w ramach programów, które wyławiają najzdolniejszych. Wszystko zależy od tego, w jak długą kolejkę się wpadło.

Czas oczekiwania w Warszawie: 400 dni

Z danych Urzędu ds. Cudzoziemców wynika, że w ubiegłym roku i pierwszej połowie 2026 r. zagraniczni naukowcy złożyli w sumie 374 wnioski o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w Polsce. Najwięcej, bo 130 pochodziło od badaczy z Indii. Ale wnioskowali też m.in. naukowcy z Iranu (42), Ukrainy (25), Chin (20), Stanów Zjednoczonych (11) czy Wielkiej Brytanii (10).

Urzędnicy nie potrafili nam odpowiedzieć, ile z tych spraw jest nadal w toku.

Wiadomo za to, że zdecydowana większość z nich utonęła w morzu wszystkich wniosków o legalizację pobytu w Polsce. Bo problem przeciągających się postępowań narasta od lat i stał się już polską specjalnością. Przepisy, które dają wojewodzie 60 dni na podjęcie decyzji, są notorycznie lekceważone. Zresztą, Sejm kilkukrotnie pozwalał urzędom nie dotrzymywać ustawowych terminów. Po raz pierwszy „zawiesił bieg terminów" w sprawach cudzoziemców podczas pandemii. Potem, ponownie po wybuchu wojny w Ukrainie. Zawieszenie było wiele razy przedłużane (aktualnie obowiązuje do marca 2027 r.).

– Średni czas rozpatrywania wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w 2026 r. przekroczył 400 dni – informuje „Wyborczą" Luiza Jurgiel-Żyła, rzeczniczka Wojewody Mazowieckiego.

A można i dłużej. W 2025 r. na Śląsku trzeba było czekać średnio 633 dni, w Opolskim – 610, a w Kujawsko-Pomorskim – 514 dni.

Powód? Jurgiel-Żyła wymienia: rosnąca liczba wniosków, braki kadrowe oraz dodatkowe zadania nakładane na wojewodów bez odpowiedniego zwiększenia liczby etatów. Do tego dochodzi duża rotacja kadr, a co za tym idzie konieczność ciągłego wdrażania i szkolenia nowych osób.

– Dodatkowe obciążenie stanowi obsługa licznych pism, zapytań, ponagleń

www.nekrologi.wyborcza.pl/34461555

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o odejściu
Pani

Aliny Litwińskiej

ukochanej Mamy
Pana Artura Litwińskiego.

Są chwile, w których trudno znaleźć słowa mogące ukoić ból po odejściu Najbliższej Osoby.

W obliczu tak wielkiej straty

Panu Arturowi
oraz całej Jego Rodzinie

składamy najserdeczniejsze wyrazy współczucia,
łącząc się z Nimi w smutku i żalu.

Zarząd i Pracownicy GERDA Sp. z o.o.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34461726

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci
Wejdź na serwis **odeszli.pl**

eprasa.pl 38a3365370

i skarg, w tym skarg kierowanych do sądów administracyjnych w związku z zarzutami bezczynności lub przewlekłości postępowań. Ich rozpatrywanie wymaga od pracowników m.in. przygotowywania odpowiedzi, kompletowania i kopiowania akt, prowadzenia korespondencji z sądami oraz wykonywania czynności związanych z wydanymi orzeczeniami – dodaje rzeczniczka.

Oddzielna ścieżka dla naukowców

Kolejki ma rozładować system informatyczny. Od końca kwietnia wnioski o kartę pobytu można składać wyłącznie za pośrednictwem portalu MOS. „Elektroniczne złożenie wniosku eliminuje kolejki w urzędach wojewódzkich oraz konieczność ręcznego wpisywania danych z wniosków do systemów elektronicznych. W dłuższej perspektywie przełoży się to na skrócenie czasu rozpatrywania spraw" – przekonuje Katarzyna Siwak z Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

A naukowcy dostali dodatkowo oddzielną ścieżkę. Przynajmniej na papierze. W znowelizowanej ustawie o cudzoziemcach dodano przepis (art. 112a), który zobowiązuje wojewodę do rozpatrywania „z uwzględnieniem pierwszeństwa" wniosków naukowców i doktorantów. Ale dotyczy to wyłącznie nowych wniosków, czyli tych elektronicznych, które wpadły do systemu po 27 kwietnia.

Nie wiadomo jednak, kiedy urzędnicy wezmą się za ich rozpatrywanie. Np. Wydział Spraw Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie prowadzi obecnie ponad 200 tys. postępowań w formie papierowej. – Systemy informatyczne „Pobyt" i MOS nie umożliwiają wyszukiwania spraw według zawodu lub miejsca zatrudnienia cudzoziemca – podkreśla rzeczniczka Wojewody Mazowieckiego.

W UDSC słyszymy, że taka „funkcjonalność została zbudowana". O „technicznych rozwiązaniach w ramach MOS", które umożliwiają „sprawną selekcję" wniosków pisze nam także biuro prasowe Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

MSWiA przekonuje, że to cyfryzacja ma być lekarstwem na zapchany system. – Przyczyni się m.in. do zmniejszenia liczby błędnie wypełnionych wniosków, a w konsekwencji ograniczy liczbę koniecznej korespondencji z wnioskodawcą oraz wizyt w urzędzie, a także skróci średni czas prowadzonych postępowań administracyjnych – czytamy w odpowiedzi.

Najbardziej uciążliwy jest całkowity brak komunikacji ze strony organów administracji państwowej. Większość z moich prób kontaktu pozostała bez odpowiedzi

DR NILASIS CHAUDHRI

Zagranicznych naukowców jak na lekarstwo

– Kluczowe znaczenie będzie miała skuteczność tych rozwiązań w praktyce – dodaje Wojciech Dąbrówka, rzecznik Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Podkreśla, że rektorzy od lat zabiegają w Ministerstwie Administracji i Spraw Wewnętrznych o usprawnienie procedur pobytowych pracowników naukowych, doktorantów a także studentów zagranicznych. Dodaje, że sprawność i przewidywalność procedur pobytowych ma bezpośredni wpływ na atrakcyjność polskich uczelni.

– Uczelnie zyskały ważny argument, będą mogły próbować przyspieszyć bieg spraw, powołując się na nowe przepisy – mówi Monika Zaremba. Choć przypomina, że nowe regulacje nie dotyczą wniosków sprzed kwietnia 2026 r. – Od lat liczba wniosków o kartę pobytu wzrasta, co ma wpływ na czas rozpatrywania spraw, wykraczający poza ustawowe terminy – dodaje.

Jak już napisaliśmy, dr Chaudhri pracował wcześniej w Berlinie i Londynie. Procedura legalizacji jego pobytu w Niemczech w 2018 roku trwała miesiąc. W 2021 r. w Wielkiej Brytanii odebrał biometryczne zezwolenie na pobyt (Biometric Residence Permit) po 15 dniach od przyjazdu. Na pierwszą kartę pobytu w Polsce czekał 13 miesięcy.

Wśród naukowców w Polsce jest tylko 3 proc. obcokrajowców.

Niech KRRiT wreszcie zastosuje prawo

„Koncesja to nie prezent. Rozliczcie Telewizję Republika" – pod takim apelem Akcji Demokracji do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji podpisało się ponad 184 tysiące osób.

Agnieszka Kublik

Akcja Demokracja – ruch społeczny działający na rzecz lepszego, bardziej sprawiedliwego społeczeństwa – domaga się od Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, aby zaczęła rozliczać TV Republikę z tego, jak wypełnia koncesję i przestrzega prawa. – Niech KRRiT wreszcie zastosuje prawo – apelują.

To reakcja na zachowanie Tomasza Sakiewicza, naczelnego TV Republika, stacji powiązanej kapitałowo i personalnie z PiS. Sakiewicz w sobotę 7 listopada, tuż po schwytaniu zabójcy przez policjantów, nadawał na żywo z krakowskiego Rynku. Dramatycznie pytał, gdzie jest policja, sugerował, że w Warszawie pod Trybunałem Konstytucyjnym, by bronić władze, i że zabójcą jest cudzoziemiec.

To wszystko były kłamstwa. KRRiT dostała tysiące skarg na TV Republika. Problem w tym, że w Radzie od miesięcy leżą skargi na tę stację, a Agnieszka Glapiak, szefowa Rady, nie zajmuje się nimi. Glapiak, jak poprzedni szef Maciej Świrski, sami decydują o wymierzaniu kary.

Sprawę koncesji dla TV Republika NSA ma sprawę rozpatrzeć w czwartym kwartale 2028 r.

Od początku sierpnia czeka na rozpatrzenie skarga Krzysztofa Lufta, byłego członka KRRiT, w sprawie nielegalnego lokowania produktu w trakcie programu publicystycznego (chodzi o zegarki). Wprost zakazuje tego ustawa medialna, a Glapiak już czwarty miesiąc nie podejmuje decyzji.

Dlatego Akcja Demokracja domaga się:

- rozpatrzenia zaległych skarg na Telewizję Republika i wydania w nich decyzji,
- wyegzekwowania zaległej opłaty za koncesję,
- sprawdzenia, czy stacja wciąż spełnia warunki koncesji,
- podania, ile skarg na stację wpłynęło do Rady.

„O zamknięcie stacji nie prosimy. Chcemy, żeby wobec Telewizji Republika obowiązywało to samo prawo, co wobec innych nadawców" – czytamy w apelu.

Koncesję może uchylić KRRiT, ale to długo trwająca procedura. Sprawę koncesji dla TV Republika badał Wojewódzki Sąd Administracyjny. Uchylił ją, uznał, że Rada złamała prawo przyznając tę koncesję. NSA ma sprawę rozpatrzeć w czwartym kwartale 2028 r.

Republika broni się, oskarżając rząd Tuska o „bezpardonową nagonkę".

Stacja broni też Sakiewicza i przekonuje: „Kiedy na krakowskim Rynku rozgrywał się dramat, redaktor Tomasz Sakiewicz nie kalkulował. Z telefonem w dłoni, bez wozu transmisyjnego, w huku i w samym środku chaosu ratunkowego rozpoczął relację na żywo (...). Dziś relację z tamtych dramatycznych minut rozlicza się klatka po klatce w klimacie politycznego linczu. Obecność nieoznakowanego policjanta po cywilnemu w kadrze przedstawia się jako »dowód kłamstwa«, ignorując fakt, że w ferworze akcji nawet wydawca w reżyserce zauważył go dopiero kolejnego dnia. (...) Władza ma odpowiadać na trudne pytania o bezpieczeństwo, a nie zamykać usta dziennikarzom" – podkreślano.

OGŁOSZENIE PŁATNE

WARMIA I MAZURY STAWIAJĄ NA PRZYSZŁYCH LEKARZY

Ruszył nabór stypendialny

Do 22 500 zł brutto wsparcia mogą otrzymać studenci medycyny z całej Polski, którzy zwiążą zawodową przyszłość z Warmią i Mazurami. Samorząd województwa prowadzi nabór wniosków o stypendia na rok akademicki 2026/2027.

To czwarta edycja programu, który ma zachęcić przyszłych lekarzy do pracy w regionie i pomóc uzupełnić braki kadrowe. O wsparcie mogą ubiegać się studenci IV, V i VI roku kierunku lekarskiego ze średnią ocen z egzaminów z poprzedniego roku wynoszącą co najmniej 4,0. Stypendium to 2500 zł brutto miesięcznie przez dziewięć miesięcy.

Marcin Kuchciński, marszałek województwa warmińsko-mazurskiego

– *Inwestujemy w szpitale i nowoczesny sprzęt, ale o jakości opieki decydują przede wszystkim ludzie. Chcemy, by młodzi lekarze właśnie na Warmii i Mazurach widzieli miejsce do rozwoju zawodowego i życia. To inwestycja w ich przyszłość, a zarazem w zdrowie naszych mieszkańców* – mówi Marcin Kuchciński, marszałek województwa warmińsko-mazurskiego.

Warunkiem otrzymania stypendium jest zobowiązanie do podjęcia pracy w regionie po stażu podyplomowym, w jednej z deficytowych specjalizacji. Ich listę rozszerzono z 15 do 18. Obejmuje m.in. psychiatrię dzieci i młodzieży, geriatrię, onkologię kliniczną i pediatrię.

Wnioski można składać **do 30 listopada 2026 roku,** a wszelkie potrzebne informacje i dokumenty znajdują się na stronie **www.warmia.mazury.pl**

1 RP

eprasa.pl 38a3365370

• **Kadr z filmu udostępnionego wczoraj przez Ukraińców. Pokazuje zniszczony Most Krymski** FOT. SŁUŻBA BEZPIECZEŃSTWA UKRAINY / AFP

Wojna wraca tam, gdzie się zaczęła

O kolejnym ataku na Most Krymski poinformował przedstawiciel rosyjskich władz okupacyjnych Siergiej Aksionow. Obecnie most jest zamknięty dla ruchu. Wołodymyr Zełenski powiedział, że atak na most przygotowywano przez kilka tygodni.

Wiktoria Bieliaszyn

W nocy z 16 na 17 listopada na okupowanym Krymie i w obwodzie krasnodarskim ogłoszono alarm rakietowy. Następnie Siergiej Aksionow, przedstawiciel rosyjskich władz okupacyjnych, poinformował o kolejnym ataku na Most Krymski. „W tej chwili ruch drogowy został wstrzymany. Prosimy mieszkańców i gości Krymu o powstrzymanie się od podróży w kierunku mostu oraz o uwzględnienie ograniczeń przy planowaniu tras" – napisał Aksionow na Telegramie.

Według danych ukraińskiego kanału monitorującego „Krymski Wiatr" w kierunku mostu wystrzelono cztery pociski manewrujące. Jeden z nich, jak wynika z nagrań naocznych świadków, miał trafić w 227-metrowy łuk znajdujący się w centralnej części mostu. Następnie konstrukcja runęła do wody.

Część mostu wykorzystywana przez kolej została poważnie uszkodzona. Ruch pociągów wznowiono dopiero około południa we wtorek. Do tego szczątki mostu zablokowały przejście z Morza Czarnego na Morze Azowskie. Porty w okupowanym Mariupolu i Berdiańsku zostały odcięte. Żegluga przez Cieśninę Kerczeńską została wstrzymana.

Wicepremier i szef MSZ Radosław Sikorski podał dalej na X zdjęcie uszkodzonego mostu. „Wow" – skomentował.

Później PAP, powołując się na ukraiński portal Oboronka, specjalistyczny serwis „Ukraińskiej Prawdy", podał, że do ataku użyto m.in. pocisku manewrującego FP-5 Flamingo.

Wcześniej kanał analityczny na Telegramie Dnipro Osint, wykorzystując rekonstrukcję 3D, odtworzył wstępny obraz skutków nocnego zmasowanego ataku na most. Według jego ustaleń w wyniku licznych trafień zawaliło się przęsło łukowe części drogowej mostu o długości ponad 270 metrów. Odnotowano również uszkodzenia torowiska.

Uszkodzenia są poważne

Współzałożyciel i główny konstruktor firmy Fire Point, producenta pocisków Flamingo, Denys Sztilerman, udostępnił na portalu X nagranie Antona Heraszczenki, byłego posła Rady Najwyższej i doradcy ministra spraw wewnętrznych, przedstawiające skutki nocnego ataku na most.

Heraszczenko napisał na Telegramie, że most został uderzony rakietą „Flamingo", która może osiągać prędkość 900 km na godzinę i przenosić głowicę bojową o masie 1150 kg na odległość do 3 tys. km. Opublikował również nagranie przedstawiające uderzenie pocisku. Po ataku w sieci pojawiły się zdjęcia mostu bez jednego z 227-metrowych łuków nad częścią żeglugową.

Rosyjski prowojenny bloger Borys Rożin donosił na Telegramie o „zawaleniu się łuku i jednego przęsła części samochodowej mostu, zaznaczając, że „uszkodzenia są poważne".

Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski nazwał atak na Most Krymski odpowiedzią na ataki Rosji na ukraińską infrastrukturę. Według prezydenta atak był efektem operacji, która była przygotowywana od kilku tygodni.

– Nasi wojskowi po kolei niszczyli systemy obrony przeciwlotniczej, radary, środki walki radioelektronicznej i inne obiekty na drodze do celu – stwierdził Zełenski. – Niejednokrotnie proponowaliśmy Rosji deeskalację, ale za każdym razem słyszeliśmy głośne odmowy. Rosja każdego dnia atakuje naszą infrastrukturę, w tym mosty, w Zaporożu, Dnieprze, Kijowie, obwodzie odeskim. Odbudowujemy ją, ale i przypominamy Rosji, że wojna będzie wracać tam, gdzie się zaczęła.

Władimir Putin nie skomentował ataku na most Krymski. Rosyjski rząd zapowiedział posiedzenie specjalnej komisji ds. likwidacji skutków ataku. Z kolei w Komitecie Śledczym wszczęto postępowanie karne w związku z „aktem terroryzmu". Rzecznik Kremla Dmitrij Pieskow zapewnił, że most zostanie odbudowany i będzie „lepszy od poprzedniego".

Ukraińcy atakują Most Krymski

Siły Zbrojne Ukrainy nie pierwszy raz zaatakowały Most Krymski. Do poprzedniego ataku doszło w poniedziałek rano, kiedy Ukraińcy posłali na most około 100 dronów. Według portalu Mash część bojowa jednego z nich spadła na prawy łuk od strony półwyspu, w wyniku czego cała konstrukcja „przechyliła się o około 15 stopni". Na nagraniach rozpowszechnionych przez rosyjskie media państwowe łuk wyraźnie się przechylał i wyglądał na uszkodzony. Ukraińskie kanały opublikowały również zdjęcia satelitarne, na których widać uszkodzenia nawierzchni jezdni w co najmniej dwóch miejscach.

Kreml określił wówczas uszkodzenia mostu jako „nieznaczne". Jednocześnie ruch na przeprawie został wstrzymany na ponad 16 godzin, a następnie wznowiony w trybie zmiennokierunkowym. Główny ruch między Krymem a obwodem krasnodarskim zapewnia obecnie prom w Kerczu.

We wtorek, po kolejnym ataku, rosyjski resort transportu poinformował o całkowitym wstrzymaniu ruchu samochodowego. Z oficjalnego komunikatu ministerstwa wynika, że w wyniku ataków nikt nie ucierpiał. Kierowcom zalecono również, aby nie wyruszali w kierunku mostu i śledzili aktualne informacje w oficjalnych źródłach.

Od początku rosyjskiej inwazji Ukraina kilkukrotnie atakowała most Krymski. Portal „The Moscow Times" przypomina, że w październiku 2022 roku na przeprawie wybuchła ciężarówka wypełniona materiałami wybuchowymi. Eksplozja uszkodziła dwa przęsła części drogowej mostu oraz cysternę poruszającą się po części kolejowej.

W lipcu 2023 roku drony morskie zniszczyły przęsło części drogowej.

W czerwcu 2025 roku Siły Zbrojne Ukrainy zaatakowały most, umieszczając materiały wybuchowe pod jego podporami.

Po kolejnych atakach wicepremier Marat Chusnullin, nadzorujący budowę mostu, oświadczył, że władze zgromadziły już „zasoby, projektantów i budowniczych do odbudowy" przeprawy. „Wspólnie z władzami regionów rozwiązujemy kwestie związane z logistyką", zaznaczył.

Ataki na most Krymski zbiegły się z kolejnymi rosyjskimi uderzeniami na Ukrainę. Jak poinformował mer Kijowa Witalij Kliczko, rosyjskie pociski balistyczne trafiły w dwa mosty nad Dnieprem: Północny i Południowy, relacjonuje BBC.

Uszkodzona została również infrastruktura krytyczna stolicy. W części miasta wystąpiły zakłócenia w dostawach wody, energii elektrycznej i ogrzewania. Uszkodzenia odnotowano także na naziemnych odcinkach metra.

Przez Dniepr w Kijowie przebiega osiem głównych mostów łączących zachodnią i wschodnią część miasta. Korzystają z nich około trzy miliony mieszkańców. Kilka głównych przepraw było już celem rosyjskich ataków dronowych w październiku. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34461715

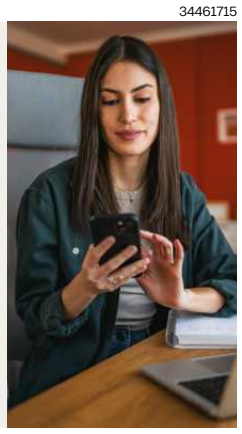
NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na: **wyborcza.pl/newslettery**

wyborcza.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461327

W Sądzie Rejonowym w Jaworznie, sprawie o sygnaturze I Ns 272/26 toczy się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po Janinie Jurgasik z domu Salachna, córce Stanisława i Józefy, zmarłej 24 czerwca 1998 roku w Jaworznie posiadającej ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Jaworznie. W postępowaniu tym ujawniono, że w skład spadku wchodzi udział we własności nieruchomości położonej w Jaworznie. Wzywa się zatem, aby spadkobiercy, w ciągu trzech miesięcy od dnia publikacji ogłoszenia, zgłosili i udowodnili nabycie spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461575

W Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w Giżycku, sygn. akt I Ns 147/24 zostało wszczęte postępowanie na wniosek Adama Łączyńskiego o stwierdzenie nabycia spadku po **Jerzym Sól** zmarłym dnia 18.12.2019 r. w Kolonii Rybackiej, ostatnio stale zamieszkałym w Koloniii Rybackiej ul. Węgorzewska 19/1 11-600 Węgorzewo.
Wzywa się wszystkich spadkobierców, aby w ciągu 3 miesięcy od daty ukazania się ogłoszenia zgłosili się i udowodnili swoje prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzenie nabycia spadku.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461401

W Sądzie Rejonowym w Toruniu toczy się postępowanie z wniosku CF1 Niestandaryzowany Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Wierzytelności RFI 1595 w Warszawie o stwierdzenie nabycia spadku po **Tadeuszu Cygańskim** urodzonym 27 grudnia 1945r. w Toruniu , synu Tadeusza i Marii zd. Jędrószkównej, który zmarł 14 września 2024r. w Toruniu i ostatnio stale zamieszkiwał w Toruniu . Wzywa się spadkobierców ustawowych zmarłego i wszystkich zainteresowanych w sprawie, aby w terminie 3 miesięcy od daty ukazania się tego ogłoszenia zgłosili się do Sądu, w którym toczy się postępowanie i udowodnili swe prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą akt X Ns 357/26.

eprasa.pl 38a3365370

Hub dla imigrantów w Rwandzie. Szansa czy hańba?

Zdaniem duńskiej premierki to „punkt zwrotny", który umocni „spójność europejskich społeczeństw". Dla organizacji pomocowych to „okrutna czarna dziura dla praw człowieka".

Bartosz Hlebowicz

• **Migranci z Afryki na wyspie El Hierro w Hiszpanii**
FOT. REUTERS / BORJA SUAREZ

Niemcy, Austria, Dania, Holandia i Grecja ogłosiły, że w przyszłym roku otworzą w Rwandzie hub dla imigrantów, których nie zdołały zalegalizować swojego pobytu i wyczerpały wszystkie ścieżki prawne. Deportowani będą mieli do wyboru integrację w rwandyjskim społeczeństwie albo powrót do kraju pochodzenia. Na początek każde z pięciu państw wyśle do Rwandy 20 osób.

Austriacki kanclerz Christian Stocker powiedział w poniedziałek, że pomysł ma odciążyć europejskie systemy azylowe i powstrzymać przemytników przed organizowaniem śmiertelnych podróży przez Morze Śródziemne.

Duński rząd oświadczył, że będzie wysyłał do Rwandy tylko samotnych mężczyzn, zapewniając jednocześnie, że nie będzie wysyłał dzieci, które przybyły do Danii bez opieki dorosłych. Holandia dodała, że „skupi się na osobach pochodzących z krajów w tym samym regionie co Rwanda".

Wielkiej Brytanii się nie udało

Pomysł, by wysyłać imigrantów z Europy do Rwandy, nie jest nowy. Wcześniej chciała go wprowadzić Wielka Brytania. Ten plan ostatecznie upadł w 2024 roku. Różnił się też od obecnego tym, że Brytyjczycy chcieli wysyłać do Rwandy tych, którzy ubiegali się o azyl i dopiero tam ich podania miały być rozpatrywane. Sąd Najwyższy Wielkiej Brytanii orzekł, że projekt był nielegalny. W międzyczasie Wielka Brytania zdołała nakłonić do wyjazdu do Rwandy czterech imigrantów – koszt operacji wyniósł 715 mln funtów, z czego 290 mln trafiło bezpośrednio do Rwandy. Także tym razem państwa europejskie mają pokryć wszelkie koszta przyjmowania imigrantów przez Rwandę.

Z oświadczeń krajów, które chcą odsyłać imigrantów, wynika, że po przybyciu do Rwandy odesłani będą mogli zintegrować się ze społeczeństwem: będą mieli prawo pobytu, dostęp do edukacji, opieki zdrowotnej, rynku pracy i systemu prawnego. Cytowany w BBC minister spraw wewnętrznych Rwandy Vincent Biruta powiedział, że jego kraj zamierza współpracować z europejskimi partnerami, żeby zapewnić „bezpieczne, legalne i godne rozwiązanie dla migrantów".

Współpraca ma też dotyczyć „wyrównania globalnej nierównowagi w zakresie możliwości ekonomicznych", którą nazwał „głównym czynnikiem napędzającym nielegalną migrację". A dla deportowanych ma być „drugą szansą".

To radykalna prawica wyznacza kierunek europejskich stanowisk w sprawie imigracji, zarówno gdy jest u władzy, jak i gdy znajduje się w opozycji

GIANLUCA PICCOLIN

Możliwości współpracy z państwami UE i Rwandą w zakresie ośrodka dla deportowanych imigrantów nie wykluczyła Międzynarodowa Organizacja ds. Migrantów (IOM), której rzecznik poinformował, że ma ona „duże doświadczenie w pomaganiu migrantom w sytuacjach tranzytowych".

Najdroższa reklamówka propagandowa w historii

Duńska socjaldemokratyczna premier Mette Frederiksen nazwała projekt „przełomowym, pozwalającym mierzyć się z ogromnymi wyzwaniami wywoływanymi przez nieregularną imigrację". Mówiła o „systemie, który chroni spójność europejskich społeczeństw i reaguje na obawy obywateli". Podkreślała też, że to Europa decyduje, kto do niej może wejść, a kto nie. – Musimy przejąć kontrolę nad naszymi granicami – dodała.

Frederiksen wyraziła przekonanie, że wiele państw UW pójdzie śladem pionierskiej piątki i wspomniała o „ścisłej współpracy z Włochami". Eksperyment włoski, w przeciwieństwie do brytyjskiego, wciąż jest prowadzony, choć na razie trudno go nazwać sukcesem.

W październiku 2024 r. rząd włoski uruchomił w Albanii dwa ośrodki dla podejmowanych na morzu imigrantów, którzy mieli w nich oczekiwać na decyzje w sprawie przyznania ochrony. Włoskie sądy nie pozwalały jednak na to i ostatecznie Włochy wysyłają do Albanii tylko niewielkie grupki tych, którzy już otrzymali decyzję odmowną w sprawie azylu. Ośrodki stoją na wpół puste. A nawet ci imigranci, których ostatecznie uda się wyekspediować „do domu", muszą uprzednio być przewiezieni z Albanii do Włoch.

Przewidywany koszt projektu to minimum 672 mln euro. Do tej pory przez ośrodki w Albanii przewinęło się 685 osób, co daje milion euro na osobę.

Włoska opozycja nazywa albańską operację rządu Giorgii Melonii „najdroższą reklamówką propagandową w historii".

– Naprawdę zmieniamy Europę. Na koniec okazało się, że mieliśmy rację i że model włosko-albański repatriacji staje się wzorem do naśladowania – skomentował inicjatywę pięciu państw europejskich szef delegacji Braci Włoskich w Parlamencie Europejskim Carlo Fidanza, cytowany przez agencję ANSA.

Pięć lat temu był negatywnym bohaterem śledztwa portalu Fanpage na temat prania brudnych pieniędzy i wychwalania faszyzmu w czasie lokalnych wyborów w Mediolanie. Nie wiedząc, że ma do czynienia z dziennikarzem, chwalił się: „wśród nas są sympatycy Hitlera, masoni, byli agenci tajnych służb, współpracujemy z ważnymi Rosjanami". Po publikacji wyników śledztwa Fidanza zawiesił członkostwo w Braciach Włoskich, ale Meloni szybko mu wybaczyła i dziś jej współpracownik znowu rozdaje karty, przypisując sobie wpływ na zmiany zachodzące w Europie.

Integracja w kraju bez praw człowieka

Mimo że dotychczasowe próby deportowania imigrantów z Europy do państw trzecich okazały się kosztownym fiaskiem, będę one kontynuowane, tym razem – jak zauważa ANSA – „z błogosławieństwem Komisji Europejskiej", która z bliska śledziła prace nad projektem. Ostateczna umowa z Rwandą ma zostać podpisana w ciągu kilku miesięcy.

Jak zauważa ANSA, projekt, który ma wejść w życie w przyszłym roku, różni się od włosko-albańskiego. W ośrodkach w Albanii obowiązuje włoskie prawo, w hubie w Rwandzie ma obowiązywać prawo miejscowe. „La Repubblica" przypomina, że Rwanda finansuje i szkoli M23 – armię bojówkarzy w północno-wschodniej Demokratycznej Republice Konga. W 2021 r. zginął tam włoski ambasador Luca Attanasio.

W zeszłym roku ONZ oskarżyła armię rwandyjską o zajęcie rozległych obszarów terytorium DRK, w tym miast Goma i Bukavu. W czerwcu Human Rights Watch opublikowała raport pt. „Death Was Everywhere" („Śmierć była wszędzie") o ośrodkach przetrzymywania i szkolenia prowadzonych wspólnie przez M23 i Rwandę. Raport ujawnił masowe arbitralne aresztowania, zabójstwa, tortury, pracę przymusową oraz rekrutację dzieci.

Aimée Stuflesser z Amnesty International Austria nazwała porozumienie pięciu krajów w sprawie odsyłania migrantów do Rwandy „haniebnym", „powtarzającym błędy przeszłości", i stanowiącym „okrutną czarną dziurę dla praw człowieka". Premier Hiszpanii Pedro Sanchez skomentował w hiszpańskiej telewizji Telecinco: – Nie widzę w tym projekcie ani przyszłości, ani człowieczeństwa.

Normalizacja ksenofobii

– Nie ma wątpliwości, że sukces wyborczy radykalnej prawicy przesunął dyskusję polityczną w kwestiach imigracji w stronę prawicy, co sprawiło, że wiele partii centroprawicowych, a nawet centrolewicowych – jak brytyjska Partia Pracy czy duńscy socjaldemokraci – zajęło w tych sprawach stanowiska, które jeszcze kilka lat temu z pewnością uznano by za prawicowe. Oczywiście, te decyzje dyktowane są politycznym oportunizmem – komentuje dla „Wyborczej" Gianluca Piccolino, politolog z Monash University w Prato. Zauważa jednak, że presja ze strony wyborców jest ogromna.

– W dużej mierze to radykalna prawica wyznacza kierunek europejskich stanowisk w sprawie imigracji, zarówno gdy jest u władzy (jak we Włoszech), jak i gdy znajduje się w opozycji – mówi Piccolino, dla którego jest „oczywiste, że dzisiaj partie centrolewicowe nie potrafią stworzyć programu imigracyjnego, który byłby rozpoznawalny i postrzegany jako wiarygodny, przynajmniej przez większość wyborców".

– To jasne, że zapożyczanie pomysłów i stanowisk prawicy to „ideologiczna zdrada", która zresztą może się okazać nieopłacalna w wyborach. Wręcz przeciwnie, może to przyczynić się do normalizacji ksenofobii oraz zapewnić radykalnej prawicy większą widoczność i więcej głosów. Z drugiej strony, jeśli europejska lewica chce zachować znaczenie i nie zniknąć z mapy politycznej, musi przemyśleć sposób, w jaki podchodzi do kwestii imigracji – przestrzega włoski politolog.

– Państwa członkowskie mogą nazywać to 'hubami powrotów' lub nawet 'ośrodkami powitalnymi', ale żaden eufemizm nie ukryje przemocy związanej z wyrwaniem ludzi z życia, które budowali w Europie, i wysłaniem ich do kraju, którego nawet nie znają, bez rodziny, sieci kontaktów czy realnych perspektyw. Żadne zabezpieczenia nie mogą wymazać tej przemocy – uważa z kolei Chiara Catelli z brukselskiej organizacji pomocowej PICUM (Platforma Współpracy Międzynarodowej dla Migrantów Bez Dokumentów).

– Przeciwnie, można się spodziewać, że ludzie staną w obliczu nędzy, wyzysku, a potencjalnie łańcuchowych deportacji. Nie wspominając o tym, że będą próbować ponownie się przemieszczać, by być bliżej rodziny i przyjaciół oraz uciec z miejsca, którego nigdy nie wybrali, potencjalnie polegając na sieciach przemytników. Takie podejście niczego nie rozwiązuje, a jedynie szkodzi ludziom. Europa musi przestać obsesyjnie koncentrować się na deportacjach i zacząć inwestować w polityki, które umożliwią ludziom życie i pracę w bezpieczeństwie i godności oraz integrację – dodaje Catelli. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461309

urząd miejski wrocławia

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż wolnego lokalu mieszkalnego:

ul. Księcia Józefa Poniatowskiego nr 23 lok. 10

Powierzchnia lokalu	**102,26 m²**
Cena wywoławcza w zł	**845 000,00 zł**
Wadium	**84 500,00 zł**

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach: 28.12.2026 r. w godz. 9^{00} – 11^{00}, 29.12.2026 r. w godz. 11^{00} – 13^{00} oraz 30.12.2026 r. w godz. 12^{00} – 14^{00} po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 3, ul. Karola Marki 7, 50-306 Wrocław, tel.: 71 798-69-73.

U W A G I:

1. **Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr 215, o godz. **12:00** dnia **21 stycznia 2027 r.**
2. Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 14 stycznia 2027 r.** na konto Gminy Wrocław- **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655.** Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
3. Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
4. Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p.
   Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w Internecie pod adresem: ***http://bip.um.wroc.pl***
5. Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 143, tel. 71 777 82 22.

eprasa.pl 38a3365370

• **Zmiana PKD może powodować dodatkowe wyzwania przy rejestracji działalności** FOT. JUSTIN PAGET / GETTY IMAGES

Koniec okresu przejściowego PKD

PKD służy do opisu działalności swojej firmy, ale w rzeczywistości także jako narzędzie kontroli fiskusa. Klasyfikacja PDK się zmieniła i każdy przedsiębiorca musi dokonać jej przeglądu do końca roku.

Dominika Maciejasz

Firmom w Polsce zostało sześć tygodni, żeby zmienić klasyfikację ich działalności w kodach PKD ze starej na nową. Jeśli nie zdążą, system zrobi to za nich albo – co gorsza – wykreśli ich z ewidencji. Jak radzi ekspert, lepiej zrobić to samemu, żeby uniknąć kłopotów, choćby ze skarbówką.

Chodzi o okres przejściowy, który mija z końcem grudnia dla tych, którzy posługują się PKD z 2007 roku. Takich firm jest wiele, bo do tej pory nie miały obowiązku się przestawiać, a gros z nich korzystało na tym w dwójnasób – podatkowo i na składce zdrowotnej.

Czym jest PKD

Nowa klasyfikacja działalności (PKD – Polska Klasyfikacja Działalności, czyli pogrupowanie rodzajów działalności gospodarczej) obowiązuje od 2025 roku.

Każdy, kto prowadzi firmę lub chce ją założyć, musi wybrać odpowiednie do aktywności zawodowej PKD. Można ich wybrać kilka, a nawet kilkadziesiąt. W ten sposób określa się, czym zajmuje się firma – np. działalność agencji reklamowych, rachunkowo-księgowa, przetwarzanie danych itd.

Bez dokonania takiego wyboru nie da się założyć działalności – wniosku, który nie zawiera tej informacji, „nie przepuści" system do rejestracji. Zmiana ta dotyczy więc wszystkich przedsiębiorców w Polsce, ale najbardziej – handlowców. Rządzący czekali z nią aż 17 lat – ostatnio modyfikowano ją jeszcze w 2007 roku, choć rynek firm w Polsce od tego czasu przeszedł głębokie zmiany.

Po 2025 roku stare kody częściowo zniknęły i zastąpiono je innymi. Klasyfikację też rozbudowano o nowe (np. pośrednictwo w zakresie prowadzenia kursów i korepetycji). To o tyle problematyczne, że stary kod w nowej klasyfikacji może oznaczać zupełnie inny rodzaj działalności, tym bardziej warto więc zweryfikować, czy w obszarze naszej działalności coś się w PKD zmieniło. Zmiana jest głęboka, według GUS-u liczba podklas, czyli najbardziej szczegółowych kodów, wzrosła z 656 do 728.

Nowe firmy od początku posługują się już nowymi kodami. Przedsiębiorcy zarejestrowani przed 2025 r. na weryfikację, czy z ich kodami w dalszym ciągu wszystko się zgadza, dostali czas do końca 2026 r.

Kontrola państwa

Powodów zmiany starej listy było kilka. – Po pierwsze, zmian w klasyfikacji działalności gospodarczej dokonało ONZ i Unia Europejska. Po drugie, stara klasyfikacja nie nadążała za nowymi zawodami i uporządkowała w ten sposób rynek, który od 2007 roku dynamicznie się zmienił – wyjaśnia Piotr Juszczyk, główny doradca podatkowy InFakt.

Jednak za tą zmianą kryje się jeszcze coś: lepsza kontrola państwa. PKD nie służy tylko celom statystycznym, ale też weryfikacji podatników. Dotyczy ona choćby obowiązku stosowania kas fiskalnych, odprowadzania podatku VAT czy też rozliczania się odpowiednią do zajęcia formą opodatkowania, które, jak wiadomo, im korzystniejsze dla podatnika, tym mniej dla skarbówki.

Główną nowością od 2025 roku jest to, że sprzedaż nie jest już klasyfikowana na podstawie podziału na wysyłkową i stacjonarną, ale rodzaj towaru, którym się handluje. Tym samym modyfikacja jednego kodu może powodować konsekwencje finansowe dla firm sprzedażowych. Należy zwrócić uwagę na kod 47.91.Z, który określa „sprzedaż detaliczną prowadzoną przez domy sprzedaży wysyłkowej lub internet". Jeszcze do niedawna niezależnie od tego, czym handluje przedsiębiorca, jeśli prowadził sprzedaż wysyłkową, wybierał ten kod. Nie musiał doprecyzować, czy sprzedaje ubrania, czy np. opony. To się zmieniło: kod zniknął z listy, a przedsiębiorca ma całą listę kodów opisujących towary, jakimi handluje.

Co warto zrobić przed końcem roku

- sprawdzić swój wpis w CEIDG lub KRS;
- porównać stare kody z kluczami przejścia GUS i opisami nowych podklas;
- złożyć wniosek w CEIDG (zmiana jest bezpłatna i można ją zrobić online) o zmianę kodu, jeśli jest taka potrzeba.

Nowy kod

Załóżmy, że dany przedsiębiorca ma warsztat samochodowy (czyli ma obowiązek mieć kasę fiskalną) i sprzedaje także części motoryzacyjne. Rozlicza się z fiskusem ryczałtem (8,5 proc.), bo taka forma opodatkowania jest dla niego korzystna. Jeszcze niedawno nie musiał podawać szczegółowo, czym handluje, a fiskus mógł to sprawdzić wyrywkowo. Teraz jednak taki przedsiębiorca będzie musiał zadeklarować rodzaj asortymentu, jaki sprzedaje. Wiąże się to ze zmianą formy opodatkowania na skalę podatkową (minimum 12-proc. podatek od dochodu, a jeśli jego dochody przekroczą 120 tys., to 32 proc.).

Przepisy nie dopuszczają stosowania ryczałtu w handlu częściami i akcesoriami do pojazdów mechanicznych, a jedynie do prowadzenia warsztatu mechanicznego, ale fiskus do tej pory miał mniej narzędzi, by to zweryfikować. Co więcej – jeśli przedsiębiorca sam nie zmienił jeszcze formy opodatkowania (miał na to czas od 2025 r.), to fiskus naliczy mu wyższy podatek od pierwszej sprzedaży w 2027 r. W ten sposób dług fiskalny może mu rosnąć z miesiąca na miesiąc. I będzie on rósł podwójnie – forma opodatkowania wpływa też na wysokość składki zdrowotnej, więc i jej wysokość będzie przedsiębiorcy rosła.

Zmiany dotkną szeregu różnych branż. Programista, który dotąd miał jeden kod – 62.01.Z, w nowej klasyfikacji ma do wyboru osobny kod dla tworzenia gier komputerowych i osobny dla pozostałego programowania. – Dzięki zmianie klasyfikacji PKD fiskusowi łatwiej będzie też weryfikować, czy ktoś spełnia obowiązek posiadania kasy fiskalnej oraz czy jest płatnikiem VAT-u – wyjaśnia Piotr Juszczyk.

Doradca podatkowy zwraca uwagę też na inny problematyczny aspekt: – Zmiana PKD może powodować dodatkowe wyzwania przy rejestracji działalności. Osoby zakładające firmę szukają kodów w wyszukiwarkach internetowych, a tam nadal dostępne będą dotychczasowe kody, więc wielu z nich może błędnie przepisać nieaktualny PKD – ocenia Juszczyk

Co istotne, obowiązuje zasada automatycznego przeklasyfikowania. Jeżeli sami nie zadbamy o nasze kody, w 2027 roku zrobi to za nas system. Jak? Automatyczna metoda jest daleka od doskonałej. Tam, gdzie staremu kodowi odpowiada dokładnie jeden nowy, sprawa jest prosta – wystarczy je zamienić. Problem pojawia się, gdy jeden kod z 2007 r. rozpadł się na kilka nowych. – Wtedy Główny Urząd Statystyczny z góry wskaże jeden, jego zdaniem najodpowiedniejszy, i właśnie ten trafi do rejestru. Nie liczyłbym na to, że automat zrobi to dobrze. Klucz GUS jest uśredniony, a firma nie jest średnią. Przykładowo: jeśli właściciel sklepu internetowego, uzna, że nic nie musi zmieniać, to system uzna go za pośrednika – wyjaśnia Piotr Juszczyk.

W tym wypadku różnica polega na podstawie opodatkowania – sprzedawca płaci podatki od całej wartości sprzedaży towaru, natomiast pośrednik wyłącznie od swojej prowizji. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461506

Przed Sądem Rejonowym w Płocku sygn. akt. I Ns 682/24 toczy się postępowanie z wniosku Future Niestandaryzowany Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Wierzytelności z siedzibą w Warszawie o s**twierdzenie nabycia spadku po Annie Marii Semen (córce Józefa i Zuzanny)**, zmarłej dnia 16 grudnia 2021r. roku w Warszawie, mającej ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Płocku. **Sąd wzywa wszystkich ewentualnych spadkobierców** aby w ciągu 3 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia zgłosili się do tutejszego Sądu i udowodnili swe prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461572

WÓJT GMINY LUBICZ
podaje do publicznej wiadomości wyciąg z ogłoszenia o przetargu

Oznaczenie nieruchomości przeznaczonej do sprzedaży według księgi wieczystej nr TO1T/00031344/9 oraz katastru nieruchomości: województwo kujawsko - pomorskie, powiat toruński, gmina Lubicz, obręb ewidencyjny Lubicz Dolny (0012)
- działka nr 562/10 - ID: 041504_2.0012.562/10
- działka nr 562/11 - ID: 041504_2.0012.562/11

Powierzchnia nieruchomości (łącznie w/w działki) – 1.3218 ha
Przedmiotem przetargu jest sprzedaż prawa własności.
Cena wywoławcza wynosi 1 800 000,00 zł (brutto). Wadium pieniężne wynosi 200 000,00 zł
Przetarg odbędzie się w dniu 25 stycznia 2027 roku w siedzibie Urzędu Gminy Lubicz w Lubiczu Dolnym przy ul. Toruńskiej 21.
Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu i opublikowane na stronie internetowej i w BIP pod adresem: **https://www.bip.lubicz.pl/7205,przetargi**
Szczegółowe informacje o przetargu zawiera ogłoszenie.
Kontakt w sprawie przetargu: mailowy - **gp@lubicz.pl** lub telefoniczny - **56 6212116**.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461326

W Sądzie Rejonowym w Jaworznie w Wydziale I Cywilnym pod sygn. akt I Ns 700/26 toczy się postępowanie z wniosku Hoist II Niestandaryzowanego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Wierzytelności z siedzibą we Wrocławiu o stwierdzenie nabycia spadku po Janinie Jurczyk, zmarłej 7 stycznia 2026 roku, ostatnio zamieszkałej w Jaworznie. Sąd wzywa, aby wszyscy spadkobiercy w ciągu 3 miesięcy od dnia wskazanego w ogłoszeniu zgłosili i udowodnili nabycie spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

eprasa.pl 38a3365370

Unia luzuje przepisy o pestycydach

Rzadko politycy robią wbrew interesom swoich wyborców, ale tak może być w kwestii pestycydów.

Niebawem Parlament Europejski zagłosuje nad budzącym kontrowersje pakietem zmian, który osłabi ochronę konsumentów przed pestycydami. „Najgorsza jest propozycja zniesienia okresowego przeglądu bezpieczeństwa pestycydów. KE chce, by acetamipryd czy glifosat dostał bezterminowe zezwolenia [obecnie co 10-15 lat]" – pisze Krzysztof Cibor z Greenpeace Polska w liście do Next.gazeta.pl.

Dodaje, że nawet po udowodnieniu wysokiej szkodliwości pestycydu dla zdrowia lub środowiska mógłby on być sprzedawany jeszcze przez trzy lata. Przed zmianami ostrzegają lekarze z całej UE. Kilka miesięcy temu ponad 500 naukowców i lekarzy skierowało otwarty list do europarlamentu, wzywając do wstrzymania prac nad nowymi przepisami. Ostrzegano, że „substancje te są dziś powszechnie wykrywane w wodach powierzchniowych, zbiornikach wodnych oraz w ludzkim organizmie". Badania jednoznacznie wiążą ekspozycję na toksyczne pestycydy z ryzykiem rozwoju m.in. nowotworów i choroby Parkinsona. Sygnatariusze listu domagali się w nim przeprowadzenia rzetelnej, niezależnej oceny wpływu projektu na zdrowie publiczne, środowisko i gospodarkę, zanim jakiekolwiek reformy wejdą w życie.

FOT. SHUTTERSTOCK

Badania naukowe

Do apeli ekologów odniosło się polskie Ministerstwo Rolnictwa. Zadeklarowało, że polski rząd nie poprze żadnych przepisów, które osłabią ochronę zdrowia obywateli, szczególnie dzieci, kobiet w ciąży i osób starszych. To jednak nie przekonało aktywistów z Greenpeace. „Pytanie tylko, skąd ma polski rząd wiedzieć, jaką szkodę wyrządzą te przepisy, skoro nie przeszły one żadnej oceny oddziaływania na środowisko?" – czytamy w oświadczeniu przekazanym redakcji.

Naukowcy i ekolodzy mają też poparcie zwykłych Europejczyków. Tak wynika z sondażu YouGov przeprowadzonego w Polsce, Niemczech, Francji, Hiszpanii, Włoszech, Rumunii i sprawującej obecnie prezydencję Irlandii. Aż 71 proc. polskich respondentów uważa, że powinniśmy odejść od stosowania syntetycznych pestycydów. Zaledwie 1 proc. respondentów opowiada się za zwiększeniem zużycia pestycydów w rolnictwie. Badani wypowiedzieli się też na temat zniesienia systematycznych przeglądów substancji czynnych w pestycydach.

Tylko 4 proc. badanych z Polski poparło ten pomysł, a 5 proc. zgadza się, aby systematyczne przeglądy były przeprowadzane rzadziej niż obecnie. Podobne wyniki były we wszystkich badanych krajach UE. Nawet sympatie polityczne nie odgrywają w tym przypadku większego znaczenia. Najsilniejsze poparcie dla wzmocnienia ochrony i częstszych kontroli bezpieczeństwa pestycydów wyrażają wyborcy Trzeciej Drogi (66 proc.) i KO (62 proc.), a najniższe wśród wyborców Konfederacji – 55 proc.

Podczas gdy w Brukseli politycy prawicy i centrum łączą siły, by przepchnąć szkodliwe pestycydy na rynek, polskie społeczeństwo mówi jednym głosem: nasze zdrowie i nasze środowisko są na pierwszym miejscu i żądamy realnej ochrony przed truciznami – podkreśla Cibor. Kto jest za? „Międzynarodowe koncerny chemiczne, takie jak BASF czy Bayer oraz potężni lobbyści rolniczych biznesów. Raport CEO pokazuje, że poprawki złożone do propozycji przez europarlamentarzystów z partii centrowych i prawicowych są właściwie przepisaniem briefingów tych korporacji" – zauważa Cibor. ● **Eryk Kielak**

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461495

„BAMOR" SPÓŁKA Z O. O. w Likwidacji

UL. JEDNOŚCI NARODOWEJ 21
72 – 315 Resko
tel.kom. 504256830
www.bamor.pl e – mail: biuro@bamor.pl

OGŁOSZENIE O DRUGIM PRZETARGU USTNYM (LICYTACJI) NIERUCHOMOŚCI STANOWIĄCEJ WŁASNOŚĆ SPÓŁKI „BAMOR" Sp. z o.o.

Działając na podstawie art.282§1 KSH. Likwidator Spółki ogłasza drugi przetarg ustny (licytację) na sprzedaż niżej wymienionej nieruchomości:

1. Przedmiot sprzedaży: nieruchomość zabudowana budynkiem administracyjno-biurowym oraz halą produkcyjno – montażową o powierzchni 1820 m², położona w miejscowości Resko, powiat Łobeski, składająca się z działek w wieczystym użytkowaniu nr 775/4, 775/12 o powierzchni 0,2968 ha.
   – księga wieczysta nr SZ1L/00013225/3
2. Cena wywoławcza : 1 700 000 zł. (milion siedemset tysięcy złotych)
3. Przetarg odbędzie się w siedzibie „ Bamor „ Sp. z o.o. , ul Jedności Narodowej 21, 72-315 Resko w dniu 7 grudnia 2026r. , godzina 10.00.
4. Warunkiem udziału jest wpłacenie wadium 10% wartości na rachunek bankowy Spółki PL 29 9376 0001 0050 9949 2003 0001, na dzień przed licytacją.
5. Koszty zawarcia umowy notarialnej, opłaty sądowe oraz wszelkie podatki związane z transakcją ponosi w całości Kupujący.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461469

NARODOWE CENTRUM NAUKI
ogłosiło konkursy:

- **LANGSPIL** na interdyscyplinarne projekty z zakresu badań podstawowych, realizowane we współpracy polskich organizacji badawczych z partnerami z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu;
- **OHAMR Call 2027** na międzynarodowe projekty badawcze dotyczące oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Szczegółowe informacje dostępne są na stronie www.ncn.gov.pl

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34461666

NEWSLETTER
Komunikaty.pl
Dla przedsiębiorców, urzędników, zainteresowanych gospodarką.
ZAPISZ SIĘ
Wejdź na stronę **komunikaty.pl** lub użyj kodu QR

1 RP

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461629

Obwieszczenie o przetargu

Syndyk masy upadłości TAB sp. z o.o. w upadłości, w postępowaniu upadłościowym prowadzonym pod sygn. akt XVIII GUp 1/23 **ogłasza o przetargu na sprzedaż przedsiębiorstwa TAB sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w Bieniewicach** w rozumieniu art. 55^1 k.c.

1. Przedmiotem konkursu ofert jest przedsiębiorstwo Tab sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w Bieniewicach w rozumieniu art. 55^1 k.c.
2. W skład przedsiębiorstwa stanowiącego przedmiot konkursu ofert wchodzą w szczególności:
   a) nieruchomość gruntowa położona w województwie mazowieckim, powiecie Warszawskim - Zachodnim, gminie Błonie, miejscowości Bieniewice, składającej się z działek o numerach: 338, 329/3, 329/4, 329/5, 329/6, dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem KW: WA1G/00027473/9;
   b) nieruchomość gruntowa położona w województwie mazowieckim, powiecie Warszawskim - Zachodnim, gminie Błonie, miejscowości Bieniewice, składającej się z działek o numerach: 328/7 oraz 328/8, dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem KW: WA1G/00020536/0;
   c) nieruchomość gruntowa położona w województwie mazowieckim, powiecie Warszawskim - Zachodnim, gminie Błonie, miejscowości Bieniewice, składającej się z działek o numerach: 328/5, 328/6 dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem KW: WA1G/00039957/3;
   d) nieruchomość gruntowa położona w województwie mazowieckim, powiecie Warszawskim - Zachodnim, gminie Błonie, miejscowości Bieniewice, składającej się z działki o numerze 328/3, dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem KW: WA1G/00032032/4;
   e) nieruchomość gruntowa położona w województwie mazowieckim, powiecie Warszawskim - Zachodnim, gminie Błonie, miejscowości Bieniewice, składającej się z działki o numerze 327/5, dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem KW: WA1G/00018856/2;
   f) nieruchomość gruntowa położona w województwie mazowieckim, powiecie Warszawskim - Zachodnim, gminie Błonie, miejscowości Bieniewice, składającej się z działki o numerze 331/23, dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem KW: WA1G/00017642/2;
   g) nieruchomość gruntowa położona w województwie mazowieckim, powiecie Warszawskim - Zachodnim, gminie Błonie, miejscowości Bieniewice, składającej się z działki o numerze 331/24, dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem KW: WA1G/00029915/4;
   h) ruchomości wymienione w opisie i oszacowaniu przedsiębiorstwa stanowiące funkcjonalną całość jako elementy linii produkcyjnej do przetwórstwa warzyw i owoców, z wyłączeniem ruchomości opisanych w § 1 pkt. 1 lit. e niniejszego Regulaminu.
   i) dokumentacja związana z prowadzeniem przedsiębiorstwa Tab sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w Bieniewicach zakresie jakim nie podlega ona archiwizacji w toku postępowania upadłościowego, w szczególności dokumentacja dotycząca obowiązujących w dacie przeniesienia własności przedsiębiorstwa na nabywcę umów.
3. **Cena wywoławcza wynosi 37.254.893,70 zł** (słownie: trzydzieści siedem milionów dwieście pięćdziesiąt cztery tysiące osiemset dziewięćdziesiąt trzy złote 70/100) netto.
4. Pisemne oferty należy składać do dnia 16 grudnia 2026 roku na adres: Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie XVIII Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych, ul. Czerniakowska 100A, 00-454 Warszawa, podając sygn. akt XVIII GUp 1/23.
5. Warunkiem uczestnictwa w konkursie ofert jest **wpłacenie wadium w wysokości 4.000.000,00 zł** (słownie: cztery miliony złotych 00/00) na rachunek bankowy prowadzony dla obsługi masy upadłości TAB sp. z o.o. w upadłości **najpóźniej do dnia 16 grudnia 2026 roku.**
6. **Otwarcie i rozpoznanie ofert** nastąpi na posiedzeniu jawnym **dnia 18 grudnia 2026 roku o godzinie 11:00** w budynku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie XVIII Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych, ul. Czerniakowska 100 A, 00 - 454 Warszawa w sali nr 14.
7. Szczegółowe informacje pod numerem tel. 22 375 73 80.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461642

Sprostowanie ogłoszenia z dnia 17.11.2026 r.

Syndyk Masy Upadłości Jurassic Salmon sp. z o.o. w upadłości w Dreżewie ogłasza przetarg pisemny na sprzedaż z wolnej ręki przedsiębiorstwa upadłej.

1. Przedmiotem przetargu jest sprzedaż z wolnej ręki przedsiębiorstwa Jurassic Salmon sp. z o.o. w upadłości w Dreżewie, szczegółowo opisanego w opisie i oszacowaniu przedsiębiorstwa z dnia 17 października 2025 r. uzupełnionym w dniu 16 grudnia 2025 r. sporządzonym przez rzeczoznawcę majątkowego Przemysława Piechotę.
2. Cena wywoławcza przedsiębiorstwa upadłej wynosi 50% wartości oszacowania tj. 6.801.840,00 zł netto *(sześć milionów osiemset jeden tysięcy osiemset czterdzieści złotych 00/100 netto).*
3. Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest złożenie pisemnej oferty w terminie do dnia 1.12.2026 r. do godz. 15.00 oraz wpłacenie wadium w wysokości 680.184,00 zł *(słownie: sześćset osiemdziesiąt tysięcy sto osiemdziesiąt cztery złote 00/100).*
4. Oferty należy składać w dwóch egzemplarzach, jeden w biurze podawczym w budynku Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie bądź przesłać pocztą na adres: Sędzia komisarz Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie XII Wydział Gospodarczy, ul. Narutowicza 19, 70-231 Szczecin, oraz drugi egzemplarz do syndyka na adres: Kancelaria syndyka Aleksandra Brykczyńska, al. Papieża Jana Pawła II 35/2, 70-453 Szczecin. Decyduje data i godzina wpływu. Oferty wysłane pocztą bądź kurierem, aby zostały uznane za skutecznie złożone, muszą zostać doręczone w wyżej określonym terminie w obydwu miejscach. W razie nieuiszczenia wadium oferta nie zostanie rozpatrzona.
5. Oferty powinny spełniać wszystkie wymogi formalne, określone w Regulaminie przetargu, z którym oferent jest zobowiązany się zapoznać i przyjąć za obowiązujący w ramach sprzedaży.
6. Zapłata całości ceny zakupu musi nastąpić najpóźniej przy zawieraniu umowy. Syndyk zastrzega brak możliwości dokonywania jakichkolwiek potrąceń w zakresie zapłaty całej ceny sprzedaży.
7. Zapytania dotyczące regulaminu i przedmiotu przetargu mogą być kierowane do organizatora przetargu telefonicznie na numer 515 900 338 lub drogą e-mailową pod adresem *radcaprawny@brykczynska.com.*
8. Oferent ma prawo do wizytacji przedsiębiorstwa po uprzednim ustaleniu terminu z syndykiem.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461562

BURMISTRZ DZIWNOWA
OGŁASZA NA DZIEŃ
22 stycznia 2027 roku

• o godzinie 10.00 przetarg na sprzedaż działki gruntu położonej w Dziwnowie

Lp.	nr działki	księga wieczysta	pow. m²	cena wywoławcza - zł
1	**533**	SZ1K/000016615/4	7128	**9 000 000,00** (dziewięć milionów)

Wysokość wadium – 10% ceny wywoławczej.
Przetarg odbędzie się w Urzędzie Miejskim w Dziwnowie.
Szczegółowe informacje można uzyskać w Urzędzie Miejskim w Dziwnowie, ul. Szosowa 5, tel. 91/3275180.
Pełna treść ogłoszenia dostępna jest w Urzędzie Miejskim w Dziwnowie oraz na stronie internetowej: www.bip.dziwnow.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461524

WOJEWODA OPOLSKI
ul. Piastowska 14
45-081 Opole

IN.I.7841.8.2026.DH

Obwieszczenie Wojewody Opolskiego o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę inwestycji w zakresie terminalu

Na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 3, w związku z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz.U. z 2025 r. poz. 1222), oraz art. 49 ustawy z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 1691 ze zm.)

zawiadamiam,

że na wniosek Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. działającej przez pełnomocnika Łukasza Zawrockiego, wszczęto postępowanie w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu **na rozbiórkę gazociągu dystrybucyjnego wysokiego ciśnienia wraz z infrastrukturą towarzyszącą niezbędną do jego obsługi polegającej na jego unieczynnieniu oraz likwidacji infrastruktury niezbędnej do jego obsługi w ramach zamierzenia budowlanego w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu dla inwestycji pn.: „Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN150 wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa opolskiego w powiecie Nyskim w ramach zadania pn.: „Budowa gazociągu relacji Lewin Brzeski – Paczków na odcinku Otmuchów – Paczków".**
Zgodnie z wnioskiem planowane roboty budowlane związane z rozbiórką istniejącego gazociągu realizowane będą na następujących nieruchomościach oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków jako działki:
Powiat nyski, gmina Otmuchów:
obręb 0001 Otmuchów;
21/3 (OP1N/00060113/7), 35 (OP1N/00022670/1), 47 (OP1N/00019645/3),
110 (OP1N/00019777/7), 144 (OP1N/00041226/3), 167 (OP1N/00019657/0),
188/10 (OP1N/00082096/1), 158 (OP1N/00065270/0), 1364/7 (OP1N/00041111/4),
1256/13 (OP1N/00045576/9),
obręb 0029 Ulanowice;
139 (OP1N/00072355/2) , 179 (OP1N/00075249/7),
obręb 0004 Śliwice**;**
76 (OP1N/00077407/7), 75/11 (OP1N/00077407/7), 73/1 (OP1N/00017926/3),
330/2 (OP1N/00054992/7), 330/1 (OP1N/00063105/9), 281 (OP1N/00063105/9),
72/1 (OP1N/00063105/9), 30 (OP1N/00025252/6), 27/4 (OP1N/00008429/3),
26/1 (OP1N/00008420/0), 22/1 (OP1N/00067902/4),
obręb 0008 Ścibórz;
390 (OP1N/00006110/0),
obręb 0009 Trzeboszowice;
524/1 (OP1N/00009930/5),
obręb 0012 Wilamowa;
14/3 (OP1N/00085956/9), 31/12 (OP1N/00036691/5),
obręb 0001 Paczków;
1155/3 (OP1N/00063553/4), 1155/8 (OP1N/00085519/4),
1155/6 (OP1N/00063553/4), 1157/11 (OP1N/00063553/4),
1262/26 (OP1N/00067546/0), 1262/17(OP1N/00039395/1),
1167/3 (OP1N/00017604/0), 583 (OP1N/00062661/7).
• (w nawiasach nr księgi wieczystej)
W przypadku gdy po dokonaniu niniejszego obwieszczenia nastąpi:
a) zbycie własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętej wnioskiem o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę,
b) przeniesienie wskutek innego zdarzenia prawnego własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętej wnioskiem o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę
- nabywca, a w przypadku, o którym mowa w lit. a), nabywca i zbywca, są obowiązani do zgłoszenia Wojewodzie Opolskiemu danych nowego właściciela lub użytkownika wieczystego. Niedokonanie powyższego zgłoszenia i prowadzenie postępowania bez udziału nowego właściciela lub użytkownika wieczystego nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania.
Działając na podstawie art. 10 § 1 oraz art. 73 § 1 k.p.a. informuję o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz wypowiedzenia się co do zebranych w sprawie materiałów dowodowych. Czynności tych można dokonać w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim przy ul. Piastowskiej 14, 45-082 Opole (**po wcześniejszym umówieniu się telefonicznym 77 4524216, 77 4524130,**) do czasu wydania decyzji.

eprasa.pl 38a3365370

OBWIESZCZENIE PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA O WYDANIU ZEZWOLENIA NA REALIZACJĘ INWESTYCJI DROGOWEJ

Na podstawie art. 49 i art.10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691) w związku z art. 11f ust. 3 Ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311)

Prezydent Miasta Krakowa zawiadamia, że w dniu 12.11.2026 r., została wydana decyzja nr 29/6740.4/2026, znak: AU-01-6.6740.4.13.2026.JZI, o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn.: „Rozbudowa drogi gminnej publicznej Nr 602648K Klasy D (ul. Grzegorza Korzeniaka) wraz z przebudową drogi gminnej Nr 603292K Klasy D (ul. Ks. Piotra Skargi), km 0+305,86 – 0+703,21".

Zakres inwestycji obejmuje rozbudowę drogi na odcinku 397,35 mb tj:
- rozbudowa jezdni drogi gminnej nr 602648K (ul. Grzegorza Korzeniaka), klasy D, długości 397,35m, km 0+305,86 – 0+703,21
- budowa chodnika lewostronnego (drogi dla pieszych), km 0+314,38 – 0+496,83
- budowa chodnika prawostronnego (drogi dla pieszych), km 0+314,38 – 0+363,99,km 0+464,55 – 0+672,65
- budowa bezpiecznika prawostronnego, km 0+398,89 – 0+436,45
- budowa pobocza lewostronnego, km 0+496,83 – 0+670,91
- budowa pobocza prawostronnego, km 0+376,27 – 0+398,89, km 0+436,45 – 0+464,55
- przebudowa zjazdów zwykłych w km 0+314,95, 0+327,52, 0+339,89, 0+347,02, 0+350,79, 0+370,96, 0+388,75, 0+404,14, 0+491,19, 0+578,25, 0+580,00
- przebudowa skrzyżowania z DG nr 603292K (ul. ks. Piotra Skargi), klasy D, wraz z przebudową DG nr 603292K (ul. ks. Piotra Skargi), km 0+475,27
- budowa zatoki postojowej kiss&ride, km 0+317,61 – 0+334,94
- budowa szykany drogowej, km 0+363,99 – 0+376,27
- budowa murów oporowych, km 0+344,79 – 0+367,45, km 0+496,52 – 0+557,78
- rozbiórka (likwidacja) rowów, km 0+391,55 – 0+421,53, km 0+463,15 – 0+469,49, km 0+486,10 – 0+665,60, km 0+681,82 – 0+683,19
- rozbiórka przepustów wraz z murkami czołowymi, km 0+402,52 – 0+406,15, km 0+468,82 – 0+469,05, km 0+546,99 – 0+548,87, km 0+575,23 – 0+582,24
- przebudowa rowu drogowego km 0+683,21 – 0+703,21
- budowa wylotu kanalizacji deszczowej DN400 do rowu, km 0+683,21
- budowa sieci kanalizacji deszczowej DN400 o dł. 367.62m, km 0+317,96 – 0+683,21
- budowa kanału technologicznego wraz ze studniami kablowymi o dł. 357.32m, km 0+314,83 – 0+668,94
- przebudowa i budowa sieci elektroenergetycznej nN oraz SN o łącznej dł. 357,05m, km 0+313,38 – 0+496,29
- rozbiórka sieci elektroenergetycznej nN oraz SN o łącznej dł. 192,41m, km 0+395,36 – 0+496,29
- budowa sieci oświetlenia ulicznego oraz dedykowanego oświetlenia przejścia dla pieszych (nN) o łącznej dł. 445.13, km 0+317,88 – 0+657,03
- rozbiórka sieci oświetlenia ulicznego nN km 0+314,07(oprawa), km 0+348,79(oprawa), km 0+367,74(oprawa), km 0+417,90(oprawa), km 0+423,50 – 0+668,79(odc. I – sieć napowietrzna o dł. 303,40m) km 0+467,11 – 0+485,12 (odc. II – sieć doziemna o dł. 21,67m)
- przebudowa sieci gazowej średniego ciśnienia, DN40 o dł. 11,19m km 0+400,87, DN32 o dł. 18,85m km 0+481,27 – 0+496,16, DN25 o dł. 11,47m km 0+560,01
- budowa sieci wodociągowej DN300 o łącznej dł. 218,35m, km 0+493,71 – 0+676,04
- rozbiórka sieci wodociągowej DN150 o łącznej dł. 137.44m, km 0+491.77 – 0+565.44, km 0+650,84 – 0+703,21
- budowa sieci telekomunikacyjnej napowietrznej o łącznej dł. 465.06m, km 0+305,86 – 0+337,18, km 0+394,24 – 0+557,52
- rozbiórka sieci telekomunikacyjnej napowietrznej o łącznej dł. 399,28m, km 0+305,86 – 0+337,13, km 0+377,58 – 0+557,30
- rozbiórka ogrodzeń kolidujących z inwestycją, km 0+310,97 – 0+339,64, km 0+352,92 – 0+377,58, km 0+414,81 – 0+486,19, km 0+488,16 – 0+549,11, km 0+489,95 – 0+550,03, km 0+666,85 – 0+693,40
- wycinka drzew kolidujących z inwestycją km 0+492,12 (D1), km 0+492,96 (D2), km 0+487,34 (D3), km 0+485,90 (D4), km 0+328,05 (D6), km 0+503,63 (D8), km 0+509,56 (D9), km 0+515,19 (D10), km 0+550,11 (D11), km 0+498,04 (D23), km 0+442,54 (D34), km 0+443,63 (D35), km 0+317,93 (D37),
- wycinka krzewów kolidujących z inwestycją km 0+318,32 – 0+325,28 (K1), km 0+418,70 – 0+479,96 (K2), km 0+490,67 – 0+573,40 (K3)

Projektowana inwestycja planowana jest do realizacji w Krakowie na niżej wymienionych działkach ewidencyjnych, które znajdują się *(w odniesieniu do nieruchomości, które podlegają podziałowi – przed nawiasem podano numer działki, która powstanie w wyniku zatwierdzenia podziału i będzie przeznaczona pod drogę, w nawiasie podano numer działki przed podziałem):*

a) **między liniami rozgraniczającymi teren inwestycji w projektowanym pasie drogowym drogi gminnej nr 602648K (ul. G. Korzeniaka) klasy D** – zgodnie z art. 11f ust. 1 pkt 2 specustawy:
- **159/25** (159/2), **159/27** (159/11), **159/23** (159/13), **159/21** (159/14), **164/5** (164/3), **208/11** (208/4), **208/9** (208/6), **344/1** (344), **344/2** (344), jednostka ewidencyjna 126102_9 Krowodrza, obręb K-51
- **159/12, 159/15** jednostka ewidencyjna 126102_9 Krowodrza, obręb K-51 – (działki w całości)
- **355/5** (355/1) jednostka ewidencyjna 126102_9 Krowodrza, obręb K-51 – (w części objęte zakresem inwestycji)

b) **działki, na których istnieje potrzeba ustalenia obowiązku budowy sieci uzbrojenia terenu** – zgodnie z art. 11f ust. 1 pkt 8 lit. e specustawy:
- **159/19, 159/20, 159/22** (159/14), **159/26** (159/2), **159/28** (159/11), **161, 162/1, 164/2, 206/1, 208/12** (208/4), **344/3** (344), **355/5** (355/1), **356, 377, 378** jednostka ewidencyjna 126102_9 Krowodrza, obręb K-51

c) **działki, na których istnieje potrzeba ustalenia obowiązku przebudowy zjazdów** – zgodnie z art. 11f ust.1 pkt 8 lit. h specustawy:
- **159/24** (159/13), **159/26** (159/2), **159/28** (159/11), jednostka ewidencyjna 126102_9 Krowodrza, obręb K-51

d) **działki, na których istnieje potrzeba ustalenia obowiązku rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania** – zgodnie z art. 11f ust. 1 pkt 8 lit. c specustawy
- **159/7, 159/16, 159/19, 159/20, 159/22** (159/14), **161, 162/1, 164/2, 164/6** (164/3)**, 165, 206/1, 208/12** (208/4), **344/3** (344), **355/5** (355/1), **356, 377, 378,** jednostka ewidencyjna 126102_9 Krowodrza, obręb K-51

e) **działki, na których istnieje potrzeba ustalenia obowiązku przebudowy innych dróg publicznych** – zgodnie z art. 11f ust. 1 pkt 8 lit. g specustawy:
- **344/3** (344), **356** jednostka ewidencyjna 126102_9 Krowodrza, obręb K-51

f) **działki, na których istnieje potrzeba ustalenia obowiązku budowy lub przebudowy urządzeń wodnych lub urządzeń melioracji wodnych szczegółowych** – zgodnie z art. 11f ust.1 pkt 8 lit. f specustawy
- **344/3**(344), **355/4** (355/1) jednostka ewidencyjna 126102_9 Krowodrza, obręb K-51.

Decyzja zawiera rozstrzygnięcia w zakresie udzielenia zezwolenia na realizację ww. inwestycji drogowej, w tym w szczególności dotyczące ustalenia: linii rozgraniczających teren budowanej drogi gminnej; obowiązku przebudowy innych dróg publicznych; obowiązku budowy sieci uzbrojenia terenu, obowiązku dokonania przebudowy zjazdów, obowiązku dokonania rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania, obowiązku budowy lub przebudowy urządzeń wodnych lub urządzeń melioracji wodnych szczegółowych; zatwierdzenia podziału nieruchomości; oznaczenia nieruchomości, które stają się własnością właściwej jednostki samorządu terytorialnego lub Skarbu Państwa; zatwierdzenia projektu zagospodarowania terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego; określenia szczególnych warunków zabezpieczenia terenu budowy i prowadzenia robót budowlanych; określenia szczegółowych wymagań dotyczących nadzoru na budowie oraz określenia terminu wydania nieruchomości położonych w liniach rozgraniczających teren planowanej inwestycji na 121 dzień od dnia, w którym decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej stanie się ostateczna.

Strony postępowania mogą zapoznać się z treścią decyzji w Wydziale Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogilska 41, 31-545 Kraków od poniedziałku do piątku w godzinach pracy urzędu. Zaleca się wcześniejsze uzgodnienie terminu spotkania telefonicznie pod numerem telefonu (0-12) 616-81-11.

Od ww. decyzji służy stronom odwołanie do Wojewody Małopolskiego ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków, za pośrednictwem Wydziału Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogilska 41, 31-545 Kraków, adres do doręczeń elektronicznych organu (AE:PL-44247-71066-ISSHB-24), w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. Zgodnie z art. 11g ust. 1a specustawy odwołanie strony od decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej zawiera zarzuty odnoszące się do tej decyzji, określa istotę i zakres żądania będącego przedmiotem odwołania oraz wskazuje dowody uzasadniające to żądanie.

Nadmienia się, że zgodnie z art. 63 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego podania (żądania, wyjaśnienia, odwołania, zażalenia) wnosi się na piśmie, za pomocą telefaksu lub ustnie do protokołu. Podania utrwalone w postaci elektronicznej wnosi się na adres do doręczeń elektronicznych lub za pośrednictwem konta w systemie teleinformatycznym organu administracji publicznej. Jeżeli przepisy odrębne nie stanowią inaczej, podania wniesione na adres poczty elektronicznej organu administracji publicznej pozostawia się bez rozpoznania.

Wyjaśnia się, że doręczenie ww. decyzji uważa się za dokonane w dniu odbioru decyzji przez wnioskodawcę, a dla pozostałych stron po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia, tj. ukazania się niniejszego obwieszczenia o wydaniu ww. decyzji, zgodnie z art. 49 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego.

W odwołaniu od decyzji strony mogą złożyć wniosek o przeprowadzenie przez organ II instancji postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy.

Przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania. Z dniem doręczenia Prezydentowi Miasta Krakowa oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Informuje się, że obwieszczenie Prezydenta Miasta Krakowa podlega zamieszczeniu na tablicy ogłoszeń urzędowych Urzędu Miasta Krakowa oraz w urzędowym publikatorze teleinformatycznym Biuletynie Informacji Publicznej UMK, a także w prasie lokalnej.

Ww. przepis zobowiązuje także organ wydający decyzję do przesłania zawiadomienia o wydaniu decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dotychczasowemu właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu na adres określony w katastrze nieruchomości. Doręczenie zawiadomienia na adres wskazany w katastrze nieruchomości jest skuteczne.

Kraków/34461294

OGŁOSZENIE PREZYDENTA MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 13 listopada 2026 roku

o rozpoczęciu ponownych konsultacji społecznych dotyczących projektu planu ogólnego miasta Częstochowy

Na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 8 oraz art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.), w związku z uchwałą Nr 1112.LXXXIII.2023 Rady Miasta Częstochowy z dnia 16 listopada 2023 roku **zawiadamiam o rozpoczęciu ponownych konsultacji społecznych dotyczących projektu planu ogólnego miasta Częstochowy po rozstrzygnięciu nadzorczym Wojewody Śląskiego, w zakresie:**

1) obszaru położonego w rejonie ulicy Ludowej stanowiącego strefę planistyczną 37SR,

2) obszaru położonego w rejonie ulicy Wielkopiecowej obejmującego strefę planistyczną 119SI,

3) obszaru położonego w rejonie ulic Bugajskiej i Owczej obejmującego udokumentowane złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej „Michalina".

Projekt planu ogólnego miasta Częstochowy wraz z uzasadnieniem został udostępniony:

1) w Rejestrze Urbanistycznym https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/repository/1200a90b-ce22-47fe-972f-5e449f1673b3
2) na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Urzędu Miasta Częstochowy https://bip.czestochowa.pl/, w zakładce „URZĄD MIASTA" – Architektura, budownictwo i planowanie przestrzenne – Akty Planowania Przestrzennego i dokumenty powiązane (od 24.09.2023 r.) – Plan ogólny miasta Częstochowy,
3) na stronie internetowej Urzędu Miasta Częstochowy https://www.czestochowa.pl/, w zakładce „PLAN OGÓLNY",
4) w siedzibie Miejskiej Pracowni Urbanistyczno-Planistycznej w Częstochowie przy ul. Legionów 52, 42-202 Częstochowa, pokój nr 234, nr tel. 34 37 07 881 (w godzinach 8:00-15:00).

Konsultacje społeczne w zakresie, o którym mowa powyżej, będą prowadzone w okresie od 18 listopada 2026 roku do 18 grudnia 2026 roku w następujących formach:

1. Zbieranie uwag.

Od 18 listopada 2026 roku do 18 grudnia 2026 roku istnieje możliwość złożenia uwag – wyłącznie w zakresie podanym w ogłoszeniu. Uwagi złożone po upływie wyżej podanego terminu bądź nieodnoszące się do zakresu konsultacji społecznych pozostaną bez rozpatrzenia.

Uwagi do konsultowanego projektu aktu planowania przestrzennego należy składać wyłącznie na formularzu zgodnym z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509). Formularz do wypełnienia dostępny jest w Urzędzie Miasta Częstochowy oraz na stronie internetowej BIP Urzędu Miasta Częstochowy https://bip.czestochowa.pl/, w zakładce „Poradnik Interesanta" – Kategoria sprawy: Planowanie przestrzenne – Nazwa sprawy: PP005 – Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego – uwagi do projektu konsultowanego aktu.

Stosownie do art. 8g ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwagi składa się na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej, na formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego.

Składający uwagę zobowiązany jest podać swoje imię i nazwisko albo nazwę, adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Uwagi na wyżej wskazanym formularzu należy dostarczyć do Urzędu Miasta Częstochowy na jeden z poniższych sposobów:

1. złożyć bezpośrednio w kancelarii Urzędu Miasta Częstochowy, ul. Śląska 11/13 (pokój nr 3), 42-217 Częstochowa lub w siedzibie Miejskiej Pracowni Urbanistyczno-Planistycznej przy ul. Legionów 52, pokój nr 234 (II piętro), 42-202 Częstochowa, w godzinach od 8:00 do 15:00,
2. przesłać listownie pod jeden z ww. adresów,
3. przesłać w formie elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności na adres e-Doręczeń: AE:PL-83220-59430-SSBHG-21 lub poczty elektronicznej: info@czestochowa.um.gov.pl.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Prezydent Miasta Częstochowy. Propozycja rozpatrzenia uwag nie podlega zaskarżeniu do sądu administracyjnego (zgodnie z art. 8l ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Informacja o propozycji rozpatrzenia uwag zostanie podana do publicznej wiadomości poprzez publikację Zarządzenia Prezydenta Miasta Częstochowy w tej sprawie na stronie internetowej BIP Urzędu Miasta Częstochowy https://bip.czestochowa.pl/, w zakładce „Prezydent Miasta – Zarządzenia".

2. Spotkanie otwarte.

8 grudnia 2026 roku (wtorek) o godz. 16:00 w sali sesyjnej Urzędu Miasta Częstochowy przy ul. Śląskiej 11/13, poprzedzone prezentacją projektu planu ogólnego miasta Częstochowy w konsultowanym zakresie.

3. Dyżur projektantów.

8 grudnia 2026 roku (po zakończeniu spotkania otwartego) ok. godz. 18:00 w sali sesyjnej Urzędu Miasta Częstochowy przy ul. Śląskiej 11/13 obejmujący wyłącznie zagadnienia dotyczące zakresu projektu planu ogólnego objętego konsultacjom społecznym.

Osoby ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411 z późn. zm.), wyrażające chęć wzięcia udziału w konsultacjach społecznych proszone są o kontakt telefoniczny pod numerem tel. 34 37 07 881 lub mailowy na adres mpup@czestochowa.um.gov.pl w godzinach od 8:00 do 15:00 najpóźniej 2 dni przed rozpoczęciem spotkania otwartego.

Raport podsumowujący przebieg konsultacji społecznych, zawierający w szczególności wykaz zgłoszonych uwag wraz z propozycją ich rozpatrzenia i uzasadnieniem oraz protokoły z czynności przeprowadzonych w ramach konsultacji zostaną udostępnione, zgodnie z art. 13i ust. 3 pkt 11 ww. ustawy w Rejestrze Urbanistycznym https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/published

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2016/679 (RODO) informuję, że Administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Częstochowy z siedzibą w Częstochowie (42-217) przy ul. Śląskiej 11/13. Dane osobowe będą przetwarzane w celach związanych z partycypacją społeczną w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c RODO, w związku z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Osobom, których dane dotyczą, przysługuje prawo dostępu do danych, z zastrzeżeniem, że prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g RODO (informacja o źródle danych), przysługuje wyłącznie w zakresie, w jakim nie narusza praw i wolności osoby, od której dane zostały pozyskane, zgodnie z art. 8h ust. 2 ww. ustawy. Przysługuje również prawo do sprostowania danych oraz ograniczenia przetwarzania, a także prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Pełna treść informacji dotyczącej przetwarzania danych osobowych opublikowana została na stronie internetowej BIP Urzędu Miasta Częstochowy https://bip.czestochowa.pl/, w zakładce „URZĄD MIASTA" – Architektura, budownictwo i planowanie przestrzenne – Akty Planowania Przestrzennego i dokumenty powiązane (od 24.09.2023 r.) – Plan ogólny miasta Częstochowy.

Pełniący funkcję
Prezydenta Miasta Częstochowy
Łukasz Pabiś

Częstochowa/34461455

eprasa.pl 38a3365370

Po zamachu w Krakowie

Niebezpieczny pomysł Gibały

Prezydent Krakowa chciał przekazać ciało krakowskiego terrorysty do badań naukowych. Ostatecznie problem rozwiązała rodzina, ale pytania pozostały.

Wodecka

Gdyby rodzina odmówiła pochówku zbrodniarza, obowiązek ten ciążyłby na prezydencie Krakowa. Prezydent nie ma jednak prawa do dowolnego dysponowania ciałem zmarłego, nawet jeśli jest to ciało zbrodniarza.

Po pierwsze: zgodnie z rozporządzeniem ministra zdrowia w sprawie trybu i warunków przekazywania zwłok do celów naukowych to uczelnia musi wystąpić z uzasadnionym wnioskiem do prezydenta, a nie odwrotnie.

Zasadne jest pytanie, czy uczelnia w ogóle potrzebuje zwłok Michała Oksińskiego do celów naukowych? Czy może prezydent Łukasz Gibała chciał się pozbyć potencjalnego problemu z pochówkiem i przerzucić go na UJ? A może w grę wchodzi jeszcze inny, poważniejszy problem?

Pracując po studiach jako biolożka, byłam w muzeum patomorfologii i medycyny sądowej we Wrocławiu, gdzie przechowywane są przedwojenne eksponaty. Do dziś pamiętam zapach formaliny i głowy zalegające w ogromnej, kamiennej, zdaje się, wannie. Otwarte oczy i rysy twarzy. Również dlatego wydaje mi się pomysłem chybionym, by studenci medycyny przyglądali się twarzy, która nie będzie dla nich anonimową twarzą donatora, tylko obarczoną tragiczną historią twarzą mordercy.

Ale ważniejsze jest co innego. W powszechnej świadomości pisemna donacja swojego ciała do badań naukowych jest aktem szlachetnym i godnym naśladowania. Zastanawiam się, czy intencją prezydenta Krakowa jest rodzaj symbolicznego rewanżu na mordercy za popełnione zbrodnie? Jeśli tak, to wkraczamy w porządek metafizyczny, który leży zdecydowanie poza jurysdykcją władzy świeckiej. Ta propozycja może być postrzegana jako pośmiertna kara, do wymierzania której Gibała nie ma mandatu. I z pewnością nie przysłuży się propagowaniu idei donacji zwłok, szczególnie w kraju, w którym nie jest to popularna forma potwierdzonej notarialnie darowizny.

• **Mieszkańcy Krakowa składają hołd ofiarom zamachu**
FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

W powszechnej świadomości pisemna donacja swojego ciała do badań naukowych jest aktem szlachetnym i godnym naśladowania

Zatem zgodnie z prawem prezydent Krakowa powinien pochować zmarłego. Możliwe, że obawia się, że jego grób stanie się miejscem kultu rozmaitych inceli czy skrajnej prawicy. Ale powojenne Niemcy już to przerabiały.

Ciała głównych zbrodniarzy wojennych skazanych przez międzynarodowy Trybunał Wojskowy w Norymberdze zostały spopielone i rozsypane w dopływie Izary.

Prochy Rudolfa Hoesa, byłego komendanta obozu zagłady w Auschwitz zostały rozsypane „w pobliskiej rzece". Nie ma wiarygodnej informacji, czy była to Soła, czy Wisła.

Casus krakowskiego zbrodniarza przypomina nam o antropologicznej teorii kozła ofiarnego Rene Girarda. Zgodnie z nią kozioł ofiarny jest tym, którego wspólnota czyni odpowiedzialnym za jej kryzysy. Ofiara umożliwia odzyskać jej jedność.

Wprawdzie w Krakowie sprawca zbrodni nie żyje, więc nie można go już ani osądzić, ani ukarać. Ale pozostało jego ciało.

Ciało, które jest nośnikiem zła, potępienia i przedmiotem lęku wspólnoty przed powtórzeniem aktu terroru. Odmówienie mu pochówku mogło być zatem symboliczną karą.

Czy wspólnota ma do tego prawo? To już pytanie do etyka i antropologa kultury. Zadałam je prof. Waldemarowi Kuligowskiemu z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Jego zdaniem propozycja prezydenta Krakowa, by przekazać ciało uczelni, wpisuje się w koncepcję kary, którą kulturowo było również rozczłonkowanie zwłok.

Mam do Łukasza Gibały pytanie podstawowe: czy gdyby rodzina odmówiła pochówku, nie można było zbrodniarza po prostu pochować w miejscu nieznanym i nieupublicznionym, na jednym z komunalnych cmentarzy, skazując go na zapomnienie? Nie miałoby to nic wspólnego z gloryfikacją, ale nie byłoby też karą, do której, powtórzę, prezydent Krakowa nie ma mandatu.

Byłoby natomiast spełnieniem jednego z podstawowych obowiązków naszej kultury. Grzebanie ciał z pewnością do nich należy. ●

Dorota Wodecka

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34460365

DO 23 LISTOPADA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej"

— na grudzień u swojego sprzedawcy prasy

- Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)
- Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia
- Masz bezpłatny dostęp do Wyborcza.pl*
- Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty
- Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów

CENA 199,99 zł**

Dostęp także do Wyborcza.pl*

*Prenumeratorów teczkowych zapraszamy do Klubu „Wyborczej". Jego członkowie mogą m.in. uczestniczyć w spotkaniach online z redakcją i jej gośćmi. Dodatkowo Klubowicze mają dostęp do archiwum tekstów „Wyborczej". Co zrobić, by zostać członkiem Klubu: 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-16). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej. **Cena sugerowana.

1 RP

eprasa.pl 38a3365370

Amerykańskie autostrady, drogi stanowe i bezdroża – nieważne, którędy się jedzie, ważne z kim. We Wrocławiu rozpoczął się TAURON American Film Festival.

TAURON American Film Festival

FILMOWA PODRÓŻ PRZEZ AMERYKĘ

◀ **Andrew Haigh w filmie „A Long Winter”**

▶ **Rosalind Eleazar w filmie „Misty Green”**

FOT. MATERIAŁY AMERICAN FILM FESTIVAL (2)

Maja Staniszewska

„Daleko jeszcze?” to pytanie, które każdego kierowcę przyprawia o dreszcze. Na TAURON American Film Festivalu we Wrocławiu nie zabraknie wypraw, których widzowie nie będą mieli dosyć.

Reżyserzy, których filmy znalazły się w sekcji „Highlights” tegorocznej, 17. edycji festiwalu, wybrali sobie doskonałe towarzyszki podróży w postaci fantastycznych, utalentowanych aktorek. Czasem to one prowadzą, czasem siedzą z tyłu, a czasem wysiadają po drodze, ale pustego siedzenia po nich nie sposób zapełnić. Oto duety, z którymi filmowa podróż nigdy się nie dłuży.

ANDREW HAIGH I CAITRÍONA BALFE: „A LONG WINTER”

Brytyjski reżyser, specjalista od psychologicznego kina obyczajowego, i irlandzka aktorka znana m.in. z serialu „Outlander” łączą siły w adaptacji opowiadania irlandzkiego pisarza Colma Tóibína.

Przeniesiona z Pirenejów w Góry Skaliste historia rozgrywa się na odludziu u progu wyjątkowo mroźnej zimy. Najpierw dom opuszcza starszy syn, który idzie do wojska. Wkrótce potem znika Louise. Jej mąż i młodszy syn rozpoczynają poszukiwania. Czy jednak kiedykolwiek ją odnajdą?

JESSE EISENBERG I JULIANNE MOORE: „DEBIUT”

Nasz rodak (Eisenberg ma od ponad roku polski paszport) po wyprawie w bolesną przeszłości swojej rodziny („Prawdziwy ból”) postanowił zająć się czymś zdecydowanie lżejszym – teatrem amatorskim.

To w nim grana przez Julianne Moore Mona, kura domowa z amerykańskiego przedmieścia, ma mieć tytułowy debiut. Ignorowana przez dzieci i męża pod wpływem impulsu postanowiła bowiem zmienić coś w swoim życiu i dołączyła do zespołu, który w lokalnym teatrze przygotowuje premierę musicalu. Zderzenie nieśmiałej, zahukanej kobiety z wymagającym reżyserem (Paul Giamatti) przyniesie spektakularne skutki.

O Moore mówi się jako o murowanej oscarowej faworytce. Eisenberg może więc kontynuować dobrą passę reżysera przynoszącego swoim aktorom statuetki.

STEVEN SODERBERGH I MICHAELA COEL: „FAŁSZERKA”

Bardzo amerykański reżyser, który nieraz bawił się amerykańskością, tym razem wybrał się za ocean, by w Londynie pobawić się angielskością. A zwłaszcza angielskim humorem, sztuką przekomarzania się i ciętych ripost.

Do zabawy zaprosił zbyt długo niewidzianą na ekranie Michaelę Coel, fantastyczną twórczynię i aktorkę („Mogę cię zniszczyć”) oraz nestora angielskiej sceny i ekranu Iana McKellena. On gra ekscentrycznego malarza, który przed laty porzucił niedokończoną serię portretów. Ona malarkę, którą jego chciwe dzieci zatrudniają, żeby w tajemnicy dokończyła dzieło ojca, idealnie podrabiając jego styl.

CHRIS ROCK I ROSALIND ELEAZAR: „MISTY GREEN”

Komik, który został reżyserem i jedna z „Kulawych koni” w brawurowym komediodramacie przedstawiają losy aktorki przed czterdziestką. To wciąż w Hollywood trudny wiek dla kobiety, ale Misty Green, choć z dnia na dzień ląduje na bruku, nie zamierza się poddawać. Do czego okaże się zdolna, by wrócić na plan i na czerwone dywany, po kolejną nagrodę Emmy?

Brytyjce, najlepiej dotąd znanej z roli Louisy w serialu o szpiegach-nieudacznikach, partnerują Adam Driver, Daniel Kaluuya i Anna Kendrick. Ale to o niej mówi się jako o aktorskim objawieniu i niespodziewanej uczestniczce oscarowego wyścigu.

TIM BLAKE NELSON I AMANDA SEYFRIED: „THE LIFE AND DEATHS OF WILSON SHEDD”

Wspaniały aktor charakterystyczny, znany między innymi z filmów braci Coen, od lat z powodzeniem reżyseruje. Do kolejnego autorskiego projektu zaprosił Amandę Seyfried, aktorkę, która nieoczekiwanie została gwiazdą kinowej jesieni za sprawą udziału w głośnym filmie dokumentalnym „Zobaczysz wszystko” (także do zobaczenia na AFF).

W filmie, zainspirowanym prawdziwymi wydarzeniami, Seyfried gra Karen, kobietę tkwiącą w przemocowym związku, która rozpoczyna pracę nauczycielki w więzieniu o zaostrzonym rygorze. Nawiązuje tam relację z jednym z osadzonych. Czy charyzmatyczny Wilson naprawdę interesuje się losem Karen, czy wykorzystuje znajomość dla własnych celów?

GUY NATTIV I CARRIE COON: „WYZWOLONA”

Izraelski reżyser, od lat pracujący w Hollywood, wybrał Carrie Coon, aktorkę kameleona, do roli kobiety wciągniętej do sekty. Nieprzypadkowej kobiety – film inspirowany jest losami jego własnej babki, ocalałej z Holokaustu.

Gdy przytłoczona codziennością Rita spotyka kobietę, która zadaje się rozumieć wszystkie jej problemy, chce spędzać z nią coraz więcej czasu. W końcu dołącza do komuny, opuszczając córki. Te po latach wyruszają na spotkanie z nią. Ale czy wychudła osoba z nowym imieniem to wciąż ich matka? Dlaczego je porzuciła? Co dała jej sekta, czego nie mogła dać rodzina?

INNE DROGI DO KINA

To tylko połowa z 12 filmów sekcji „Highlights”, w ramach której pokazywane są najważniejsze i najgłośniejsze filmy ze światowych festiwali.

Pozostałe to: **„Jestem Rocky”** – opowieść o tym, jak Sylvester Stallone nakręcił „Rocky'ego”, **„Przemytnicy”** – historyczny film drogi z Ethanem Hawkiem i Russellem Crowe'em, **„Pojednanie”** o amerykańskim żołnierzu szukającym Irakijki, której chce zadośćuczynić za coś, co zrobił w czasie wojny czy **„Club Kid”** o geju, który musi się zaopiekować synem, o którego istnieniu nie miał pojęcia. A także dwie animacje: ręcznie rysowane **„Tangles”** Leah Nelson i poklatkowe **„Kroniki lasu. Wildwood”** Travisa Knighta ze studia Laika.

W programie festiwalu poza „Highlights” warto zwrócić też uwagę na konkursową sekcję „TAURON Breakthrough”, na którą składają się debiuty i drugie filmy oceniane przez festiwalową publiczność.

Dyrektorka festiwalu Urszula Śniegocka obrazowo mówi o niej: „Droga do kariery bywa wyboista, ale czasem zdarza się z regionalnej szutrówki dojechać do szerokiej, wygodnej dwupasmówki. Takim przełomem w twórczości filmowców jest 12 filmów, tak różnych, jak widoki, które mija się, jadąc przez 50 stanów kina”. ●

• 17. TAURON American Film Festival potrwa we Wrocławiu do 22 listopada, a online aż do 6 grudnia. Więcej na Americanfilmfestival.pl

1 RP

eprasa.pl 38a3365370

Nagroda im. Kotarbińskiego

Zatroskanie stanem świata

Traktujemy te książki jako próby odzyskania naszego zaufania do świata – zauważa prof. Tadeusz Sławek, przedstawiciel Kapituły Nagrody im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego.

Dawid Dróżdż

Warto wspomnieć o szczególnej roli książki w humanistyce, w badaniach humanistycznych. Monografia to nie tylko zapis wyniku badań naukowych, ale także świadectwo dojrzałości intelektualnej autora – mówi prof. Rafał Matera, rektor Uniwersytetu Łódzkiego, przewodniczący Kapituły Nagrody. – Ratuje w nas człowieczeństwo, jest w jakimś sensie istotą humanistyki. W tym kontekście nagradzanie tego rodzaju aktywności jest niezwykle ważne – dodaje.

Kapituła Nagrody wyłoniła pięć książek nominowanych do finału XII edycji konkursu.

NOMINACJE

Wyboru dokonano spośród 81 publikacji zgłoszonych przez uczelnie, instytuty naukowe i wydawnictwa z całej Polski. Do finału zakwalifikowano (w kolejności alfabetycznej według nazwisk autorów):

- **„Kalendarium życia i twórczości Zbigniewa Herberta 1924-1998”**, t. I-II, dr Henryk Citko, Instytut Dokumentacji i Studiów nad Literaturą Polską i Fundacja Akademia Humanistyczna, Instytut Badań Literackich PAN Wydawnictwo, pracę zgłosił Instytut Dokumentacji i Studiów nad Literaturą Polską Oddział Muzeum im. Adama Mickiewicza;
- **„Z czułością i wspólnie. Feminizm na XXI wiek”**, dr hab. Aleksandra Derra, prof. UMK, praca wydana i zgłoszona przez Wydawnictwo Naukowe PWN;
- **„Karpaty. Opowieść o pewnych górach”**, prof. Maciej Janowski, praca wydana i zgłoszona przez Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie;
- **„Temida z charakterem. Filozoficznoprawny przewodnik po cnotach sędziowskich”**, dr hab. Tomasz Widłak, prof. UG, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., pracę zgłosiły: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Katedra Teorii i Filozofii Państwa i Prawa Uniwersytetu Gdańskiego;
- **„Socjologia cyfrowa. O uspołecznieniu technologii i technologiach uspołecznienia”**, dr hab. Renata Włoch, prof. ucz., praca wydana i zgłoszona przez Wydawnictwo Naukowe Scholar.

• **Rok 2025, XI edycja Nagrody im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego. Rektor UŁ Rafał Matera na uroczystej gali** FOT. MARCIN STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

GALA

Nazwisko laureata lub laureatki zostanie ogłoszone podczas uroczystej gali 22 listopada w Filharmonii Łódzkiej. Dla zaproszonych gości koncert zagra John Porter z zespołem. Uroczystość będzie transmitowana online na profilu Facebook UniLodz lub Nagrody Kotarbińskiego.

Autor lub autorka najlepszej książki humanistycznej wydanej w Polsce w 2025 roku otrzyma 70 tys. zł na dalszy rozwój naukowy, a pozostałe osoby wyróżnione – po 5 tys. zł.

PATRON

Tadeusz Kotarbiński (1886-1981) to jeden z najbardziej znanych polskich filozofów analitycznych, specjalizujący się w logice, teorii poznania i metodologii. Był twórcą reizmu, jak i pionierem i współtwórcą ogólnej teorii sprawnego działania, zwanej prakseologią oraz autorem etycznej koncepcji opiekuna spolegliwego. Prof. Kotarbiński był też wybitnym dydaktykiem i pierwszym rektorem Uniwersytetu Łódzkiego w latach 1945-49.

W dotychczasowych edycjach konkursu im. prof. Kotarbińskiego zgłoszono blisko 770 prac z 200 polskich ośrodków naukowych i wydawnictw. Do finałów wszystkich edycji zakwalifikowało się już 60 wybitnych książek. Rosnąca popularność nagrody pomogła wszystkie te dzieła skutecznie promować i przedstawiać szerokiej publiczności.

– Widać z tych książek zatroskanie stanem świata, próbę odzyskania wartości mocno naruszonych przez wydarzenia, których świadkami jesteśmy przez ostatnie dziesięciolecia. Traktujemy te książki jako próby odzyskania naszego zaufania do świata, który znalazł się na tak licznych niebezpiecznych zakrętach. I wszystkie te pozycje próbują jakoś dać wyraz tej sytuacji – zauważa prof. Tadeusz Sławek, przedstawiciel Kapituły Nagrody.

REKLAMA
Kraj/34460999

1 RP

eprasa.pl 38a3365370

Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

• **W 2018 roku Konrad przygarnął ze schroniska psa Azę** FOT. PATRYK OGORZAŁEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

OSZUSTWO NA PSA

Chłopiec znalazł się w bardzo trudnej sytuacji, lada dzień dostanie rentę, ale dziś nie ma co jeść. Prosi o pomoc dla siebie i psa, którego przygarnął ze schroniska, gdy był w domu dziecka. Ludzie chętnie pomagają, bo nie wiedzą, że tylko część tej historii jest prawdziwa.

AGATA KULCZYCKA

„Niedawno opuściłem dom dziecka i uczę się w ostatniej klasie zawodówki na kucharza. Do piątku czekam na rentę po zmarłych rodzicach, a teraz zostałem całkiem bez środków. Potrzebuję wsparcia w podstawowych zakupach i na karmę dla mojego psa, a jeśli ktoś ma zbędne ubrania, też chętnie przygarnę. Każda pomoc będzie dla mnie ogromnym wsparciem. Psiak jest ze mną od zawsze, będąc w domu dziecka on trafił do schroniska i go stamtąd wziąłem. Mogę wszystko udowodnić".

To post, który można znaleźć na wielu grupach. Część tej historii jest prawdą. Reszta służy do oszustwa.

KUNDELEK

Konrad Żabiński, który czasem podpisuje się jako Konrad Żaba, a zdarza się, że wstawia posty z anonimowych kont, rzeczywiście jest wychowankiem schroniska w Nowej Sarzynie. Zamieszkał tam po śmierci rodziców. Rzeczywiście osiem lat temu przygarnął psa ze schroniska. To była Aza, suczka z jego rodzinnego domu. Po śmierci rodziców była pod opieką brata Konrada. Kiedy skazano go na więzienie, błąkała się po osiedlu. Ktoś z administracji oddał ją do schroniska. Konrad się o tym dowiedział i chciał ją przygarnąć. Małgorzata Furman, dyrektorka Domu Dziecka w Nowej Sarzynie i miłośniczka psów, nie miała nic przeciwko, zgodziła się. Razem przyjechali po Azę do schroniska Kundelek w Rzeszowie.

Historia o chłopcu z domu dziecka i psie ze schroniska, którzy się spotkali i stali się wsparciem dla siebie nawzajem, chwytała za serce. W 2018 roku opublikowaliśmy ją na łamach „Gazety Wyborczej". Małgorzata Furman obiecywała, że Aza będzie miała posłanie w pokoju Konrada, dostanie wszystko, co potrzebne: obrożę, smycz, miski i karmę. A Konrad pewnie jeszcze wtedy nie wiedział, że ta historia tak mu się przysłuży w dorosłym życiu.

TRUDNY START

Kilka lat później historia Konrada i jego psa wraca. W połowie października 2026 roku Anna spod Warszawy na lokalnej grupie znajduje post Konrada proszącego o jedzenie dla siebie i psa. Chłopak pisze o swojej trudnej historii.

Anna sama miała trudny start w życiu, doskonale wie, jak to jest, kiedy brakuje pieniędzy i nie można liczyć na wsparcie bliskich, ale też to, jak to jest wpaść w nieodpowiednie towarzystwo i skomplikować sobie życie. Odpowiada na post Konrada.

– Chciałam się z nim umówić, razem pójść na zakupy i kupić to, co jest potrzebne jemu i psu. Skontaktowałam się z nim na Messengerze. Twierdził, że mieszka w Siedlcach, ale za pięć dni ma dostać mieszkanie socjalne w Ząbkach. Wtedy chętnie się spotka, pokaże psa, na dowód, że to wszystko, o czym pisze, to prawda – relacjonuje Anna.

Pisał: „Tęsknię bardzo za rodzicami. Brakuje mi zwłaszcza mamy. Ale obiecałem jej dzień przed śmiercią w szpitalu trzymając za dłoń, że wyjdę na ludzi, więc nie mogę się poddać. Choć na razie cały czas pod górkę".

Twierdził, że kończy szkołę, a później pójdzie do pracy. „Szukam czegoś na weekendy, żeby dorobić. Ogólnie potrzebuję jedzenia, karmy, środków czystości i ubrań, bo chodzę w tym samym. Tylko piorę ręcznie, bo pralki nie mam" – pisał. I jeszcze, że od trzech dni nic nie je. Dostał tylko od pani w szkole dwie bułki, a karma dla psa się kończy.

– Tak poprowadził rozmowę, że ostatecznie zdecydowałam się mu wysłać pieniądze, niewielką kwotę na jedzenie dla niego i psa. Ale też poprosiłam o rozmowę, wykręcił się. Zapewniał, że prześle mi rachunki i artykuł uwiarygadniający jego sytuację. Minął dzień, drugi, a rachunku nie było. Artykułu też nie wysyłał. Tłumaczył się, że jest na spacerze albo w sklepie. Zniecierpliwiłam się tymi wykrętami i zaczęłam podejrzewać, że to oszustwo. Poprosiłam o zwrot pieniędzy i zaczęłam szukać informacji na jego temat – opowiada Anna.

Podobne posty jak ten, na który odpowiedziała, znalazła na lokalnych grupach w całej Polsce: Zambrów, Kamieńsk, Konstantynów Łódzki, Puck, Zgorzelec, Ośno Lubuskie, Szczecinek, Międzyzdroje, Sompolno, Kalisz, Szczecin, Kraków, Lutomiersk i okolice, Bytom i okolice, Tarnów i okolice, Niepołomice i okolice gminy, Jedzenie ci dam, bo mam, Super przepisy na ciasta i desery, Kocham gotować i jeszcze bardziej kocham jeść...

Gdy odzew nie jest wystarczająco duży, Konrad, który czasem wstawia też posty z anonimowego konta, podbija: Błagam, bo naprawdę od paru dni nic nie jem, bo nie mam. Pisze o niedawnym wyjściu z domu dziecka, czasem o samotnym mieszkaniu w socjalnej kawalerce albo o tym, że ostatnio w schronisku dla bezdomnych sześć dni temu jadł zupę. Zawsze obiecuje, że pożyczone pieniądze odda i może wszystko udowodnić.

BLIK NAJPROSTSZY

Tym, którzy się kontaktują, Konrad obiecuje wysłanie artykułu z „Wyborczej" z 2018 roku. Anna nie może się go doprosić, znajduje go więc sama. Kontaktuje się najpierw z Domem Dziecka w Nowej Sarzynie, żeby zweryfikować, czy chłopak rzeczywiście jest tym, za kogo się podaje, a później z redakcją. – Pies, na którego wyłudza pieniądze, nie żyje. Wiele osób daje się nabrać na tę historię. Ostrzeżcie ludzi – prosi redakcję.

Wysyła posty z Facebooka i TikToka, w których użytkownicy ostrzegają przed Konradem. Ktoś pisze, że go rozpoznaje: „To mój sąsiad. Właśnie zastanawiałam się z mamą, skąd on ma pieniądze, bo ciągle mu przychodziło jedzenie do domu". Karolinę oszukał dwa lata temu. Udziela się charytatywnie, przekazuje pieniądze na chore dzieci, wspiera organizacje zwierzęce. Pisała o tym na Facebooku.

– Napisał do mnie na Instagramie, że jest w trudnej sytuacji. Mieszkał w domu dziecka, a jego rodzice nie żyją. Poprosił o drobną pożyczkę, bo czeka na rentę po rodzicach. To nie było standardowe oszustwo na blika. Najpierw poprosił, żebym zamówiła mu obiad z aplikacji pyszne.pl, po czym zmienił zdanie i stwierdził, że będzie mógł kupić więcej produktów, jeśli pójdzie do sklepu. Miały to być podstawowe artykuły typu masło, mleko, chleb. Ja mu miałam udostępnić kod blik, by mógł za nie zapłacić. Zobaczyłam na swoim koncie kwotę 68 zł i zaakceptowałam płatność. Gdyby to było kilkaset złotych, miałabym podejrzenia, że to może być oszustwo, ale nie przy takiej sumie. Nie oczekiwałam zwrotu pieniędzy, z uwagi na jego trudną sytuację, ale zgodnie z wcześniejszą umową, poprosiłam go o rachunek, którego przesłanie sam wcześniej oferował. Chyba tylko po to, by uśpić moją czujność. Ale kiedy zaczęłam się go domagać, zaczęły się kłopoty. Wyzywał mnie i straszył. Napisałam, że jeśli nie chce wysłać rachunku, niech zwróci pieniądze. Nie musi od razu, ale wtedy, kiedy dostanie rentę. Nic takiego się nie stało, zablokował mnie – opowiada.

– Jego historia była bardzo przekonująca i wyglądała bardzo realnie. Był skromny w swoich oczekiwaniach, dziś myślę, że miał w tym bardzo duże doświadczenie – mówi. Po tej historii w portalach społecznościowych wiele razy ostrzegała przed nim użytkowników. – Teraz wiem, że nic to nie dało, bo nadal robi dokładnie to samo – mówi Karolina.

eprasa.pl 38a3365370

Wśród oszukanych są pracownicy jednej z instytucji sądowniczych w dużym polskim mieście. Wzruszyła ich historia chłopca z domu dziecka i jego psa. – Zrobiliśmy zrzutkę, zebraliśmy sporą kwotę, przesłaliśmy mu pieniądze i dopiero wtedy zorientowaliśmy się, że zostaliśmy oszukani. Przestał odpisywać na wiadomości, odbierać telefon. Po wielu próbach udało mi się z nim skontaktować. Ucieszyłam się, bo obiecał, że odda pieniądze. Niestety, nigdy się to nie stało – mówi pracownica tej instytucji, która chce pozostać anonimowa.

TELEFONY OD OSZUKANYCH

Małgorzata Furman, ta, która w 2018 roku z Konradem przyjechała do rzeszowskiego schroniska Kundelek po Azę, nadal jest dyrektorką DD w Nowej Sarzynie. Konrada pamięta doskonale. Choć wyprowadził się pod koniec października 2020 roku, nie sposób o nim zapomnieć. Nie dlatego, że był jedynym wychowankiem Domu Dziecka w Nowej Sarzynie, który mieszkał tu z psem. Psów w tej placówce było wiele, bo – jak uważa jej dyrektorka – to bardzo dobra forma terapii, nauka odpowiedzialności i systematyczności. Ale nie dla Konrada.

– Średnio raz w miesiącu dzwoni ktoś przez niego oszukany. To już cała rzesza ludzi. Wykorzystuje artykuł i psa, który nie żyje i którego osobiście pożegnałam. Widziałam anonse, które zamieszcza, pisałam do niego, pytałam: „Co ty wyprawiasz, przecież nie ma już Azy". Nie odpisywał. Omija mnie szerokim łukiem, bo wie, że znam jego sytuację – mówi Małgorzata Furman.

Kiedy Konrad się wyprowadzał, Azę zostawił w Domu Dziecka. Tłumaczył się, że nie ma warunków, by ją ze sobą zabrać. Obiecywał, że będzie przychodził przynajmniej raz dziennie ją wyprowadzać. Pojawił się raz. Psem zaopiekowała się jedna z wychowanek.

– Aza była starym psem już kiedy do nas przyszła. Każdego dnia rano przychodziła się ze mną przywitać, w szufladzie biurka miałam dla niej zawsze smaczki. Kiedy chorowała, chodziłam z nią do weterynarza, Konrad się tym nigdy nie interesował. Rok po jego wyprowadzce, przed świętami zastanawialiśmy się ze współpracownikami, jak podzielimy się opieką nad nią. Ale ona już nie wstała. W trójkę pojechaliśmy z nią do weterynarza, a on powiedział: „To już koniec". Płakałam przez całe święta – mówi Małgorzata Furman.

Konrad na start w dorosłym życiu dostał sporą kwotę. Kilkadziesiąt tysięcy złotych z odkładanego 800 plus i renty rodzinnej, która mu przysługiwała. Nie był sam. Mógł liczyć na wsparcie rodzeństwa i nie tylko. – Wiele osób wyciągało do niego pomocną rękę. Miał załatwioną pracę w Polsce, ale nie był zainteresowany. Szwagier zabrał go do pracy do Francji, wrócił szybciej, niż pojechał. Pomagała mu jedna z mieszkanek Sarzyny. Takich ludzi miał wokół siebie dużo. Pomagali nie ze względu na psa, którego nie miał, tylko ze względu na jego sytuację, że został bez rodziców. Nie potrafił z tego skorzystać – opowiada dobry znajomy Konrada.

– Zawsze pomagamy naszym wychowankom. Przyjeżdżają do nas nawet osoby 40-letnie, z własnymi dziećmi, gdy są w potrzebie i nikomu nie odmawiamy pomocy. Także jemu byśmy nie odmówili, gdyby przyszedł i powiedział: mam tego dość, chcę to zmienić. Ale nie, gdy przesyła SMS-y: „Nie mam co jeść, proszę o przelew", albo „Mam pieniądze, nie mogę uruchomić konta, dopóki nie wpłacę 50 zł". Najgorsze, że ktoś, kto uwierzył w jego historyjkę, wpłacił mu 1,6 tys. zł, po kolejnym SMS-ie, nadal daje się na to nabrać i wpłaca mu pieniądze – ubolewają pracownicy domu dziecka.

W jego historii nieprawdą jest nie tylko to, że Konrad nadal opiekuje się Azą. Wymyślona jest także historia o rencie, na którą czeka i szkole zawodowej. Nauką zresztą nigdy nie był zainteresowany. – Lubił zabawy, popołudniowe wyjścia, chętnie grał w siatkówkę. Wtedy to był złoty chłopak! Ale do szkoły zawodowej nie chodził. Nie był w stanie wstać rano, by pójść na lekcje, czy praktyki. Codzienne wstawanie nie było w jego typie, podobnie jak inne obowiązki. Nie był w stanie nawet posprzątać w swoim pokoju. Pamiętam jego poranne krzyki, że nie będzie tego robił. Zawsze musiała to robić za niego pani sprzątająca – opowiada jeden z wychowanków Domu Dziecka, który mieszkał tam w tym samym czasie, co Konrad.

KARANY ZA OSZUSTWO

Konrad co najmniej raz był już karany za oszustwo. Między 16 sierpnia a 31 grudnia 2021 roku od jednej osoby wielokrotnie wyłudził mniejsze kwoty, z których w sumie uzbierało się ponad 2,8 tys. zł. Był poszukiwany przez policję. W listopadzie 2023 roku Sąd Rejonowy w Leżajsku skazał go na siedem miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na dwa lata.

To go nie zmieniło. Julita nawiązuje z nim kontakt na jednej z lokalnych grup 24 października br. Konrad wysyła jej zdjęcia suczki, która już dawno nie żyje. Julita chce zawieźć mu zakupy do Cieszyna, gdzie Konrad twierdzi, że mieszka. „Ale jak pani mi chce dostarczyć zakupy. Ja dopiero będę za pięć dni, w niedzielę albo poniedziałek, bo czekam, aż mi wyremontują mieszkanie socjalne, które dostałem po wyjściu z domu dziecka" – odpisuje 25-latek. Kiedy ta się upiera, że dla niej to nie problem, Konrad odpowiada protekcjonalnie: „Pani Julito proszę przeczytać ze zrozumieniem. Napisałem, że jestem 1,5 godziny drogi od Cieszyna w Krakowie, bo tu byłem w domu dziecka i wracam do Cieszyna dopiero za pięć dni".

Pomocy rzeczowej nie przyjmuje, ludzie dają mu niewielkie kwoty, po kilkadziesiąt złotych, ale skala i zasięg dają efekt.

Pytam Annę, dlaczego po przelaniu pieniędzy Konradowi, nie machnęła ręką i nie zapomniała o tym, tylko postanowiła go sprawdzić. – Jestem przykładem, że nawet jeśli nie ma się wzorów do naśladowania, ale się chce, można w życiu dużo osiągnąć. Moja rodzina się rozpadła, mama nie radziła sobie, piła. Trafiłam do rodziny zastępczej, a od 18. roku życia już wynajmowałam mieszkanie, pracowałam i uczyłam się. Dziś mam dobrą pracę, jestem w trakcie studiów magisterskich. Jest bardzo dużo osób potrzebujących pomocy, ale przez takie osoby jak Konrad, która wykorzystuje dobroć innych, ludzie się zniechęcają. Mnie na pewno zniechęcił, ale też nauczył, że zawsze warto dokładnie sprawdzać każdego, kto prosi o pomoc – mówi Anna.

Próbowałam skontaktować się z Konradem. Odebrał telefon, ale jak tylko się przedstawiłam jako dziennikarka „Wyborczej", natychmiast się rozłączył. Na wysłane pytania o Azę i życie po wyjściu z domu dziecka, nie odpowiedział. Za to zmienił swój profil na Facebooku. Nie występuje już tam jako Konrad Żaba, tylko Konrad Konrad. ●

Imiona niektórych oszukanych osób zostały zmienione.

Wśród oszukanych są pracownicy jednej z instytucji sądowniczych w dużym polskim mieście. Wzruszyła ich historia chłopca z domu dziecka i jego psa

1 RP

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461330

urząd miejski wrocławia

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony
na sprzedaż wolnego lokalu mieszkalnego:

ul. Księcia Józefa Poniatowskiego nr 25 lok. 2

Powierzchnia lokalu - **89,39 m²**
Cena wywoławcza w zł - **741 000,00 zł**
Wadium - **74 100,00 zł**

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach: 4.01.2027 r. w godz. 9^{00} – 11^{00}, 5.01.2027 r. w godz. 11^{00} – 13^{00} oraz 6.01.2027 r. w godz. 12^{00} – 14^{00} po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 3, ul. Karola Marki 7, 50-306 Wrocław, tel.: 71 798-69-73.

U W A G I:

1. **Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr 215, o godz. **12:00** dnia **21 stycznia 2027 r.**
2. Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 14 stycznia 2027 r.** na konto Gminy Wrocław – **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655.** Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
3. Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
4. Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p.
   Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w Internecie pod adresem:
   http://bip.um.wroc.pl
5. Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 143 tel. 71 777 82 22.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461516

WINOGRADY

KOMUNIKAT

Poznańska Spółdzielnia Mieszkaniowa „WINOGRADY" w Poznaniu, ogłasza **przetarg na ustanowienie prawa odrębnej własności 1 lokalu mieszkalnego i jego sprzedaży** położonego na **X piętrze – do remontu;** zlokalizowanego na: **Osiedlu Kosmonautów w Poznaniu –** o powierzchni użytkowej **27,0m²** z pomieszczeniem przynależnym **o pow. – 1,9m² –** cena wywoławcza – 242.000,00 zł; postąpienie licytacji wynosi 1000, – zł.

Przetarg odbędzie się w dniu 02.12.2026r. o godz. $11.^{00}$, w Domu Kultury „Słońce" Osiedle Przyjaźni – pawilon 120.

Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie w dniu przetargu **w godz. od 9^{00} – 10^{00}** wadium w wysokości **5.000, – zł** w kasie Spółdzielni, **Osiedle Przyjaźni, pawilon 125 B, I piętro,** oraz podpisanie oświadczenia podającego warunki przetargu.

Zainteresowani przetargiem zobowiązani są zapoznać się ze stanem technicznym mieszkań i zakresem prac remontowych **w dniach: 23.11.2026r. i 30.11.2026r.** w godz. – **od $14.^{00}$ do $16.^{30}$.**

Spółdzielnia zastrzega sobie prawo ograniczenia lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

Bliższych informacji udziela Sekcja Mieszkaniowa Spółdzielni, **tel.: 61 6303 219; 61 6303 221** a w sprawach technicznych – Administracja. Os. tel. **61 6303 324 ; 325**

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34461554

Wojewoda Warmińsko-Mazurski

Wydział Infrastruktury i Nieruchomości
WIN-II.7840.3.34.2026 KP Olsztyn, 16 listopada 2026 r.

OBWIESZCZENIE

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1199),

Wojewoda Warmińsko-Mazurski

podaje do publicznej wiadomości, że na wniosek pełnomocnika inwestora Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. z siedzibą w Konstancinie-Jeziornej z 04.11.2026 r., uzupełniony 12.11.2026 r., zostało wszczęte postępowanie w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę stacji elektroenergetycznej wraz z infrastrukturą niezbędną do jej obsługi oraz drogami dojazdowymi realizowanymi w ramach zadania inwestycyjnego pn.: „Budowa stacji 220/110 kV Norki" będącej częścią programu inwestycyjnego: „Połączenie międzysystemowe między Polską a Litwą (obecnie znane jako Harmony Link) wraz z przyłączeniem Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Przedmiotowa inwestycja położona jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie ełckim, w jednostce ewidencyjnej 280503_2 Kalinowo, na działkach ewidencyjnych nr (w nawiasie podano numer księgi wieczystej):

– 11/2 (OL1E/00027652/3), 12/2 (OL1E/00027652/3), 14/2 (OL1E/00027652/3), 28/4 (OL1E/00012538/0), 29/5 (OL1E/00027652/3), 29/4 (OL1E/00027652/3), 30/2 (OL1E/00012538/0), 31/9 (OL1E/00066042/9), 271 (OL1E/00057861/0), 2/10 (OL1E/00045438/9), 1/2 (OL1E/00027652/3), 10/2 (OL1E/00043331/5), 11/1 (OL1E/00027652/3), w obrębie 0012 Kalinowo;

– 152 (OL1E/00001870/9), 53/2 (OL1E/00004113/6), 179 (OL1E/00077122/4), w obrębie 0028 Piętki.

Wobec powyższego informuję, że zgodnie z art. 10 § 1 Kpa, do dnia wydania decyzji o pozwoleniu na budowę strony mogą zapoznać się z aktami sprawy, w siedzibie Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie przy al. Marsz. J. Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, pokój 328, w godz. 11.00 – 14.00, a także składać w powyższej sprawie uwagi i wnioski w formie pisemnej, za pośrednictwem poczty tradycyjnej, na adres: Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie, Al. Marsz. J. Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn, lub poprzez e-Doręczenia na adres: AE:PL-63617-21139-RGDWI-27.

Wizyta będzie możliwa jedynie po uprzednim umówieniu terminu poprzez kontakt telefoniczny: (89) 5232 697 (tylko w godz. 11.00-14.00), na konkretny dzień i godzinę. Zapoznawanie odbywać się będzie indywidualnie, na wizycie nie dłuższej niż 30 minut. Osoby nieumówione mogą być nieobsłużone. Niniejsze obwieszczenie nie jest wezwaniem do osobistego stawiennictwa, lecz informacją o przysługującym stronom prawie do zapoznania się z aktami sprawy. Nieskorzystanie z ww. praw nie wstrzymuje wydania, po wskazanym terminie, przez właściwy organ, decyzji kończącej postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie.

Ponadto informuję, że przypadku, gdy po doręczeniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie pozwolenia na budowę strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej, nastąpi:

a) zbycie własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętej wnioskiem o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej,
b) przeniesienie wskutek innego zdarzenia prawnego własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętej wnioskiem o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej

- nabywca, a w przypadku, o którym mowa w pkt a), nabywca i zbywca, są obowiązani do zgłoszenia właściwemu wojewodzie danych nowego właściciela lub użytkownika wieczystego. Niedokonanie zgłoszenia i prowadzenie postępowania bez udziału nowego właściciela lub użytkownika wieczystego nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania.

eprasa.pl 38a3365370

Gliwice – Bytom

Kolej Metropolitalna od stycznia

Pasażerowie zyskają możliwość podróżowania pociągami w ramach zintegrowanego systemu Transport GZM. To pierwszy krok do stworzenia sieci połączeń kolejowych, która ma ułatwić przemieszczanie się między miastami Metropolii.

• **Pierwsza trasa KM połączy Gliwice z Bytomiem** FOT. UM GLIWICE

Wojciech Todur

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia od lat zapowiada stworzenie Kolei Metropolitalnej, która stanie się jednym z filarów transportu publicznego w regionie. Teraz plany zaczynają nabierać konkretnych kształtów. Pierwszym etapem będzie pilotaż na trasie Gliwice – Bytom zaplanowany na styczeń 2027 roku.

Nie chodzi o budowę nowej linii kolejowej, ale o włączenie istniejącego połączenia do systemu Transport GZM. Docelowo pasażerowie mają korzystać ze wspólnej taryfy, co pozwoli łatwiej łączyć podróże pociągami, autobusami i tramwajami.

– Pilotaż Kolei Metropolitalnej na trasie Gliwice – Bytom pozwoli sprawdzić, jak to rozwiązanie sprawdza się w codziennych podróżach naszych mieszkańców do pracy czy szkoły. Liczę, że wnioski z niego płynące pomogą objąć wspólną taryfą kolejne połączenia, z których korzystają gliwiczanie – podkreśla Katarzyna Kuczyńska-Budka, prezydent Gliwic.

Pilotaż ma być sprawdzianem integracji transportu kolejowego z komunikacją miejską. GZM chce przekonać się, jak takie rozwiązanie będzie funkcjonowało w praktyce i jakie przyniesie korzyści pasażerom.

To ważny krok w rozwoju systemu, który obecnie obejmuje autobusy, tramwaje, trolejbusy i Metrorower. Kolej ma stać się jego kolejnym elementem, umożliwiającym sprawniejsze przemieszczanie się na większe odległości.

– Mamy autobusy, tramwaje, trolejbusy i Metrorower. Teraz czas na kolej! Już w przyszłym roku pierwsza trasa – Gliwice–Bytom – stanie się połączeniem metropolitalnym – zapowiedział Leszek Pietraszek, przewodniczący zarządu GZM.

Dofinansowanie

Uruchomienie pilotażu zbiega się z kolejnym ważnym wydarzeniem dla rozwoju Kolei Metropolitalnej.

10 listopada Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia i Województwo Śląskie podpisały w Warszawie trzy umowy o unijne dofinansowanie zakupu 31 elektrycznych zespołów trakcyjnych.

Łączna wartość dofinansowania z programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) wynosi około 647,4 mln zł. Wartość wszystkich trzech projektów przekracza natomiast 1,62 mld zł.

Zgodnie z podpisanymi umowami 16 nowych pociągów trafi do Metropolii, a 15 do Województwa Śląskiego. Spośród składów kupowanych przez samorząd województwa osiem ma obsługiwać połączenia aglomeracyjne, natomiast siedem będzie kursować na trasach regionalnych i ponadregionalnych.

– Mamy dziś dzień bez precedensu. Po raz pierwszy sięgamy po tak duże dofinansowanie i po raz pierwszy kupujemy własne pociągi – podkreślił Leszek Pietraszek podczas podpisywania umów w Centrum Unijnych Projektów Transportowych.

Walka o kontrakt

Metropolia i Województwo Śląskie prowadzą wspólne postępowanie przetargowe na zakup taboru.

Podstawowe zamówienie obejmuje 32 elektryczne zespoły trakcyjne – po 16 dla każdego z zamawiających. Jeden z pociągów przeznaczonych dla województwa będzie finansowany z innego programu europejskiego, dlatego podpisane 10 listopada umowy obejmują łącznie 31 pojazdów.

Przetarg przewiduje również możliwość rozszerzenia zamówienia. Zarówno GZM, jak i Województwo Śląskie mogą dokupić po 10 dodatkowych składów. Oznacza to, że w przypadku wykorzystania wszystkich opcji zamówienie mogłoby objąć nawet 52 pociągi.

O kontrakt rywalizują dwaj polscy producenci taboru kolejowego: Pesa Bydgoszcz i Newag. Trwa ocena złożonych przez nich ofert.

Nowe pociągi

Pojazdy zamawiane przez Metropolię mają być przystosowane do obsługi codziennych podróży mieszkańców aglomeracji.

Nowe elektryczne zespoły trakcyjne będą mogły rozwijać prędkość do 160 km na godz. Zostaną wyposażone w klimatyzację, gniazdka umożliwiające ładowanie urządzeń elektronicznych, system informacji pasażerskiej oraz miejsca do przewozu rowerów.

Przewidziano także udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami.

Jedną z najważniejszych nowości mają być kasowniki umożliwiające korzystanie z taryfy Transport GZM. Dzięki temu kolej będzie mogła zostać włączona do systemu komunikacji metropolitalnej nie tylko organizacyjnie, ale również pod względem sposobu opłacania przejazdów.

Na razie nie podano szczegółowych zasad funkcjonowania styczniowego pilotażu, w tym zakresu obowiązywania wspólnej taryfy na trasie Gliwice – Bytom.

Jeżeli rozwiązanie się sprawdzi, GZM zamierza wykorzystać doświadczenia z pierwszego połączenia przy włączaniu kolejnych tras do systemu Kolei Metropolitalnej. ●

Czeladź

Smród nie daje żyć mieszkańcom dzielnicy Piaski

– Od miesięcy żyjemy w smrodzie smażonego tłuszczu. Poinformowaliśmy wszystkie możliwe instytucje, ale problem nie znika – żalą się mieszkańcy.

Czeladzka dzielnica Piaski to bloki, osiedla domów jednorodzinnych, park i nowo budowane mieszkania. W pobliżu kilka firm. – Nigdy nie mieliśmy problemów z takim sąsiedztwem. Jakiś rok temu w naszej okolicy pojawił się fetor permanentnie smażonego tłuszczu. Tak jakby ktoś smażył gigantyczne ilości frytek na jakimś olbrzymim palenisku. Smród wnika w mieszkania w których są otwarte okna, przenika do zaparkowanych samochodów, dusi nozdrza, gdy człowiek przebywa na zewnątrz. Zaczęliśmy interweniować – wspomina Aneta Wieprzycka, jedna z mieszkanek.

Na miejsce zaczęła przyjeżdżać Straż Miejska i inne służby. – W sąsiedztwie naszej firmy pojawił się odór nie do wytrzymania. Ludzie musieli spędzać osiem godzin w pracy, a dosłownie nie było czym oddychać. Kto mógł zaczął pracować zdalnie, ale nasz profil nie pozwala na taki rodzaj pracy, bo w końcu zajmujemy się handlem – przyznaje właściciel firmy z komponentami fotowoltaicznymi. Jak wskazuje emitentem smrodu okazała się być firma Eurosnack produkująca m.in. chrupki, prażynki, popcorn, biszkopty.

Przeprowadzka

– Powiadomiłem sanepid. Na miejsce przyjechała kontrola, jak się okazało zapowiedziana w związku z czym smród nagle zniknął. Żaden z kontrolerów nie raczył się do nas pofatygować, mimo, że zgłoszenie nie było anonimowe, tylko to my byliśmy stroną skarżącą się. Kontrola odjechała, smród wrócił, dostaliśmy raport z kontroli z informacją, że niczego niepokojącego nie stwierdzono. Pisaliśmy pisma do firmy – emitenta, do Urzędu Miasta. Gdy widziałem, że nic z tego nie wynika, postanowiłem przestać walczyć z wiatrakami i znalazłem nową lokalizację. Przenieśliśmy firmę do Katowic. Poniosłem spore koszty na przeprowadzkę, adaptację nowego miejsca, ale nie było wyjścia. Tam naprawdę nie dało się pracować! – podkreśla przedsiębiorca.

Mieszkańcy w sprawie firmy Eurosnack pokazują obfitą korespondencję. Problem potwierdzili strażnicy miejscy oraz kontrolerzy z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Jak się okazało na terenie firmy znajdują się emitory nie zgodne z opisem zawartym w decyzji udzielającej pozwolenia na wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza. Firma została ukarana mandatem, wprowadzono też zalecenia pokontrolne.

W sprawie interweniował Urząd Miasta. Skierowane zostały pisma do Starostwa Powiatowego w Będzinie o tym, że skoro w Eurosnack zainstalowano emitory boczne zamiast pionowych, które nie zostały wyposażone w urządzenia zgodne z normami, to co zamierza z tym faktem począć. Okazuje się bowiem, że problem wiąże się z decyzją starosty będzińskiego, który wydał decyzję na przebudowę części hali magazynowej i przeznaczenie jej na część produkcyjną.

Dodatkowo ta decyzja została wydana bez konieczności wcześniejszego uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wszystko zgodnie z przepisami, bo te mówią, że nie ma takiego wymogu ze względu na powierzchnię hali. Jeśli prowadzenie działalności produkcyjnej nie przekracza 1 ha, to nie ma takiego wymogu. – Szkoda, że nikt nie zadał sobie pytania, jakiego rodzaju produkcja ma być tam prowadzona – zauważa radna Patrycja Juszczyk, która zaangażowała się w pomoc mieszkańcom.

Za smrodzenie

300

ZŁ

• **Mandatem tej wysokości została ukarana firma Eurosnack**

Mandat

Małgorzata Zielonka, rzeczniczka WIOŚ, potwierdza, że firma została ukarana mandatem. Wyniósł on jedynie 300 zł, bo tyle przewiduje przepisowy taryfikator. – Zleciliśmy badanie emisji z tego zakładu. Na miejsce przyjechało akredytowane laboratorium z Wrocławia, które jednak ze względu na nieprawidłowe emitory nie przeprowadziła badań. Wyniki byłby niewiarygodne. Zostały jedynie przeprowadzone badania immisji – jakości powietrza obok zakładu. Stwierdzono obecność m.in. różnych węglowodanów. Wyniki nie przekraczały norm wynikających z ministerialnego rozporządzenia. Niemniej zakład został zobowiązany do wyposażenia każdego z wyciągów w filtr węglowy, który spowoduje, że fetor nie będzie się zbyt daleko rozprzestrzeniał – mówi Zielonka.

Robert Machura, naczelnik wydziału ochrony środowiska w starostwie powiatowym uzupełnia z kolei, że Eurosnack na montaż dodatkowych filtrów ma czas do końca listopada.

Jak wyjaśnia Bartosz Wasylewicz, dyrektor produkcji w Eurosnack do nieprawidłowości ujawnionych przez WIOŚ doszło nie z winy zakładu. – Gdy pojawiły się głosy związane z uciążliwościami z naszej produkcji, odbyłem spotkanie z udziałem burmistrza Czeladzi i starostą będzińskim. Padło pytanie, czy możemy coś zrobić, żeby zapach, który w czasie produkcji, bo nie uważam, by był to smród, został zmniejszony. Uznałem, że możemy wstawić emitory pionowe, które posiadają wyższą siłę wyrzutu. Ta nieprawidłowość miała pomóc – podkreśla dyrektor.

Zapewnia, że firma dostosuje się do zaleceń pokontrolnych. – Montujemy sprawdzony z Francji dodatkowy system filtracji. Prace zostaną zakończone w przyszłym tygodniu i jestem przekonany, że raz na zawsze zażegnają problem. Mamy pozwolenie na produkcję, działamy na terenie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, ale za płotem mamy mieszkańców. My nie chcemy z nimi walczyć, zrobimy wszystko by zniwelować uciążliwość – mówi Wasylewicz. ●

Anna Malinowska

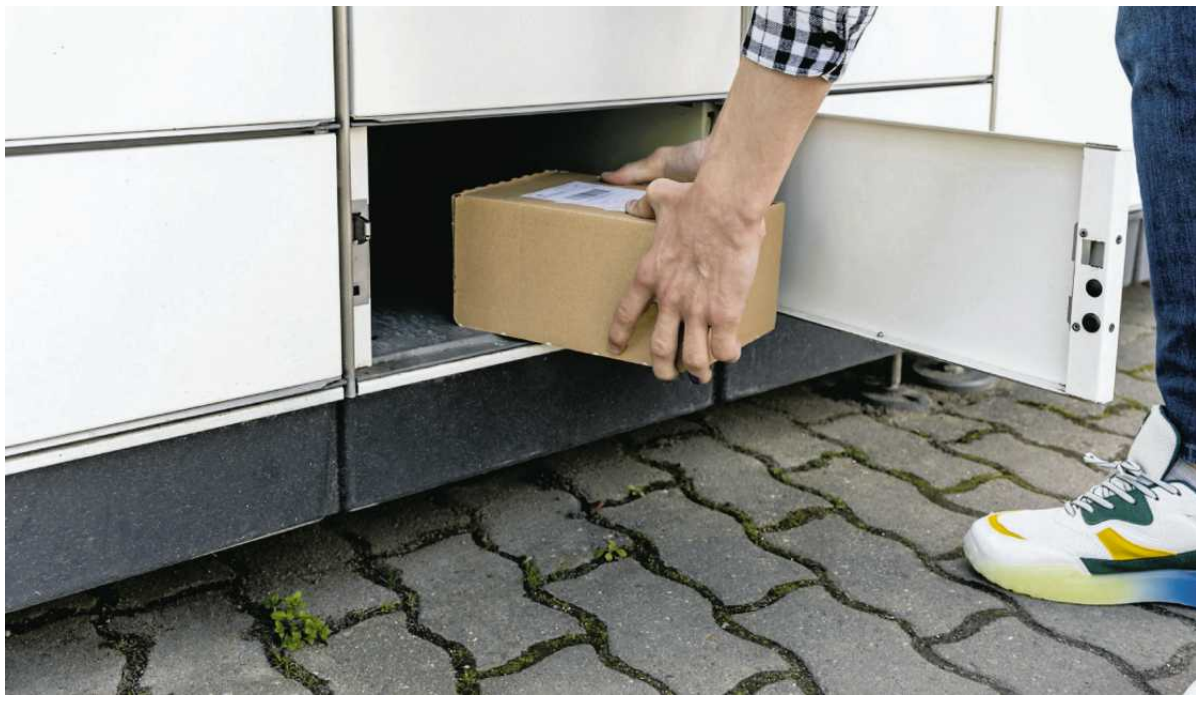

eprasa.pl 38a3365370

Polowanie na limitowane edycje sportowych butów

Szajka generowała fałszywe kody

Cyberoszuści tworzyli kody nadania przesyłek kurierskich znanej firmy obsługującej paczkomaty. W ten sposób oszukali setki osób sprzedających w sieci luksusowe obuwie sportowe.

• **Nowosądecka prokuratura i policjanci z Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości tropili szajkę od ponad roku** FOT. ISTOCK/NATALIIA TYMOFIEIEVA

Jarosław Sidorowicz

Szajkę od ponad roku tropiła nowosądecka prokuratura oraz policjanci z Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości. Oszuści wymyślili, jak wyłudzić towar od ludzi sprzedających w sieci sportowe obuwie luksusowych marek.

Trzon szajki stanowiło dwóch młodych mężczyzn z Dolnego Śląska. Wyszukiwali na platformach e-commerce oraz w sieciach społecznościowych oferty sprzedaży limitowanych edycji obuwia sportowego. Potem składali oferty zakupu. Posługiwali się przy tym wyłudzonymi kontami od użytkowników, zarejestrowanych w aplikacji firmy obsługującej paczkomaty albo zarejestrowanymi na fikcyjne dane.

Spreparowane maile

Potem przekonywali sprzedającego, że mają możliwość uzyskania rzekomej tańszej „przesyłki firmowej" w związku z prowadzoną działalnością i wygenerowanie własnej etykiety nadawczej (kodu nadania przesyłki w paczkomacie). Za każdym razem proponowali przesyłkę za pobraniem.

– W rzeczywistości generowali kody na przesyłki przedpłacone, które przesyłali ze spreparowanych adresów mailowych. Oskarżeni do generowania kodów nadawczych używali zarejestrowanych profili w aplikacji mobilnej firmy kurierskiej, które nielegalnie przejęli od innych, nieświadomych osób – opisuje mechanizm przestępstwa prokurator Justyna Rataj-Mykietyn, rzeczniczka Prokuratury Okręgowej w Nowym Sączu.

Wyłudzony towar był sprzedawany dalej przez związanego z szajką pasera

Pod wygenerowanym kodem nadania zawarte były inne informacje niż te, o których informowany był sprzedawca. Kod nie uwzględniał prawdziwych danych nadawcy. Przesyłka nie była rejestrowana jako „za pobraniem" (tzw. COD – Cash on Delivery), lecz jako przesyłka standardowa, już opłacona, o czym nadawca nie mógł wiedzieć. Wiadomość e-mail, którą dostawał sprzedający, do złudzenia przypominała wiadomość wysyłaną przez firmę kurierską.

– Pokrzywdzeni po otrzymaniu wiadomości mailowej, nieświadomi rzeczywistych zasad odbioru przesyłki, przy użyciu otrzymanego kodu nadawali przesyłkę z obuwiem w dowolnym paczkomacie w Polsce. Mężczyźni przekierowywali przesyłki do paczkomatów w pobliżu miejsca ich zamieszkania, gdzie maskując twarz, dokonywali ich odbioru bez zapłaty ustalonej ceny – dodaje.

Wyłudzony towar był sprzedawany dalej przez związanego z szajką pasera. Jak policzyli śledczy, cyberprzestępcy dokonali w ten sposób 268 oszustw. W przypadku kilkudziesięciu z nich na nowo podejmowano śledztwo, bo wcześniej kończyły się umorzeniami z braku podejrzanych.

Na gorącym uczynku

Na trop oszustw wpadła sama firma kurierska. Powiadomiła o tym śledczych. Szajka wpadła, gdy policjanci zajmujący się cyberprzestępczością zatrzymali na gorącym uczynku jednego z mężczyzn w trakcie odbierania paczki z wyłudzonym obuwiem.

– Podczas przeszukania miejsca zamieszkania osób podejrzanych doprowadziły do zatrzymania nie tylko sprzętu komputerowego i telefonów, którymi posługiwali się sprawcy, ale odkrycia także licznych, pustych opakowań po odebranych już przesyłkach – zaznacza prokurator Justyna Rataj-Mykietyn. Te ostatnie dowody okazały się niezwykle istotne. – Analiza zabezpieczonych dowodów cyfrowych oraz kodów na opakowaniach pozwoliła na dotarcie do kilkudziesięciu nowych osób pokrzywdzonych, które dotąd w ogóle nie złożyły zawiadomienia o przestępstwie, uznając, że wykrycie sprawców będzie niemożliwe – podkreśla rzeczniczka nowosądeckiej prokuratury.

Oprócz dwójki oszustów przed sądem prokuratura stawia również inną osobę, która udzieliła pomocy głównym sprawcom, a także pasera. – Łącznie czterem oskarżonym zarzucono blisko 300 przestępstw związanych z oszustwami na szkodę osób sprzedających obuwie, oszustwami komputerowymi na szkodę osób, których konta w firmie kurierskiej zostały użyte oraz nielegalnym wykorzystaniem cudzych danych osobowych w platformach społecznościowych – wylicza rzeczniczka prokuratury. ●

Ulf Wakenius, Chuck Frazier, Heartbeats

Gwiazdy gitary jazzowej w Krakowie

– Jarek Śmietana był jednym z najwybitniejszych polskich gitarzystów jazzowych, a dziś może być wzorem dla młodych muzyków – mówi Witold Wnuk, dyrektor Międzynarodowego Jazzowego Konkursu Gitarowego im. Jarka Śmietany.

Międzynarodowy Jazzowy Konkurs Gitarowy imienia Jarka Śmietany, przez dziesięciolecia najwybitniejszego polskiego gitarzysty jazzowego, organizuje od 2015 roku Fundacja My Polish Heart we współpracy z Summer Jazz Festival Kraków. Organizatorzy poszukują godnego następcy artysty.

Inspiracja

– Jarek Śmietana może być wzorem dla młodych artystów. Twórczość opierał na jazzowych korzeniach, nie grzązł w bylejakości i eksperymentach. Młodzi, którzy chcą być oryginalni, znajdą u niego wiele inspiracji – podkreśla Witold Wnuk, dyrektor Summer Jazz Festivalu Kraków, Fundacji My Polish Heart i Międzynarodowego Jazzowego Konkursu Gitarowego im. Jarka Śmietany. Konkurs odbywa się co dwa lata – ostatnia, szósta edycja miała miejsce jesienią 2025 roku, a wygrał ją Amerykanin Dan Liparini. Drugie miejsce zajął jego rodak, Ilan Eisenzweig, a trzecie Brazylijczyk Ismael Nascimento, o czym zadecydowało jury w składzie: David Doružka, Karol Ferfecki, Wolfgang Muthspiel, Marek Napiórkowski, Romain Pilon i Witold Wnuk.

• **Ulf Wakenius i zespół Trio AMC Pod Filarami**
FOT. DANIEL ADAMSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

W programie...

W tym roku pod szyldem konkursu wystąpią „Gwiazdy Gitary Jazzowej".

Choć w tym roku konkursu nie ma, organizatorzy zapraszają na koncerty „Gwiazd Gitary Jazzowej" i trzydniowe warsztaty 18-20 listopada

Trzydniowe święto muzyki zainauguruje 18 listopada koncert Heartbeats w składzie: Szymon Mika (gitara), Mateusz Pałka (fortepian) i Grzegorz Pałka (perkusja). Artyści wystąpią w auli koncertowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Bronisława Rutkowskiego (ul. Józefińska 10).

Dzień później scenę przejmie Ulf Wakenius, legendarny szwedzki gitarzysta, który wiele lat grał z Oscarem Petersonem, gigantem fortepianu i kompozytorem.

Na finał jazzowego weekendu (20 listopada) organizatorzy zaplanowali koncert Chucka Fraziera, pochodzącego z Teksasu gitarzysty, wokalisty i kompozytora.

W programie jazzowego weekendu również warsztaty gitarowe z gitarzystami. Na spotkanie do Globus Music Clubu zaprasza Szymon Mika (18 listopada, godz. 14-16), Ulf Wakenius (19 listopada, godz. 14-16) oraz Chuck Frazier (20 listopada, godz. 14-16). Organizatorzy planują też jam sessions w Globus Music Club (19 i 20 listopada w godz. 20-23). ●

Marta Gruszecka

Koncerty i warsztaty „Gwiazd Gitary Jazzowej" między 18 a 20 listopada. Bilety są dostępne na stronie ticketmaster.pl, w biurze organizatora przy ulicy Karmelickiej 52/1 lub na miejscu przed koncertem. Zapisy na warsztaty pod adresem mailowym: biuro@cracjazz.com.

eprasa.pl 38a3365370

Aktywiści „jak Antoni Macierewicza”

Porównanie miało charakter publicystyczny

Wrocławianie słyszeli już, że są „oszustami”, „głupkami” i „skrzeczą”. Ale nikt jeszcze nie przyrównał ich do byłego ministra rządu PiS.

Magdalena Kozioł

Mieszkańcy Kleciny i Ołbina zaczęli akcję zbiórki podpisów pod obywatelskim projektem uchwały o zmianie planu ogólnego Wrocławia. Dokument został uchwalony pod koniec sierpnia, ale wciąż budzi obawy na tych osiedlach – bo dopuszcza powstanie wysokich bloków tam, gdzie jest zabudowa jednorodzinna.

– Chcemy poprosić radę miasta, żeby ponownie przyjrzała się planowi, bo cały Wrocław zacznie odczuwać jego skutki – przekonywał w sobotę Paweł Jabłoński z Kleciny, zwracając uwagę, że mogą zacząć znikać zieleńce, skwery i boiska, a ich miejsce zajmie deweloperska inwestycja. Na przemysłowym terenie w rejonie ulic Lotniczej, Metalowców i Stargardzkiej, gdzie działa kilkadziesiąt przedsiębiorstw, zatrudniających ponad tysiąc osób, władze miasta postanowiły zmienić jego funkcję na mieszkaniową w trybie lex deweloper.

Protesty były, ale nic nie dały. Na Klecinie zresztą też.

– Wiosnę wzięliśmy udział w konsultacjach społecznych, ale nasze uwagi nie zostały uwzględnione – przypomina Agata Dras-Chmielewska.

Ludzie postanowili, że się nie poddadzą. Liczyli, że po zebraniu 300 podpisów za zmianami w planie, ich argumentów ktoś wysłucha. Zamiast tego – zostali nazwani „Antonim Macierewiczem planowania i urbanistyki”. Taki komentarz biura prasowego Urzędu Miejskiego Wrocławia pojawił się pod postem Radia Wrocław, które informowało o tej oddolnej inicjatywie na Facebooku. Wszyscy zostali też pouczeni, że „plan ogólny jest dokumentem na takim poziomie generalizowania, że w jego myśl można spróbować osuszyć we Wrocławiu Odrę i założyć w jej korycie ogródki działkowe”.

Gdyby ktoś miał jeszcze wątpliwości – urzędnicy wyjaśnili: „Biorąc pod uwagę pomysły, na które wpadają niektórzy ludzie, czytający zapisy [planu ogólnego] bez zrozumienia, jak on działa, i bez wiedzy, jak on się ma do innych aktów prawnych, jesteśmy zdziwieni, że i tym nikt jeszcze nie zaczął ludzi straszyć. Na razie mamy »tylko« aktywistów, z których wywodów ludzie (i dziennikarze) zrozumieli tyle, że na boisku mogą powstać bloki”.

Przeprosin nie będzie

To nie pierwsza połajanka ze strony biura prasowego pod adresem mieszkańców, komentujących w internecie decyzje urzędników. Po zamachu w Krakowie służby we Wrocławiu zarekomendowały postawienie zapór, które zabezpieczają wjazdy do wrocławskiego Rynku oraz newralgicznych części miasta.

„Jak już stawiacie blokady, to może dajcie na nie jakieś odblaski albo ostrzeżenia? Po zmroku to nic przyjemnego” – podsumował tę decyzję jeden z internautów. W odpowiedzi z biura prasowego przeczytał, że „średni koszt odblasku to 7 zł”. A potem sugestię: „Chyba poradzi sobie pan sam?”.

Co skomentował inny internauta, przypominając głośną historię z 2022 r., kiedy prezydent Jacek Sutryk zalecił podopiecznemu MOPS-u – skarżącemu się na na warunki opieki – „mniej internetu, a więcej mycia”. Wtedy wybuchł skandal na całą Polskę.

Teraz też mieszkańcy nie zostawili na urzędnikach suchej nitki: „Poziom waszej odpowiedzi sięgnął naprawdę dna”, „przez chwilę myślałem, że to żart. Stawiacie [zapory] i mówicie mieszkańcom, żeby sobie okleili beton odblaskami? Przecież takie stanowisko to idealny dowód dla sprawy o odszkodowanie w przypadku utraty zdrowia”.

Po 86 negatywnych komentarzach biuro prasowe zmieniło front – przeprosiło i obwieściło, że doszło do nieporozumienia. Urzędnicy zrozumieli, że mają kupić rowerzystom odblaski osobiste.

Czy przeproszą także aktywistów z grupy SZUM Wrocław, protestujących przeciwko planowi ogólnemu, za porównanie z Macierewiczem?

– Nie widzimy podstaw do przeprosin za wskazanie nierzetelności w przedstawianiu faktów – mówi Tomasz Sikora, wicedyrektor wydziału komunikacji społecznej. – Porównanie miało charakter publicystyczny i dotyczyło sposobu argumentacji, a nie osobistych cech członków komitetu. Szanujemy prawo mieszkańców do protestowania, organizowania się i proponowania zmian w polityce przestrzennej miasta. Nie kwestionujemy również prawa komitetu do domagania się innych parametrów zabudowy. Oczekujemy jednak, że mieszkańcy otrzymają pełną informację o tym, co rzeczywiście dopuszczają obowiązujące przepisy. Jeżeli [grupa aktywistów] SZUM Wrocław utrzymuje, że przyjęty plan ogólny umożliwia zastąpienie boiska przy ul. Dożynkowej sześciokondygnacyjnym blokiem, powinni wyjaśnić, w jaki sposób miałoby to nastąpić przy obowiązującym przeznaczeniu terenu. To jest istota sporu i o niej chcielibyśmy rozmawiać.

Aktywiści też chcą rozmawiać – jak podkreślali – merytorycznie: „Przypinanie politycznych etykiet mieszkańcom, którzy korzystają ze swoich praw obywatelskich, nie mieści się w standardach komunikacji publicznej instytucji finansowanej z pieniędzy wszystkich Wrocławian”.

I wyjaśnienia w sprawie komentarzy biura prasowego domagają się od prezydenta Sutryka.

Urzędnicy dostali za Macierewicza rykoszetem

Wrocław dostał Złoty Lajk Samorządowy Local-SoMe 2025 za „innowacyjność, interakcję oraz całokształt komunikacji” z mieszkańcami na portalach społecznościowych i w internecie. Z perspektywy czasu widać, że ta innowacyjność i interakcja z mieszkańcami jest specyficzna. To we Wrocławiu przecież dłużnicy mieszkań komunalnych nazywani byli przez urzędników „oszustami”, a przedstawiciele ruchów miejskich, krytykujący miejską politykę transportową i tę dotyczącą zieleni – głupkami. Jedna z Wrocławianek dowiedziała się, że skrzeczy, a „kładki-sratki” w mieście powstaną, ale „nie w ciągu trzech lat, bo wszystkiego naraz zrobić się nie da”. Porównanie aktywistów do Macierewicza to nowość w tym katalogu.

Sikora tego języka broni: – Porównanie dotyczyło sposobu posługiwania się faktami, a konkretnie pomijania informacji, które przeczą stawianej tezie.

W mieście, które uważane jest za bastion KO, porównanie z Macierewiczem wywołało jednak sporo emocji. W komentarzach urzędnicy nazwani zostali „odpadami politycznymi”, „pasożytami na pieniądzach publicznych”, a autor odpowiedzi – jeszcze ostrzej. Padły też wezwania do dyscyplinarnego zwolnienia tych, którzy za tymi wpisami stoją.

Na stronie SZUM Wrocław nadal można je wszystkie przeczytać.

Argumenty ratusza pozostają bez zmian: „Jesteśmy od tego, żeby wyjaśniać mieszkańcom to, czego mają prawo nie wiedzieć i nie rozumieć. Natomiast dezinformację i manipulantów będziemy zwalczać”.

Mieszkańcy liczyli, że po zebraniu 300 podpisów za zmianami w planie ich argumentów ktoś wysłucha

• **Paweł Jabłoński i Agata Dras-Chmielewska z innymi mieszkańcami Kleciny chcą zmiany planu ogólnego Wrocławia**
FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34461360

urząd miejski wrocławia

Prezydent Wrocławia

obwieszczenie

Zgodnie z art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670) oraz na podstawie art. 49 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691)

informuję ogół społeczeństwa,

poprzez podanie niniejszego obwieszczenia do publicznej wiadomości:
– na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia (http://www.bip.um.wroc.pl),
– na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego Wrocławia przy pl. Nowy Targ 1-8,
– w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia, tj. w prasie lokalnej – Gazeta Wyborcza Wrocław,

że w dniu **12.11.2026 r.** została wydana decyzja nr **610/2026** o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla inwestycji określonej jako: budowa sieci wodociągowej w rejonie skrzyżowania ulic Adama Mickiewicza i Monte Cassino we Wrocławiu, z wyłączeniem części inwestycji położonej na obszarze obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w ramach przedsięwzięcia pn.: „Budowa magistrali wodociągowej pod kanałami rzeki Odry” (teren inwestycji położony jest w obrębie części działek nr: 470, 477, 480, obręb Zalesie; przed przenumerowaniem: części działek nr: 7/2, 9/10, 10, AR_8, obręb Zalesie), która to decyzja dotyczy przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z art. 49 §2 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wskazuje się dzień **18.11.2026 r.**, jako ten, w którym:
– nastąpiło publiczne obwieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego Wrocławia, w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu oraz w prasie lokalnej,
– udostępniono treść decyzji na okres 14 dni w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu.

Niniejsze zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od wskazanego powyżej terminu.

Z treścią decyzji oraz aktami sprawy, strony postępowania mogą zapoznać się w Wydziale Architektury i Zabytków Urzędu Miejskiego Wrocławia (pl. Nowy Targ 1-8, parter, pok. 1c, godz. 8:00-15:00). Ze względów organizacyjnych należy zawiadomić tut. Wydział z co najmniej jednodniowym wyprzedzeniem – o zamiarze zapoznania się z dokumentami (tel. tel. +48 71 777 80 58, +48 71 777 75 78, +48 71 777 75 60), co usprawni realizację przysługującego stronie uprawnienia.

1S3

eprasa.pl 38a3365370

ŚP

płk Michał Rogowski

ur. 10.07.1970 r. – zm. 13.11.2026 r.

Z głębokim żalem i niewypowiedzianym smutkiem zawiadamiamy,
że po ciężkiej chorobie w wieku 56 lat odszedł Michał Rogowski –
pułkownik, wieloletni Prezes Sądu Garnizonowego we Wrocławiu w stanie spoczynku,
pasjonat motocykli, a przede wszystkim ukochany Mąż i Tato.

Pozostawił po sobie pamięć człowieka pełnego wartości, oddanego swojej służbie,
z pasją podążającego przez życie. Na zawsze obecnego w sercach tych którzy go kochali.

Uroczystości pogrzebowe odbędą się
20 listopada 2026 roku o godzinie 14:40
na Cmentarzu przy ul. Osobowickiej we Wrocławiu.

Zawiadamiają pogrążone w bólu

Żona i Córka

www.nekrologi.wyborcza.pl/34461585

Fundacja Dom Ronalda McDonalda Polska
składa najszczersze kondolencje

Najbliższym i Rodzinie

Pana

Wojciecha Klimasa

Prosimy o przyjęcie tych słów od nas wszystkich.

W imieniu Rady, Zarządu, Zespołu i każdego z Domów.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34461583

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci
Wejdź na serwis **odeszli.pl**

KATOWICKIE CMENTARZE KOMUNALNE

POMOC W ORGANIZOWANIU POGRZEBÓW

ul. Murckowska 9
40-266 Katowice

CAŁODOBOWE USŁUGI
tel.: 32 255 21 32,
32 255 15 51, 607 399 321

mail: kck@kck.katowice.pl

Katowice/34414054

Syndyk sprzeda z wolnej ręki w formie przetargu samodzielne lokale mieszkalne położone przy ul. Robotniczej 32 we Wrocławiu:

1. nr 101 o powierzchni 15 m² opisany KW WR1K/00131970/7, za cenę nie niższą niż 230.000,00 zł;
2. nr 150 o powierzchni 15 m² opisany KW WR1K/00142054/0, za cenę nie niższą niż 220.000,00 zł.

Przetarg w dniu 18.12.2026 r. o godzinie 12:00 w Kancelarii Restrukturyzacyjnej Sp. z o.o., ul. Fabryczna 6, 53-609 Wrocław. Wadium w kwocie po 20.000,00 zł na każdy z lokali.

Rachunek: 05 1930 1190 2220 0273 9726 0001. Oferty należy składać do 17.12.2026 r.

Regulamin przetargu, operat szacunkowy na stronie: www.krsa.pl

Wrocław/34461647

Kompleksowe Usługi Pogrzebowe

KARAWAN GRUPA FIRM POGRZEBOWYCH
TRADYCJE OD 1981 ROKU

CAŁĄ DOBĘ
również w
Niedziele i Święta
12 411 11 11
12 658 21 11

ul.Bieżanowska 24 (8.00 - 20.00 - tel. całą dobę)	Tel.12 658 21 11	ul.Sieroszewskiego 5B (8.00 - 15.30 - tel. całą dobę)	Tel.12 686 61 45
ul.Rakowicka 26a (8.00 - 18.00 (XI-IV godz 8.00-16.00))	Tel.12 222 00 30	ul.Dolnych Młynów 3 (8.00 - 15.00)	Tel.12 632 11 22
ul.Rakowicka 33a (8.00 - 16.00)	Tel.12 412 89 83	ul.Reduta 3B (Cm. Batowice - 8.00 - 15.00)	Tel.12 222 50 49
Cm. Batowice (ul. Powstańców - 8.00 - 15.30)	Tel.12 413 63 46	ul. Ćwiklińskiej 10 (8.00 - 15.00)	Tel. 606 793 279
Cm. Grębałów (8.00 - 15.30)	Tel.12 645 14 35	ul.Wrocławska 8 (8.00 - 16.00)	Tel.12 631 77 95

www.karawan.pl

Kraków/34457759

Syndyk masy upadłości Pawła Lechowicza, osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, zaprasza do składania ofert na zakup prawa własności **udziału 5817/10000** części w nieruchomości gruntowej stanowiącej niezabudowane działki ewidencyjne nr **6365** oraz **6493/2**, położonej w miejscowości **Czarna Góra** przy **ul. Widokowej**, gmina Bukowina Tatrzańska, powiat tatrzański, województwo małopolskie, dla której Sąd Rejonowy w Zakopanem V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr **NS1Z/00051233/2** – za cenę wywoławczą wynoszącą **849.153,50 zł brutto**, stanowiącą **50%** wartości oszacowania.

Warunki sprzedaży:

- Złożenie pisemnej oferty, w zamkniętej kopercie z dopiskiem *„OFERTA CZARNA GÓRA – NIE OTWIERAĆ”* osobiście w Kancelarii Doradcy Restrukturyzacyjnego w Krakowie (31-108) przy ul. Smoleńsk 21/4 lub za pośrednictwem poczty najpóźniej **do 1.12.2026 r. do godz. 12:00**, która powinna zawierać dane i dokumenty określone w Regulaminie.
- Dołączenie do oferty oświadczeń określonych w Regulaminie.
- Wpłata wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej najpóźniej **do 1.12.2026 r.** na rachunek bankowy o nr. **38 1140 2004 0000 3602 8674 6420**.

Otwarcie i rozpoznanie ofert odbędą się **4.12.2026 r. o godz. 10:00** w Kancelarii Doradcy Restrukturyzacyjnego w Krakowie. W celu ustalenia terminu oględzin nieruchomości proszę o kontakt z kancelarią (tel. 12 446 78 15, *krakow@zieciak.com.pl*). **Regulamin sprzedaży wraz z innymi dokumentami konkursowymi można znaleźć na stronie internetowej https://zieciak.com.pl/ w zakładce „Ogłoszenia”.**

Kraków/34461470

Skawina
Miasto i Gmina

Skawina, 16.11.2026 r.

MG-M.6840.30.2025

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O I PRZETARGU
Burmistrz Miasta i Gminy w Skawinie

informuje

że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie ul. Rynek 3, na stronie internetowej www.gminaskawina.pl w zakładce Urząd i Rada – ogłoszenia urzędowe oraz w Biuletynie Informacji Publicznej zostało podane do publicznej wiadomości ogłoszenie o I przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Miasta i Gminy w Skawinie.

Lp.	Numer działki, położenie	Powierzchnia	Numer księgi wieczystej	Cena wywoławcza (netto)	Wysokość wadium	Termin i miejsce przetargu
1	2077/5 Wola Radziszowska	0,0321 ha	KR3I/00036901/9	45 000,00 zł + podatek VAT 23%	4 500,00 zł	18.12.2026 r. sala obrad ul. Rynek 1, Skawina

Wadium wnoszone w pieniądzu w wysokości 10% ceny wywoławczej należy wpłacać w Krakowskim Banku Spółdzielczym – Oddział w Skawinie, ul. Słowackiego 1 na konto nr 36 85910007 0020 0560 0013 0005 do dnia **12 grudnia 2026 r.** Wpłata wadium dokonywana przelewem winna być na koncie UMiG – Skawina w dniu **11 grudnia 2026 r.** Przetarg odbędzie się w sali obrad Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 1, pok. nr 11.

Szczegółowych informacji w sprawie sprzedaży udziela Wydział Mienia i Geodezji, Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3, pok. nr 5 tel. (12) 277-01-55.

Kraków/34461527

Prezydent Miasta Będzina

RPP.6722.1.2026

Będzin, dnia 13 listopada 2026 r.

OGŁOSZENIE
o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego obszaru położonego przy ul. 11 Listopada w Będzinie wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 37ec ust. 2 pkt 4 lit. d oraz art. 37ec ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U.z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) oraz na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 2 – 5 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz.U. z 2026 r., poz. 670 z późn. zm.) informuję o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu **zintegrowanego planu inwestycyjnego obszaru położonego przy ul. 11 Listopada w Będzinie wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.**
Konsultacje społeczne będą prowadzone w terminie **od dnia 20 listopada 2026 do dnia 14 grudnia 2026 r.** i obejmą zbieranie uwag do projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego i prognozy oddziaływania na środowisko **od dnia 20 listopada 2026 do dnia 14 grudnia 2026 r.**

Projekt zintegrowanego planu inwestycyjnego wraz z uzasadnieniem, projekt umowy urbanistycznej oraz prognoza oddziaływania na środowisko, zostanie udostępniony do wglądu w dniach **od dnia 20 listopada 2026 do dnia 14 grudnia 2026 r.** w Urzędzie Miasta w Będzinie, ul. 11 Listopada 20, 42-500 Będzin, w pokoju 219 w godzinach pracy urzędu, a także Rejestrze Urbanistycznym oraz dodatkowo w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu pod adresem: https://bedzin.bip.info.pl/index,idmp,1023,r,r .

Zainteresowani mogą składać uwagi do ww. zintegrowanego planu inwestycyjnego na udostępnionym „Formularzu pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego”,w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego, zgodnym ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz.U. z 2023 r., poz. 2509), w terminie **do dnia 14 grudnia 2026 r.**

Uwagi należy składać na piśmie utrwalonym w postaci:
1) papierowej na adres: Prezydent Miasta Będzina, ul. 11 Listopada 20, 42-500 Będzin lub
2) elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej (adres e-mail: rpp@um.bedzin.pl, adres do doręczeń elektronicznych AE:PL-50473-78251-EIAUT-26).

Wzór ww. formularza (Pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego) jest dostępny w Urzędzie Miejskim w Będzinie oraz na stronie internetowej pod adresem:
https://bedzin.bip.info.pl/dokument,iddok,19201,idmp,986,r,r
Składający uwagę do projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji, numer telefonu lub adres do e-doręczeń.
Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Prezydent Miasta Będzina.
Zgodnie z art. 46 pkt 1 oraz art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, projekt zintegrowanego planu inwestycyjnego wymieniony powyżej podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, z zapewnieniem możliwości udziału społeczeństwa w okresie konsultacji społecznych, o którym mowa powyżej.
Uwagi i wnioski w postępowaniu w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i opracowania prognozy oddziaływania na środowisko można wnosić w terminie **do dnia 14 grudnia 2026 r.:**
1) w formie pisemnej na adres: Prezydent Miasta Będzina, ul. 11 Listopada 20, 42-500 Będzin lub,
2) ustnie do protokołu lub,
3) za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym (adres e-mail: rpp@um.bedzin.pl, adres do doręczeń elektronicznych AE:PL-50473-78251-EIAUT-26).

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest Prezydent Miasta Będzina.

z up. PREZYDENTA MIASTA BĘDZINA
WICEPREZYDENT MIASTA
KAMIL KOWAL

Szczegółowa informacja o zasadach przetwarzania danych osobowych, zgodna z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenia o ochronie *danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016, str.1)* została opublikowana w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Będzinie *pod adresem: https://bedzin.bip.info.pl/dokument,iddok,11527,idmp,783,r,r*
W związku z przetwarzaniem przez Prezydenta Miasta Będzina danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowania dotyczącego sporządzenia aktu planowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Katowice/34461298

eprasa.pl 38a3365370

Skawina
Miasto i Gminy

Skawina, 16.11.2026 r.

MG-M.6840.20.2026

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O I PRZETARGU
Burmistrz Miasta i Gminy w Skawinie

informuje

że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie ul. Rynek 3, na stronie internetowej www.gminaskawina.pl w zakładce Urząd i Rada – ogłoszenia urzędowe oraz w Biuletynie Informacji Publicznej zostało podane do publicznej wiadomości ogłoszenie o I przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Miasta i Gminy w Skawinie.

Lp.	Numer działki, położenie	Powierzchnia	Numer księgi wieczystej	Cena wywoławcza (netto)	Wysokość wadium	Termin i miejsce przetargu
1	841/22 Skawina	0,0454 ha	KR3I/00036267/2	45 000,00 zł + podatek VAT 23%	6 000,00 zł	18.12.2026 r. sala obrad ul. Rynek 1, Skawina

Wadium wnoszone w pieniądzu w wysokości 10% ceny wywoławczej należy wpłacać w Krakowskim Banku Spółdzielczym – Oddział w Skawinie, ul. Słowackiego 1 na konto nr 36 85910007 0020 0560 0013 0005 do dnia **12 grudnia 2026 r.** Wpłata wadium dokonywana przelewem winna być na koncie UMiG – Skawina w dniu **11 grudnia 2026 r.** Przetarg odbędzie się w sali obrad Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 1, pok. nr 11.

Szczegółowych informacji w sprawie sprzedaży udziela Wydział Mienia i Geodezji, Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3, pok. nr 5 tel. (12) 277-01-55.

Kraków/34461542

PREZYDENT MIASTA RZESZOWA

ogłasza przetarg ustny nieograniczony na najem lokali użytkowych do działalności biurowej, handlowej i usługowej.

1. Przedmiotem przetargu jest najem lokali użytkowych, wyszczególnionych w poniższym wykazie. Przetarg ma na celu uzyskanie najwyższej stawki czynszu od 1m² powierzchni lokalu za 1 miesiąc.
2. Otwarcie przetargu nastąpi **2 grudnia 2026 r., o godz. 9⁰⁰** w siedzibie Centrum Innowacji Miejskich Urban Lab, ul. 3 Maja 13 (I piętro, mała sala).

W przetargu mogą brać udział osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej lub osoby fizyczne nie prowadzące działalności gospodarczej a biorące udział w licytacji stanowiska garażowego, które wpłacą wadium do dnia **30 listopada** 2026 r., przelewem na konto Biura Gospodarki Mieniem Miasta Rzeszowa Pl. Ofiar Getta 3, PEKAO S.A nr **50 1240 1037 1111 0011 5318 0500.**

Lokale licytowane będą w kolejności określonej w poniższym wykazie. Do licytacji dopuszczone będą osoby które stawiły się i których dokumenty zostały zweryfikowane przez Komisję Przetargową przed rozpoczęciem licytacji danego lokalu.

Za datę wpłaty uznaje się datę wpływu środków na rachunek Biura.

3. Przystępujący do przetargu winien przedłożyć Komisji Przetargowej następujące dokumenty:
- dowód wpłaty wadium,
- dowód tożsamości,
- wypis z właściwego rejestru lub ewidencji działalności gospodarczej (za wyjątkiem osób biorących udział w licytacji stanowiska garażowego),
- pisemne pełnomocnictwo osób reprezentujących podmioty gospodarcze, osoby fizyczne bądź jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej
- oświadczenie osoby biorącej udział w przetargu, że zapoznała się ze stanem technicznym danego lokalu i go akceptuje.

4. Do wylicytowanej stawki czynszu najmu będzie doliczone 23% podatku VAT i opłaty za centralne ogrzewanie, energię elektryczną, wodę i ścieki, wywóz śmieci itp.
5. Uczestnicy przetargu powinni zapoznać się ze stanem technicznym lokali (szczególnie pod kątem prowadzonej działalności) oraz warunkami najmu.
6. Informacje można uzyskać w godz. 8 – 15 w Biurze Gospodarki Mieniem Miasta Rzeszowa, plac Ofiar Getta 3, pokój nr 10, tel. 17 875 47 12.
7. W terminie do 10 listopada 2026 r. należy wpłacić kaucję w wysokości 2 miesięcznego czynszu i zawrzeć umowę najmu lokalu z Miejskim Zarządem Budynków Mieszkalnych sp. z o.o. w Rzeszowie na podstawie skierowania wydanego przez Biuro.
8. Kaucja zostanie złożona na oprocentowanym koncie bankowym na ewentualne pokrycie należności z tytułu najmu lokalu.
9. Wadium wpłacone przez oferenta, który przetarg wygrał, zaliczone zostanie na poczet kaucji najmu lokalu.
10. W przypadku uchylenia się przez osobę, która wygrała przetarg od zawarcia umowy najmu lub braku wpłaty całości kaucji w terminie ustalonym – wadium przepada na rzecz właściciela.
11. Pozostałym uczestnikom przetargu wadium zostanie zwrócone po jego zakończeniu, nie później niż w terminie 3 dni.
12. Zastrzega się prawo odstąpienia od przetargu na dany lokal lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

Nr	Adres lokalu – ulica	Oznaczenie nieruchomości według katastru i księgi wieczystej			Opis lokalu		Pow. lokalu w m² (podlegająca licytacji)	Pow. piwnic nie podlegająca licytacji. Stawka czynszu 10,0 zł/m² /m-c/ netto	Stawka wywoławcza czynszu mies. w zł/ m²/m-c/ netto/	Wysokość wadium w zł
		Obręb	Nr działki	Nr Kw.	Położenie w budynku	Przeznaczenie lokalu				
1	Bulwarowa 1 (stanowisko nr 11)	207	1483/7	RZ1Z/00028677/4	garaż	stanowisko garażowe	14,28		13,00	371,00
2	Broniewskiego 32	213	953	RZ1Z/00038398/7	parter (prze-świt)	biuro, handel, usługi	12,66		18,00	456,00
3	Okulickiego 5	213	1199	RZ1Z/00040875/2	parter	biuro, handel, usługi	25,10		18,00	904,00
4	Kr. Augusta 11	213	747	RZ1Z/00005106/4	parter	biuro, handel, usługi	42,00		18,00	1512,00
5	Ks. Jałowego 28	207	559/2	RZ1Z/00038792/9	parter	biuro, handel, usługi	68,00		35,00	4760,00
6	Skubisza 9	213	925/2	RZ1Z/00118186/3	Budynek Przychodni	gabinet (wraz z części wspólnymi)	22,82	4,94	20,00	1012,00
7	Grunwaldzka 2	207	978	RZ1Z/00048126/3	I piętro	biuro, handel, usługi	46,08		25,00	2304,00
8	Ofiar Katynia 12	213	940	RZ1Z/00035829/7	parter	biuro, handel, usługi	14,47		18,00	521,00
9	Żwirki i Wigury 8	207	1665	RZ1Z/00035113/5	parter	biuro, handel, usługi	68,04		32,00	4355,00
10	Jagiellońska 4	207	937	RZ1Z/00000031/2	półpiętro	biuro, handel, usługi	19,40		40,00	1552,00
11	Boh. Westerplatte 3/12a	207	1864	RZ1Z/00034035/7	4 kondygnacja	biuro, usługi	33,08		18,00	1191,00
12	Dąbrowskiego 1	207	1389/4	RZ1Z/00039679/8	przyziemie	biuro, handel, usługi	44,16		18,00	1590,00
13	Słowackiego 10	207	968/3	RZ1Z/00001608/5	parter	biuro, handel, usługi	66,69		50,00	6669,00

Rzeszów/34461502

HUTNICZO – GÓRNICZA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA
z siedzibą w Katowicach przy ul. Gliwickiej 65 ogłasza

PRZETARG USTNY W TRYBIE ONLINE
na ustanowienie pierwszeństwa do zawarcia umowy o ustanowienie prawa odrębnej własności i przeniesienia własności lokali mieszkalnych oraz sprzedaży lokali niemieszkalnych w zasobach HGSM.

Postępowanie przetargowe odbędzie się w trybie online w dniu**:**
11.12.2026r.

Szczegółowe informacje oraz warunki przystąpienia do przetargu zamieszczone są na stronie internetowej Spółdzielni **www.hgsm.pl**
Bliższych informacji udziela– dział członkowski HGSM
tel. 32 / 606-17-87,88

Katowice/34461463

Prezydent Wrocławia

informuje,

że w dniu 13.11.2026 r. wywieszony został wykaz wolnego lokalu mieszkalnego nr 4 położonego w budynku przy Wybrzeżu Ludwika Pasteura 9 przeznaczonego do sprzedaży w trybie przetargowym

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.), mogą składać wnioski o jej nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Pełną informację dotyczącą lokalu zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, na I piętrze w Wydziale Sprzedaży Lokali.
Wykaz dostępny jest również na stronie internetowej pod adresem www.bip.um.wroc.pl.

Dodatkowe informacje można uzyskać w pok. 139 Urzędu Miejskiego Wrocławia – ul. G. Zapolskiej 4, tel. 71 777 85 53.

Wrocław/34461398

Prezydent Wrocławia

informuje,

że w dniu 13.11.2026 r. wywieszony został wykaz wolnego lokalu mieszkalnego nr 3-3A położonego w budynku przy ul. Jedności Narodowej 102 przeznaczonego do sprzedaży w trybie przetargowym

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.), mogą składać wnioski o jej nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Pełną informację dotyczącą lokalu zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, na I piętrze w Wydziale Sprzedaży Lokali.
Wykaz dostępny jest również na stronie internetowej pod adresem www.bip.um.wroc.pl.

Dodatkowe informacje można uzyskać w pok. 139 Urzędu Miejskiego Wrocławia – ul. G. Zapolskiej 4, tel. 71 777 77 59.

Wrocław/34461407

Ogłoszenie
Wójt Gminy Kruszyna podaje do publicznej wiadomości wykaz lokali użytkowych przeznaczonych do oddania w najem na okres 3 lat.
Wykaz wywieszony jest na okres 21 dni, tj. **od dnia 16.11.2026 r. do dnia 07.12.2026 r.** na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Kruszyna, przy ul. Andrzeja Kmicica 5 oraz na stronie internetowej w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Kruszyna www.bip.kruszyna.pl.

Częstochowa/34461428

Wójt Gminy Dąbrowa Zielona
podaje do publicznej wiadomości, że zostały sporządzone wykazy nieruchomości przeznaczonych do oddania w najem i dzierżawę.
Szczegółowe informacje znajdują się na stronie: www.bip.dabrowazielona.pl oraz tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Dąbrowa Zielona
od dnia 18.11.2026 r. do dnia 09.12.2026 r.

Częstochowa/34461523

Wójt Gminy Kruszyna

informuje, że w siedzibie Urzędu Gminy Kruszyna, ul. Andrzeja Kmicica 5 oraz na stronie internetowej w zakładce bip został wywieszony na okres 21 dni (w terminie od 16 listopada 2026 roku do 7 grudnia 2026 roku) wykaz nieruchomości **przeznaczonej do sprzedaży.**

Częstochowa/34461694

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi
Ogłoszenia
Nekrologi

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

eprasa.pl 38a3365370

Przekroczyła wszelkie granice

Aryna Sabalenka słabo wypadła w WTA Finals, ale to nie koniec fatalnych informacji dla byłej liderki rankingu. Tak źle z Sabalenką nie było od dawna.

Dominik Senkowski

• **Aryna Sabalenka w czasie meczu z Eliną Switoliną, Indial Wells, 13 listopada 2026 r.**
FOT. REUTERS / DANIEL COLE

Aryna Sabalenka pożegnała się z turniejem WTA Finals już po fazie grupowej, który dla niej stał się symbolem najgłębszego kryzysu, w jakim znalazła się od lat. Kiedy przed startem imprezy w Indian Wells wycofała się liderka rankingu Jelena Rybakina, większość ekspertów wskazywała Sabalenkę jako główną faworytkę do triumfu. Tymczasem jej występ zakończył się sportową klęską, spadkiem w rankingu WTA oraz kolejnym wizerunkowym skandalem. A może być jeszcze gorzej. Co dalej z Sabalenką?

O ile wcześniejszą porażkę, z 19-letnią Mirrą Andriejewą (wygrała cały turniej), można było jeszcze tłumaczyć kapitalną dyspozycją młodej Rosjanki, o tyle decydujące dla Sabalenki starcie trzeciej kolejki grupowej z Eliną Switoliną przyniosło absolutną sensację. Ukrainka w ostatnich tygodniach nie imponowała formą, a na zwycięstwo nad Sabalenką czekała aż sześć lat. Tym razem jednak bezlitośnie obnażyła słabości rywalki, wygrywając 6:3, 3:6, 6:1.

To koniec imponującej serii Białorusinki w Turnieju Mistrzyń. Sabalenka nie wyszła z fazy grupowej WTA Finals po raz pierwszy od 2021 roku i pamiętnej edycji w meksykańskiej Guadalajarze – tej samej, w której debiutowała Iga Świątek. Od tamtej pory Aryna zawsze meldowała się w fazie pucharowej, dwukrotnie dochodząc do wielkiego finału (2022 i 2025), ale upragniony puchar wciąż pozostaje poza jej zasięgiem.

Patrząc szerzej na minione miesiące, klęska w WTA Finals nie jest jednak dziełem przypadku. Po triumfie w Miami, 28 marca, gra Sabalenki wyraźnie się zacięła. Od tamtego momentu jedynym jasnym punktem był finał US Open. Poza Nowym Jorkiem oglądaliśmy zawodniczkę niestabilną, seryjnie tracącą przewagi i przegrywającą z rywalkami spoza ścisłego topu. Po raz pierwszy od 2022 roku kończy sezon bez ani jednego tytułu wielkoszlemowego na koncie, co dla tenisistki jej formatu jest wynikiem niepokojącym.

Spadek rankingowy

Sportowy regres ma bolesne konsekwencje w zestawieniu WTA. Po porażce z Andriejewą Sabalenka spadła na trzecie miejsce na świecie, dając się wyprzedzić Rosjance, która od poniedziałku po raz pierwszy w karierze zostanie wiceliderką rankingu kobiecego tenisa. Do końca roku Białorusinka nie ma już matematycznych szans na odzyskanie drugiej lokaty.

To wydarzenie o wymiarze symbolicznym dla całego kobiecego tenisa. Po raz pierwszy od marca 2022 roku, gdy liderką była Ashleigh Barty, a drugą rakietą świata Barbora Krejcikova, w czołowej dwójce rankingu WTA nie ma ani Igi Świątek, ani Aryny Sabalenki. Białorusinka wypada poza top 2 po raz pierwszy od sierpnia 2024.

Konsekwencje tej zmiany będą odczuwalne natychmiast na starcie sezonu 2027. Podczas styczniowego Australian Open Sabalenka zostanie rozstawiona dopiero z numerem trzecim, co oznacza, że na liderkę rankingu Jelenę Rybakinę może trafić już w półfinale, a nie dopiero w meczu o tytuł. Odczuje to nawet w grudniu: podczas turnieju pokazowego w Seulu przez spadek rankingowy będzie musiała zaczynać grę od ćwierćfinału, zamiast mieć wolny los i startować od półfinału.

Co gorsza dla Białorusinki, wszystko wskazuje, że szybko nie odzyska drugiej pozycji. System rankingowy WTA opiera się na obronie punktów uzyskanych w danych imprezach rok wcześniej, a początek tego sezonu był w wykonaniu Sabalenki niemal perfekcyjny: wygrała turniej WTA 500 w Brisbane, zagrała w finale Australian Open oraz triumfowała w prestiżowych imprezach w Indian Wells i Miami.

Oznacza to potężną pulę punktów w pierwszym kwartale 2027. Tymczasem Mirra Andriejewa w analogicznym okresie broni skromniejszego dorobku za ćwierćfinał w Brisbane, tytuł w Adelajdzie, czwartą rundę Australian Open, trzecią rundę w Dosze, ćwierćfinał w Dubaju, trzecią rundę w Indian Wells oraz czwartą w Miami. Przy utrzymaniu obecnej formy, Rosjanka będzie głównie zyskiwać, podczas gdy każde potknięcie Sabalenki będzie kosztować ją kolejne straty. Aryna ma do końca marca do obrony 3800 pkt, a Mirra 1368.

A i za plecami Białorusinki robi się coraz ciaśniej. Czwarta w zestawieniu Coco Gauff traci do niej zaledwie 522 punkty, a piąta Jessica Pegula 525 punktów. W realiach touru WTA to różnica czasem nawet jednego udanego turnieju.

SPORT.PL

Analizy, komentarze, oceny piłkarzy – wszystko o meczu Polska – Szwecja, który skończył się po zamknięciu tego wydania „Wyborczej”

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na SPORT.PL

Zapraszamy na **Sport.pl+.** Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

Wizerunkowa katastrofa

Jakby kłopotów sportowych było mało, Aryna Sabalenka po raz kolejny udowodniła, że w chwilach największej frustracji zupełnie nie potrafi zapanować nad emocjami. W trakcie przegranego spotkania z Eliną Switoliną kamery wychwyciły wulgarne słowa Białorusinki skierowane, zdaniem ukraińskich mediów, w stronę Ukrainki (nazwała ją „ukraińską k**”). Białorusinka przekonuje w oświadczeniu opublikowanym na Instagramie, że chodziło jej o grupkę kibiców, a nie o rywalkę, ale nie wszyscy w to wierzą, a przy tym i tak potwierdziła, że obraziła widzów.

Niedawno środowisko tenisowe żyło spięciem przed turniejem, kiedy na treningu Jessica Pegula nazwała Mirrę Andriejewą „diwą”. Amerykanka nie wiedziała, że jej rozmowa z trenerem będzie miała charakter publiczny. Tamta sytuacja wydaje się jednak błahostką przy wulgarnym słownictwie Sabalenki.

Białorusinka od lat buduje wizerunek osoby bezpośredniej, szczerej i mówiącej zawsze to, co myśli, ale granica między autentycznością a zwykłym brakiem szacunku dla rywalki została tu przekroczona w sposób niedopuszczalny. Sportowe nerwy na korcie są zrozumiałe, jednak w żadnym stopniu nie tłumaczą takiego zachowania.

Niestety dla niej, nie jest to odosobniony incydent, lecz powtarzalny schemat. Kibice wciąż pamiętają jej głośne wypowiedzi po przegranym finale Rolanda Garrosa 2025, kiedy zamiast docenić klasę Coco Gauff, stwierdziła lekceważąco, że Amerykanka wygrała wyłącznie przez jej własne błędy, a nie swoją świetną grę, a gdyby Iga Świątek ograła ją w półfinale, to wygrałaby z Gauff w meczu finałowym.

Podobny niesmak wzbudziła Aryna Sabalenka po finale WTA Finals 2025, gdy po porażce z Jeleną Rybakiną rzuciła pod nosem ironiczny komentarz sugerujący, że „raz do roku to i kij strzeli”, umniejszając triumf reprezentantki Kazachstanu. Takie reakcje fatalnie wpływają na jej odbiór w tourze i sprawiają, że zamiast współczucia z powodu obniżki formy, Białorusinka spotyka się z zasłużoną falą krytyki.

Dopełnieniem fatalnego obrazu była jej nieobecność na pomeczowej konferencji prasowej po starciu ze Switoliną. W turniejach rangi WTA to u niej coraz częstszy unik po bolesnych przegranych. Do dziennikarzy po porażkach wychodzi regularnie właściwie tylko podczas turniejów wielkoszlemowych, gdzie wymuszają to surowe regulaminy i wysokie kary finansowe.

Co dalej z Sabalenką?

Przed Aryną Sabalenką teraz wakacje i chwila oddechu od kortu. Ten czas będzie jej potrzebny, bo znalazła się w najtrudniejszym punkcie swojej kariery od 2023 roku, kiedy to na stałe wskoczyła do światowej elity i zaczęła kolekcjonować tytuły.

Na kort wróci w grudniu, podczas wspomnianej pokazówki w Seulu, a nowy sezon rozpocznie najpewniej od obrony tytułu w Brisbane, gdzie zawody WTA 500 rozpoczynają się 3 stycznia. Kluczowe dla jej przyszłości nie będą jednak same treningi tenisowe, lecz praca w sferze mentalnej. Wiadomo już, że Białorusinka wróciła do regularnych spotkań z psychologiem. Patrząc na to, jak rozsypała się w meczach z Andriejewą oraz Switoliną, będzie to najważniejszy element jej przygotowań do sezonu 2027.

Wątpliwe, by Sabalenka zdecydowała się na rewolucję i rozstała się ze swoim głównym szkoleniowcem Antonem Dubrowem, z którym przez sześć lat przeszła całą drogę na szczyt i wypracowała niezwykle silną więź. Jednak po niedawnym pożegnaniu z drugim trenerem Maksem Mirnym oraz fizjoterapeutką Hellen Murawską jej sztab wymaga świeżej krwi i nowego spojrzenia. Pytanie, kto zajmie miejsce u boku Dubrowa i czy pomoże Sabalence odzyskać spokój na korcie.

Białorusinka wciąż jest tenisistą wybitną, ale jednocześnie na zakręcie. Dziś jej największym przeciwnikiem nie są Jelena Rybakina czy Mirra Andriejewa, lecz ona sama. Jeśli w trakcie przerwy międzysezonowej nie poukłada na nowo spraw w głowie, nie wygra z „demonami” i nie opanuje destrukcyjnych emocji, początek nowego sezonu może przynieść jej kolejne bolesne rozczarowania. ●

OGŁOSZENIE BEZPŁATNE Kraj/34457810

APEL Pomóżmy Kubie wyruszyć w świat!
Apel o wsparcie w zakupie specjalistycznego wózka inwalidzkiego.
Cześć! Mam na imię Kuba, mam 21 lat, od urodzenia zmagam się z mózgowym porażeniem dziecięcym (MPD). Samodzielnie nie siedzę, nie chodzę.
Moja codzienność to nieustanna ciężka praca, walka o sprawność i ciągła rehabilitacja. Mimo wielu barier fizycznych, mam w sobie ogromną potrzebę poznawania świata, przebywania na świeżym powietrzu i łapania pięknych chwil z moją mamą.
DLACZEGO POTRZEBUJEMY TWOJEJ POMOCY ?
Wyjście na zwykły spacer, czy spędzenie czasu poza domem stało się dla nas wielkim wyzwaniem. Standardowy wózek nie daje mi odpowiedniego wsparcia, a pokonywanie nierówności czy dłuższych tras jest bardzo trudne i obciążające fizycznie dla mojej mamy. Naszym wielkim marzeniem jest zakup specjalistycznego wózka inwalidzkiego / wózka do biegania.
Taki wózek to dla nas nie tylko sprzęt medyczny – to klucz do wolności. Umożliwi nam wspólne spacery i bieganie, dając mi poczucie prędkości, wiatru we włosach i ogromną radość, której tak bardzo potrzebuję. Zapewni mi bezpieczną, stabilną i ergonomiczną pozycję, chroniąc kręgosłup i stawy przed bólem. Odciąży moją mamę, ułatwiając jej poruszanie się w trudniejszym terenie.
Specjalistyczny wózek dostosowany do moich potrzeb to ogromny wydatek. Dlatego prosimy o pomoc ludzi o wielkich sercach.
Każda nawet najmniejsza wpłata, przybliży mnie do momentu, w którym będę mógł po prostu wyjść z mamą na spacer i poczuć się wolnym.

Fundacja Złotowianka

Fundacja Złotowianka, 70 8941 0006 0025 5019 2000 0150
W tytule przelewu wpisać należy: **darowizna dla Kuba Przybylski P/210**

1 RP

34461111

wyborcza

REDAKCJA: ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński, Paula Skalnicka.
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej” lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

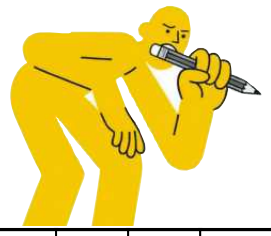
Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Robert Staśkiewicz
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X

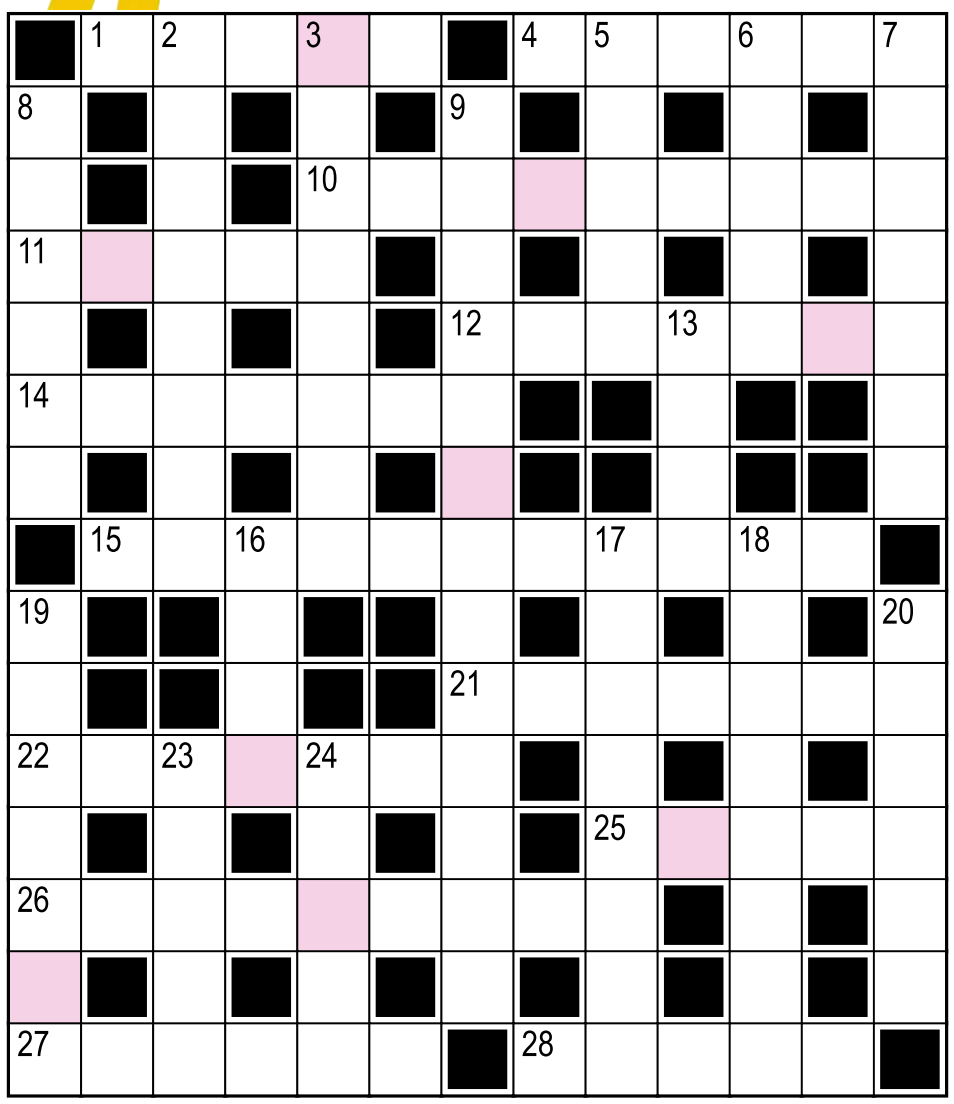
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl 38a3365370

krzyżówka nr 164

Hasło:

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1) zespół cyrkowców, aktorów
4) słupek monet lub stertka żetonów
10) imię wykonawczyni piosenki „Aleja gwiazd”
11) „Już z każdej strony pełzną potworne ...” (Elektryczne Gitary)
12) dzienna lub nocna zmiana w kopalni
14) ptak leśny kojarzący się z... serialem „Janosik”
15) pięćdziesiąta rocznica ślubu
21) zamieszkiwali miasto Machu Picchu
22) skórzane obuwie gazdy
25) dawniej: sygnał oznaczający alarm, wezwanie do broni
26) lapońskie miasto Świętego Mikołaja
27) patriarcha rodu
28) imię Żmudy Trzebiatowskiej, aktorki

Pionowo:
2) wyodrębniona część powieści, podręcznika
3) przetransportowanie czegoś z punktu do punktu, np. przez granicę
5) rozwiązywane przez kandydatów na prawo jazdy
6) tytuł dawnych władców Iranu
7) alternatywa dla muszek
8) rozłożone przy hotelowym basenie
9) nagrał piosenkę „Czas jak rzeka”
13) dla więźniów, w zakładzie karnym
16) ... polski, rasa psów gończych
17) szczyt w Pieninach (ze słówkiem „oko”)
18) sprytnie wybrnie z opresji, nikomu się nie narażając
19) tagliatelle, penne albo spaghetti
20) najsilniejsza figura szachowa
23) ... Aaron Presley
24) nieprodukowany już model Fiata

Rozwiązanie „krzyżówki” nr 163 z 17.11:
Poziomo: 1) susły **4)** śmigła **10)** tyczkarze **11)** drajw **12)** unikaty **14)** musical **15)** Zielona mila **21)** oddanie **22)** Wilanów **25)** impas **26)** detergent **27)** okrzyk **28)** matki
Pionowo: 2) Uznański **3)** łatwy cel **5)** maksi **6)** górka **7)** Ameryka **8)** Madame **9)** uczuleniowiec **13)** kepi **16)** Ella **17)** modlitwa **18)** lunapark **19)** kowadło **20)** Wersal **23)** Luter **24)** narty
Hasło: Siatka na zakupy.

sudoku

1								6
4	6	7			3	5	9	
9				4			2	
	4	1		6			3	5
3	9	6			7			2
8	2	5		3		7	6	9
		4	3	8	9		5	
	1	3	5	7			8	4
	8		2			6	7	

				3	1		5	6
							2	
		3	6		4	7		
4					5	6		
	5		2			3	9	
		9	8		7			
								7
			4		3			
3		8		7		9		

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy na Twoje uwagi i pomysły

ROZRYWKA @WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężykiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

Y	T	N	A	L	D	M
N	A	I	N	Y	W	R
H	C	A	P	R	U	O
N	I	D	Ł	B	Ż	R
O	W	Z	O	O	E	U
S	I	C	T	A	Ń	J
A	Z	C	W	O	S	O
E	N	C	J	W	T	Ł
C	I	L	A	U	R	Z

licencja, juror, brylantyna, wczasowicz, zło, dwużeństwo, pachnidło

Hasło z 17.11: kołyska

skojarzenia

Szejk	Czerwony olbrzym	Biały karzeł	Sprzeczka
Morze Czarne	Starzec z Biblii	Królestwo niebieskie	Kalif
Wielbłąd	Sułtan	Pulsar	Emir
Bogaty	Narzeczona	Czarna dziura	Ucho igielne

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 17.11:
W tekście wiersza o Pawle i Gawle: Stoły, stołki, Swawole, Wolnoć, Pokój w wodzie. **Kluby piłkarskie z Wysp Brytyjskich:** Chelsea, Everton, Arsenal, Celtic. **Filmy Romana Polańskiego:** Chinatown, Nóż w wodzie, Frantic, Tess. **Polskie biegaczki:** Gryc, Ersetic, Swoboda, Kuś

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34426992

Słówko
Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka
Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej
Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

1 RP

eprasa.pl 38a3365370

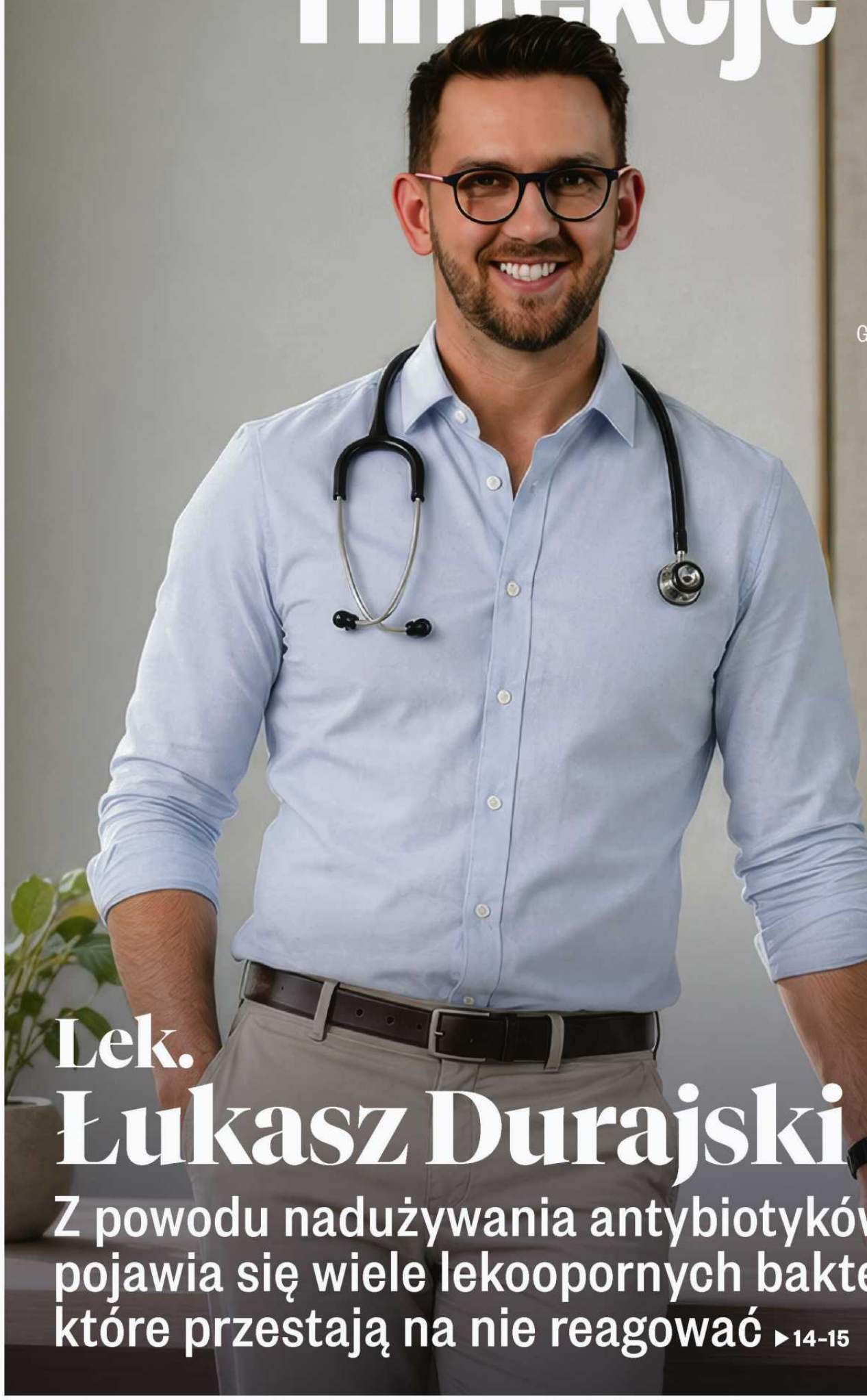
REKLAMA

MATERIAŁY PROMOCYJNE PRZYGOTOWANE I POCHODZĄCE OD MEDIAPLANET

Listopad 2026 | **byczdrowym.info**

mediaplanet

Choroby zakaźne i infekcje

02
EKSPERT
Choroby zakaźne nie lubią profilaktyki i wczesnej diagnozy

04
WYZWANIA
Grypa to nie przeziębienie. Kto jest najbardziej zagrożony i jak możemy skutecznie się chronić?

07
INSPIRACJE
HIV i HCV: kluczowa rola badań w laboratorium

08
WAŻNE
Dlaczego tak niewielu Polaków korzysta z PrEP?

Lek. Łukasz Durajski

Z powodu nadużywania antybiotyków pojawia się wiele lekoopornych bakterii, które przestają na nie reagować ▸14-15

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

W WYDANIU

Prof. dr hab. n. med. Piotr Rutkowski
Obowiązek szczepień przeciw HPV? Onkolog: to najlepsze rozwiązanie

Prof. dr hab. n. med. Justyna D. Kowalska
O HIV i AIDS rozmawiajmy jak o normalnych chorobach

Dr n. med. Magdalena Cubała-Kucharska
Witamina D a odporność

Dr n. med. Ilona Małecka
Sezon jesienno-zimowy jest okresem wzmożonych zachorowań na infekcje wirusowe. Jak zatem możemy zaradzić ich skutkom?

Senior Business Developer: **Magdalena Nędza** (+48 530 746 777, magdalena.nedza@mediaplanet.com) Content and Production Manager: **Izabela Krawczyk** Managing Director: **Krystyna Miłoszewska** Skład: **Mediaplanet** Opracowanie redakcyjne: **Izabela Rzepecka** Fotografie: **stock.adobe.com, zasoby własne** Kontakt e-mail: **pl.info@mediaplanet.com** Adres: **MEDIAPLANET PUBLISHING HOUSE SP. Z O.O., ul. Zielna 37, 00-108 Warszawa**

mediaplanetpl mediaplanetpl
Mediaplanet.Poland mediaplanet

EKSPERT

Choroby zakaźne nie lubią profilaktyki i wczesnej diagnozy

Najskuteczniejszym sposobem ograniczania ryzyka ciężkiego przebiegu wielu chorób zakaźnych są szczepienia. Równie ważna jest wczesna diagnostyka. Jakie rozwiązania ułatwiają pacjentom korzystanie z profilaktyki?

Dr n. o zdr. Anna Baumann-Popczyk
Dyrektor Departamentu Zdrowia Publicznego w Ministerstwie Zdrowia

Dlaczego warto szczepić się przeciwko chorobom zakaźnym?
Warto szczepić się przeciwko chorobom zakaźnym, ponieważ mimo ogromnego postępu medycyny nadal stanowią one poważny problem zdrowia publicznego. Dobrym przykładem jest odra: w 2024 roku w krajach europejskiego regionu WHO odnotowano ponad 127 tysięcy przypadków tej choroby, a ponad połowa chorych wymagała hospitalizacji. Pokazuje to, że choroby, które potrafimy skutecznie ograniczać dzięki szczepieniom, wciąż mogą prowadzić do poważnych powikłań, a nawet śmierci. Szczepienia zmniejszają ryzyko zachorowania i ciężkiego przebiegu infekcji, a także ograniczają rozprzestrzenianie się patogenów. Chronią również osoby najbardziej narażone, które z przyczyn medycznych nie mogą zostać zaszczepione. Dlatego szczepienia to nie tylko indywidualna decyzja dotycząca własnego zdrowia, ale również ważny element odpowiedzialności za zdrowie całego społeczeństwa.

Warto pamiętać, że niektóre szczepienia, m.in. przeciw HPV i WZW typu B, nie tylko chronią przed zakażeniem, ale także zmniejszają ryzyko rozwoju nowotworów związanych z tymi infekcjami.

Jakie wnioski płyną z minionych sezonów grypowych?
Grypa pozostaje chorobą, której nie powinniśmy lekceważyć. W sezonie 2024/2025 odnotowano w Polsce ponad 2 mln zachorowań i ponad 25 tys. hospitalizacji. Za tymi liczbami stoją konkretni pacjenci, a dla części z nich infekcja oznacza ciężki przebieg i powikłania. Szczególnej ochrony wymagają seniorzy, małe dzieci, kobiety w ciąży oraz osoby z chorobami przewlekłymi. Dlatego warto odpowiednio wcześnie pomyśleć o szczepieniu przeciw grypie, zanim rozpocznie się okres największej liczby zachorowań.

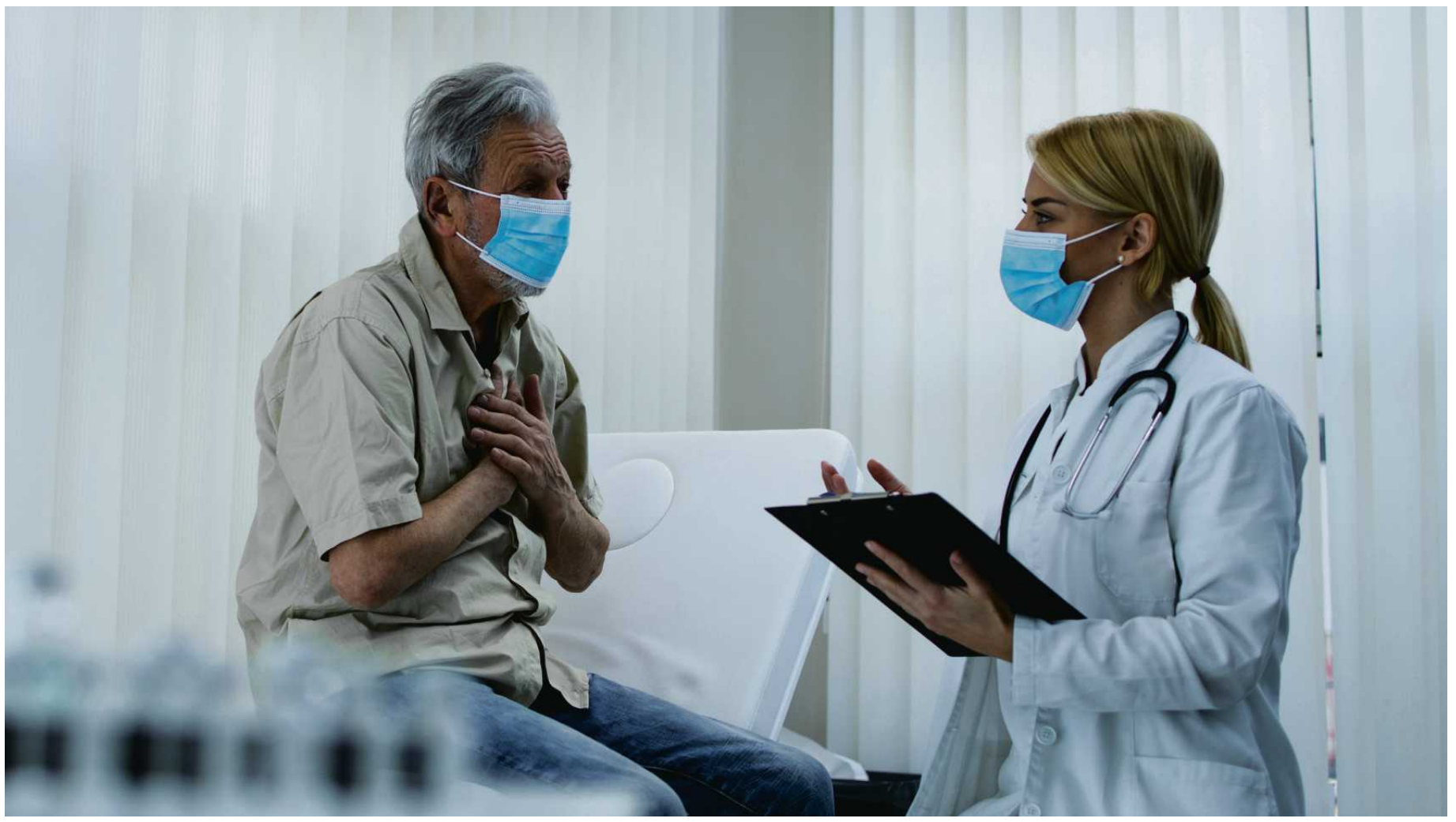
Jak ułatwiany jest dostęp do szczepień?
Zależy nam na tym, aby szczepienie było dla pacjenta jak najprostsze i dostępne blisko miejsca, w którym mieszka. Dlatego osoby dorosłe mogą korzystać ze szczepień nie tylko w placówkach medycznych, ale również w aptekach. W aptece pacjent może przejść kwalifikację i zostać zaszczepiony m.in. przeciw grypie, COVID-19, krztuścowi, pneumokokom, półpaścowi, RSV czy HPV. To oznacza mniej formalności i łatwiejszy dostęp do profilaktyki. Informacja o wykonanym szczepieniu trafia do Elektronicznej Karty Szczepień, dzięki czemu pacjent ma uporządkowaną historię swoich szczepień.

> Zależy nam na tym, aby szczepienie było dla pacjenta jak najprostsze i dostępne blisko miejsca, w którym mieszka.

Jak rozwijana jest profilaktyka HPV?
Profilaktyka HPV łączy szczepienia z nowoczesnymi badaniami przesiewowymi. Bezpłatny powszechny program szczepień obejmuje dziewczęta i chłopców po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14 lat; szczepienia są wykonywane w POZ i w szkołach.

PARTNERZY GILEAD sanofi MSD Roche COLFARM UNIA Głos Seniora KARTA SENIORA OGÓLNOPOLSKA MANKO STOWARZYSZENIE

eprasa.pl 38a3365370

Program profilaktyki raka szyjki macicy obejmuje test molekularny HPV HR jako badanie podstawowe oraz cytologię na podłożu płynnym LBC wykonywaną z tej samej próbki w razie dodatniego wyniku. Badanie jest przeznaczone dla kobiet w wieku 25–64 lata i nie wymaga skierowania.

Ministerstwo Zdrowia prowadzi prace nad objęciem szczepień przeciw HPV obowiązkiem szczepień ochronnych.

Na początku roku powrócił w debacie publicznej temat ewentualnego wprowadzenia obowiązku szczepień przeciwko HPV. Jakie stanowisko zajmuje obecnie Ministerstwo Zdrowia w tej sprawie? Od jakich czynników zależy ewentualna zmiana statusu tych szczepień i kiedy możemy się jej spodziewać?

Ministerstwo Zdrowia prowadzi prace nad objęciem szczepień przeciw HPV obowiązkiem szczepień ochronnych. Projektowane rozwiązanie jest nadal przedmiotem prac legislacyjnych, dlatego ostateczny kształt regulacji i termin jej wejścia w życie nie są jeszcze przesądzone.

Decyzja zależy przede wszystkim od zakończenia procesu legislacyjnego, zapewnienia finansowania, zabezpieczenia odpowiedniej liczby szczepionek oraz przygotowania organizacyjnego realizatorów. Niezależnie od tych prac bezpłatny program szczepień zalecanych przeciw HPV jest kontynuowany.

Jak przełamać tabu wokół HIV i zwiększyć dostęp do profilaktyki oraz testowania?

Przede wszystkim powinniśmy traktować test w kierunku HIV tak samo jak inne badania profilaktyczne. Wykonanie testu jest wyrazem troski o własne zdrowie i zdrowie bliskich, a wczesne rozpoznanie zakażenia pozwala szybko rozpocząć skuteczne leczenie i normalnie funkcjonować. Dlatego tak ważne jest, aby o HIV mówić bez stygmatyzacji i zachęcać do testowania.

Badanie można wykonać bezpłatnie, anonimowo i bez skierowania w punktach konsultacyjno-diagnostycznych, a także w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Szczególne znaczenie ma diagnostyka w czasie ciąży, ponieważ odpowiednio wczesne rozpoznanie zakażenia umożliwia podjęcie działań chroniących zdrowie matki i dziecka. Dlatego test w kierunku HIV jest elementem opieki nad kobietą w ciąży.

Mamy również skuteczne metody zapobiegania zakażeniu, w tym profilaktykę przedekspozycyjną, czyli PrEP. Ministerstwo Zdrowia analizuje możliwości dotyczące jej dostępności. Trzeba jednak pamiętać, że PrEP jest jednym z elementów szerszej profilaktyki skojarzonej, oprócz regularnego testowania, rzetelnej wiedzy, leczenia osób żyjących z HIV oraz stosowania metod barierowych.

Jak zwiększać wykrywalność zakażeń wirusem zapalenia wątroby typu C (HCV)?

Zakażenie HCV może przez wiele lat przebiegać bezobjawowo i zostać rozpoznane dopiero po wystąpieniu poważnych powikłań. Tymczasem wcześnie wdrożone nowoczesne leczenie pozwala wyleczyć zdecydowaną większość pacjentów.

W programie „Moje Zdrowie – Bilans Zdrowia Osoby Dorosłej" ocenia się czynniki ryzyka zakażenia HCV. Na tej podstawie pacjent może otrzymać zlecenie badania przeciwciał anty-HCV, a w razie potrzeby zostać skierowany do dalszej diagnostyki i opieki specjalistycznej. Takie rozwiązanie przenosi wykrywanie HCV bliżej pacjenta, do podstawowej opieki zdrowotnej.

Przede wszystkim powinniśmy traktować test w kierunku HIV tak samo jak inne badania profilaktyczne.

Jakie działania Ministerstwo Zdrowia planuje wprowadzić, aby ograniczyć problem antybiotykooporności?

Antybiotykooporność dotyczy każdego z nas, ponieważ może sprawić, że zakażenia, które dziś skutecznie leczymy, staną się trudniejsze do opanowania. Dlatego tak ważne jest odpowiedzialne stosowanie antybiotyków, przyjmowanie ich tylko wtedy, gdy są potrzebne i zgodnie z zaleceniami lekarza.

Jednocześnie potrzebne są działania na poziomie całego systemu. Dlatego trwają prace nad krajową strategią dotyczącą lekooporności, opartą na podejściu „Jedno Zdrowie", które łączy zdrowie ludzi, zwierząt i środowiska. Ważnym elementem tych działań jest również edukacja pacjentów i personelu medycznego dotycząca właściwego stosowania antybiotyków.

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę: **byczdrowym.info**

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

Grypa to nie przeziębienie. Kto jest najbardziej zagrożony i jak skutecznie się chronić?

Wysoka gorączka, silne osłabienie i bóle mięśni to tylko początek. Grypa może prowadzić do groźnych powikłań, hospitalizacji, a nawet zgonu. Ekspert wyjaśnia, kto jest narażony na ciężki przebieg choroby, dlaczego seniorzy wymagają szczególnej ochrony i jak dziś najłatwiej zaszczepić się przeciw grypie.

Prof. dr hab. n. med. Adam Antozak
Przewodniczący Rady Naukowej Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Chorób Infekcyjnych

Jak wirus grypy wpływa na organizm i jakie może powodować powikłania?
Grypa nie jest zwykłym przeziębieniem. Wirus ten wywołuje ostrą infekcję, która może oddziaływać na cały organizm. Choroba zwykle zaczyna się nagle: pojawiają się wysoka gorączka, dreszcze, bóle mięśni i głowy, silne osłabienie oraz kaszel. Infekcja uruchamia intensywną reakcję zapalną, a jej konsekwencje nie muszą ograniczać się do układu oddechowego. Do powikłań należą m.in. zapalenie płuc i oskrzeli, zapalenie mięśnia sercowego, zaburzenia neurologiczne oraz zaostrzenie chorób przewlekłych, np. niewydolności serca czy cukrzycy. Ciężki przebieg może prowadzić do hospitalizacji, a nawet zgonu. Dlatego grypy nie należy bagatelizować, nawet u osób, które wcześniej cieszyły się dobrym zdrowiem.

Kto jest szczególnie narażony na ciężki przebieg grypy?
Do grup podwyższonego ryzyka należą przede wszystkim osoby starsze, zwłaszcza po 65. roku życia, dzieci poniżej 5 lat, kobiety w ciąży oraz osoby z chorobami przewlekłymi, m.in. układu krążenia i oddechowego. Szczególną grupę ryzyka stanowią również osoby z obniżoną odpornością, których organizm może mieć większe trudności ze zwalczaniem infekcji. Warto jednak pamiętać, że szczepienia przeciw grypie są ważne także dla osób młodych i zdrowych. Choć same mogą przechodzić infekcję łagodniej, nadal mogą przenosić wirusa na innych, w tym na osoby szczególnie zagrożone ciężkim przebiegiem choroby. Dlatego szczepienie to nie tylko sposób ochrony własnego zdrowia, ale również wyraz troski o zdrowie najbliższych i osób z grup ryzyka.

Jak skutecznie chronić się przed grypą jesienią i zimą?
Podstawą profilaktyki jest coroczne szczepienie. Najlepiej zaszczepić się przed szczytem zachorowań, ale szczepienie warto rozważyć również w trakcie sezonu. Uzupełnieniem profilaktyki są regularne mycie rąk, wietrzenie pomieszczeń, zasłanianie ust i nosa podczas kaszlu lub kichania oraz unikanie bliskiego kontaktu z osobami chorymi. W razie wystąpienia objawów warto ograniczyć kontakty z innymi, szczególnie z seniorami i osobami przewlekle chorymi.

Jak dorosły pacjent może zaszczepić się przeciw grypie w Polsce?
W Polsce dorośli mogą zaszczepić się przeciw grypie zarówno w placówkach POZ, jak i w aptecznych punktach szczepień. Szczególnie wygodnym rozwiązaniem jest szczepienie w aptece, gdzie całą procedurę można przejść podczas jednej wizyty. Farmaceuta może wystawić receptę, również na szczepionkę refundowaną, przeprowadzić kwalifikację i podać preparat na miejscu. W przypadku szczepienia w POZ ścieżka jest zazwyczaj dłuższa: pacjent musi najpierw uzyskać receptę, następnie wykupić szczepionkę w aptece i wrócić z nią do przychodni na szczepienie, pamiętając o zachowaniu odpowiednich warunków transportu. W obu przypadkach kwalifikacja i podanie szczepionki mogą być finansowane przez NFZ, a sam preparat, w zależności od wieku pacjenta i rodzaju szczepionki, może być bezpłatny lub objęty częściową refundacją.

> Szczepienia przeciw grypie są ważne także dla osób młodych i zdrowych.

Dlaczego seniorzy wymagają szczególnej ochrony i czym różnią się szczepionki?
Z wiekiem układ odpornościowy staje się mniej wydolny, przez co seniorzy są bardziej narażeni na ciężki przebieg grypy, powikłania i hospitalizację. Dlatego szczególnie ważny jest wybór odpowiedniej szczepionki. Oprócz preparatów standardowych dostępne są szczepionki wysokodawkowe, zawierające czterokrotnie więcej antygenu, które zapewniają osobom starszym skuteczniejszą ochronę przed grypą. Z tego względu są one preferowane u osób od 60. roku życia. Coroczne szczepienie pozostaje jednym z najważniejszych sposobów ochrony zdrowia seniorów.

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę: **byczdrowym.info**

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

ZADBAJ O ZDROWIE

ZASZCZEP SIĘ PRZECIW GRYPIE!

GRUPY RYZYKA – kto bezwzględnie powinien się zaszczepić?

- **Seniorzy**: osoby starsze, zwłaszcza w wieku 65 lat lub więcej
- **Najmłodsi**: dzieci poniżej 5. roku życia
- **Kobiety w ciąży**: bez względu na trymestr
- **Osoby przewlekle chore**: schorzenia układu krążenia, oddechowego, cukrzyca
- **Osoby z obniżoną odpornością**: osłabiona zdolność do zwalczania infekcji

RODZAJE SZCZEPIONEK PRZECIW GRYPIE

Szczepionki standardowe
populacja ogólna (dzieci, dorośli)

Szczepionki wysokodawkowe
preferowane u osób od 60. roku życia

ZASADY REFUNDACJI

100% REFUNDACJI (bezpłatna)
seniorzy 65+, kobiety w ciąży i połogu, dzieci i młodzież (od 6. miesiąca życia do ukończenia 18 lat)

50% REFUNDACJI (częściowa dopłata)
dorośli 18–64 lata (standardowa), dorośli 60+ (wysokodawkowa)

WYMÓG FORMALNY: recepta z odpowiednim kodem uprawnienia od lekarza lub farmaceuty

GDZIE I JAK SIĘ ZASZCZEPIĆ?

Opcja A: Apteka
ścieżka szybka
(kwalifikacja przez farmaceutę + szczepienie podczas jednej wizyty)

Opcja B: Przychodnia POZ
ścieżka tradycyjna
(kwalifikacja lekarska + zakup w aptece + szczepienie w przychodni POZ)

ZAPYTAJ SWOJEGO LEKARZA LUB FARMACEUTĘ

MAT-PL-2601559-1.0-08/2026

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

EKSPERT

Obowiązek szczepień przeciw HPV? Onkolog: to najlepsze rozwiązanie

HPV odpowiada za raka szyjki macicy, nowotwory głowy i szyi oraz okolic anogenitalnych. Mimo dostępności bezpłatnych szczepień zainteresowanie nimi nie jest zadowalające. Ministerstwo Zdrowia zapowiada wprowadzenie obowiązku.

Prof. dr hab. n. med. Piotr Rutkowski
Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowy Instytut Badawczy Warszawa, przewodniczący Zespołu Ministra Zdrowia ds. Narodowej Strategii Onkologicznej

Jakie zagrożenia onkologiczne wiążą się z zakażeniem HPV?
Przez lata głównym zagrożeniem kojarzonym z HPV był rak szyjki macicy. Jego rozwój jest związany z zakażeniem tym wirusem, choć samo zakażenie nie oznacza, że osoba zachoruje.

Nowotworami HPV-zależnymi są też nowotwory głowy i szyi. Szczególnie wśród młodszych osób, głównie w związku ze zmianą zachowań seksualnych, zakażenie HPV zaczyna dominować nad tradycyjnymi czynnikami ryzyka: paleniem tytoniu i nadużywaniem alkoholu.

HPV odpowiada też za nowotwory anogenitalne u obu płci.

Jaką rolę odgrywają szczepienia w zapobieganiu nowotworom HPV-zależnym?
W Australii i krajach skandynawskich, gdzie wyszczepialność sięga 80–90 proc., inwazyjne przypadki raka szyjki macicy praktycznie zniknęły, a przedinwazyjne występują sporadycznie. Wysoka wyszczepialność pozwala wyeliminować nie tylko raka szyjki macicy, ale i część innych nowotworów HPV-zależnych.

Długoterminowe obserwacje potwierdzają bezpieczeństwo i skuteczność szczepień. Na pełny efekt populacyjny trzeba jednak poczekać, dlatego nadal potrzebujemy testów HPV HR.

Czy osiągnięcie 60-proc. wyszczepialności do 2028 roku, jak zakłada Narodowa Strategia Onkologiczna, jest realne?
Wyszczepialność rośnie, ale w docelowej populacji wynosi ok. 18 proc. Wśród 14-letnich dziewcząt z ostatniego rocznika uprawnionego do skorzystania z programu sięga 40 proc., jednak to nadal za mało.

Szansą byłby rozwój programu w szkołach. Obecnie prowadzi go tylko 20 proc. placówek. Uważam, że najlepszym rozwiązaniem byłby obowiązek szczepień.

Dlaczego to dobry kierunek?
Obecnie program zakłada aktywną zgodę rodziców, a nie aktywną niezgodę. W przypadku szczepień obowiązkowych musieliby zgłosić sprzeciw.

Szczepienie zmniejsza ryzyko zachorowania także u osób, które nie wykonują regularnych badań profilaktycznych. U chłopców nie chodzi tylko o ograniczenie przenoszenia wirusa w populacji, ale także o ochronę ich samych przed nowotworami. Bezpłatny program zapewnia dostęp do drogich szczepionek także osobom, które wcześniej nie mogły sobie na nie pozwolić.

Ograniczenie zachorowań to niższe koszty leczenia i mniejszy dług zdrowotny. Uważam, że obowiązek szczepień to jedyna droga do osiągnięcia odpowiedniego poziomu ochrony w polskiej populacji.

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę: **byozdrowym.info**

PROBLEM

Szczepienia przeciw HPV: małe zainteresowanie, potrzeba zmian

Wiedza medyczna przegrywa z dezinformacją i barierami organizacyjnymi. Z programu bezpłatnych szczepień przeciwko HPV skorzystało zaledwie 20–30 proc. uprawnionych dzieci. Czy zwiększenie zaangażowania szkół i szeroka edukacja wystarczą, aby poprawić te statystyki?

Dr n. med. Ilona Małecka
Klinika Chorób Dzieci, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, przewodnicząca Zarządu Forum Wakcynologów – Polskie Towarzystwo Naukowe

Na czym polega powszechny program szczepień przeciw HPV i kto może z niego skorzystać?
Celem programu jest profilaktyka zakażeń wirusem HPV, który może prowadzić do rozwoju m.in. raka szyjki macicy, sromu, pochwy, odbytu oraz części nowotworów głowy i szyi.

Program jest adresowany do dziewcząt i chłopców. Jedynym kryterium jest wiek: od ukończenia 9. do ukończenia 14. roku życia. Dostępne są szczepionki 2- i 9-walentne w schemacie dwudawkowym, w którym drugą dawkę należy podać w odstępie od 6 do 12 miesięcy.

Szczepienia są bezpłatne i dobrowolne. Program realizowany jest w poradniach POZ i szkołach, które do niego przystąpiły.

Jakie są dotychczasowe efekty programu?
Poziom wyszczepialności osób z roczników 2006–2017 to trochę ponad 18 proc., choć różni się w zależności od rocznika i regionu. W niektórych grupach przekracza 40 proc., w innych wynosi zaledwie kilkanaście procent.

Narodowa Strategia Onkologiczna zakłada objęcie szczepieniami do 2028 roku 60 proc. młodzieży, która może z programu skorzystać. Daleko nam więc do tego celu. Zainteresowanie, które na początku było satysfakcjonujące, w ostatnim czasie przyhamowało.

Jak zatem można zwiększyć skuteczność programu i jego zasięg?
W krajach skandynawskich, które wprowadziły programy szczepień do szkół, wyszczepialność przekracza 90 proc. To pokazuje, że również powinniśmy zwiększyć zaangażowanie szkół. Pozwoli to znieść np. bariery organizacyjne dla rodziców.

Ważne są również edukacja, informacja oraz szeroko zakrojona walka z dezinformacją, w którą powinni angażować się nie tylko pracownicy medyczni i nauczyciele, ale także organizacje pozarządowe, stacje sanitarno-epidemiologiczne, resorty zdrowia i edukacji.

Aby uzyskać istotny spadek zapadalności na nowotwory HPV-zależne, musimy wyszczepić dość wysoki odsetek populacji. Jeśli nie uda się tego osiągnąć poprzez edukację i zaangażowanie szkół, szansą może być obowiązkowość szczepień. Większa wyszczepialność przełożyłaby się na spadek zachorowań, niższe koszty leczenia i mniejsze obciążenie systemu ochrony zdrowia. Jeśli obowiązkowość miałaby w tym pomóc, to w tym kontekście ją popieram. Jako lekarzowi marzy mi się sytuacja, w której każde dziecko jest skutecznie chronione przed nowotworami HPV-zależnymi, a wysoka wyszczepialność staje się standardem.

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę: **byozdrowym.info**

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

EKSPERT

HIV i HCV. Proste testy, jasne procedury

Zakażenia HIV i HCV przez lata rozwijają się w ukryciu. Dlaczego warto się zbadać, nawet jeśli nie podejrzewamy ryzyka? Jak wygląda leczenie?

Dr n. med. Aleksander Zińczuk
Klinika Chorób Zakaźnych – Katedra Nauk Społecznych i Chorób Infekcyjnych Politechniki Wrocławskiej, Poradnia Profilaktyczno-Lecznicza HIV – Poradnia Wszystkich Świętych, Wrocławskie Centrum Zdrowia, I Oddział Chorób Zakaźnych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę **byozdrowym.info**

Dlaczego każdy powinien wykonać testy w kierunku HIV i HCV? Jak z nich skorzystać?
Te zakażenia mogą latami przebiegać bezobjawowo. Warto wykonać test, nawet jeśli nie prowadzimy ryzykownego trybu życia. Szczególnie powinny o tym pamiętać osoby, które nie mają stałego partnera czy partnerki albo w przeszłości znalazły się w sytuacji mogącej prowadzić do zakażenia.

HCV przenosi się przede wszystkim przez krew. Wiele obecnie wykrytych zakażeń pochodzi sprzed 1989 r., kiedy nie znano tego wirusa, a transmisja miała miejsce przy użyciu niesterylnego lub niewłaściwie dekontaminowanego sprzętu. Nieleczone zakażenie może prowadzić do marskości wątroby, a nawet raka wątrobowokomórkowego.

Z kolei zaawansowane stadium zakażenia HIV może objawiać się chorobami dotyczącymi różnych narządów. Wynika to z postępującego spadku odporności. Warto wykonać test, jeśli u pacjenta pojawia się nietypowa infekcja lub nowotwór.

W POZ można bezpłatnie wykonać testy w kierunku HIV i HCV, jeśli zleci je lekarz. Badanie anty-HCV jest dostępne w określonych ścieżkach diagnostycznych. Do obu badań nie trzeba być na czczo. Lekarz ma obowiązek zgłaszania chorób zakaźnych do stacji sanitarno-epidemiologicznej, ale w przypadku HIV zgłoszenie może być anonimowe.

Można też skorzystać z punktów konsultacyjno-diagnostycznych (PKD). Zarówno test przesiewowy, jak i potwierdzający w kierunku HIV są tam bezpłatne i nie trzeba podawać danych osobowych.

Co, jeśli wynik jest dodatni?
Dodatni wynik testu przesiewowego wymaga potwierdzenia. Przy podejrzeniu HCV lekarz POZ wystawia skierowanie do poradni chorób zakaźnych na diagnostykę RNA wirusa. W przypadku HIV pacjent nie potrzebuje skierowania do poradni specjalistycznej – test potwierdzający wykonywany jest zwykle po reaktywnym teście przesiewowym w laboratorium, co przyspiesza diagnostykę i wdrożenie skutecznego leczenia.

Co medycyna ma dziś do zaoferowania pacjentowi z HCV lub HIV?
HCV możemy trwale wyleczyć. Służą do tego leki działające bezpośrednio przeciwwirusowo (DAA). Terapie są doustne, dobrze tolerowane i trwają zwykle dwa lub trzy miesiące.

Zakażenia HIV nie jesteśmy w stanie trwale wyleczyć, ale możemy je skutecznie kontrolować, zachowując dobre zdrowie i unikając rozwoju AIDS. W ramach terapii antyretrowirusowej (ART) dostępne są nowoczesne schematy jednotabletkowe, w których jedna tabletka zawiera kombinację substancji hamujących namnażanie wirusa. Stosuje się również terapie długodziałające – zastrzyki domięśniowe raz na dwa miesiące.

Jeśli pacjent regularnie przyjmuje leki antyretrowirusowe i ma niewykrywalny poziom wirusa we krwi, to nie może zakazić innych osób podczas kontaktów seksualnych. To tzw. zasada N=N (Niewykrywalny = Niezakażający).

WAŻNE

HIV i HCV: kluczowa rola badań w laboratorium

W laboratoriach dysponujemy rozwiązaniami pozwalającymi na dokładniejsze wykrycie zakażenia HIV i HCV niż testy kasetkowe.

Dr n. farm. Monika Jabłonowska
Konsultant wojewódzka ds. diagnostyki laboratoryjnej dla obszaru Mazowsza, członek Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych VI kadencji, Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej, Mazowiecki Szpital Bródnowski

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę **byozdrowym.info**

Czym różni się badanie krwi w kierunku HIV i HCV w laboratorium od szybkich testów kasetkowych?
Szybkie testy kasetkowe są łatwo dostępne, proste w użyciu i pozwalają szybko uzyskać wynik dodatni lub ujemny. Mogą być pomocne tam, gdzie dostęp do diagnostyki laboratoryjnej jest utrudniony. Ich ograniczeniem jest jednak niższa czułość diagnostyczna, zwłaszcza przy niskim stężeniu antygenu lub przeciwciał, a także możliwość subiektywnej interpretacji wyniku. Profesjonalne laboratoria wykorzystują zaawansowane technologie o wyższej czułości i swoistości diagnostycznej, pozwalające na bardziej precyzyjne wykrywanie zakażeń. Testy kasetkowe nie zastępują diagnostyki laboratoryjnej, a każdy wynik reaktywny (dodatni) lub wątpliwy musi zostać zweryfikowany w laboratorium metodami referencyjnymi z krwi żylnej.

Po jakim czasie od potencjalnego zakażenia warto wykonać badanie? Czym jest okno diagnostyczne?
Okno diagnostyczne to czas od zakażenia do momentu, w którym dana metoda może wiarygodnie wykryć obecność patogenu. W przypadku HIV testy IV generacji, wykrywające jednocześnie antygen p24 i przeciwciała, mogą skrócić okno diagnostyczne do około 2 tygodni od ekspozycji. Jeszcze wcześniej zakażenie wykrywają metody molekularne HIV-RNA, nawet po 5–10 dniach. W przypadku HCV standardowe przeciwciała anty-HCV pojawiają się zwykle po 6–8 tygodniach, jednak zastosowanie testów typu Duo (wykrywających równolegle przeciwciała oraz antygen rdzeniowy – HCV Ag) pozwala skrócić ten czas do około 2–3 tygodni. Z kolei materiał genetyczny wirusa, czyli HCV-RNA, może być wykrywany metodami molekularnymi najwcześniej, bo już po 5–14 dniach od zakażenia.

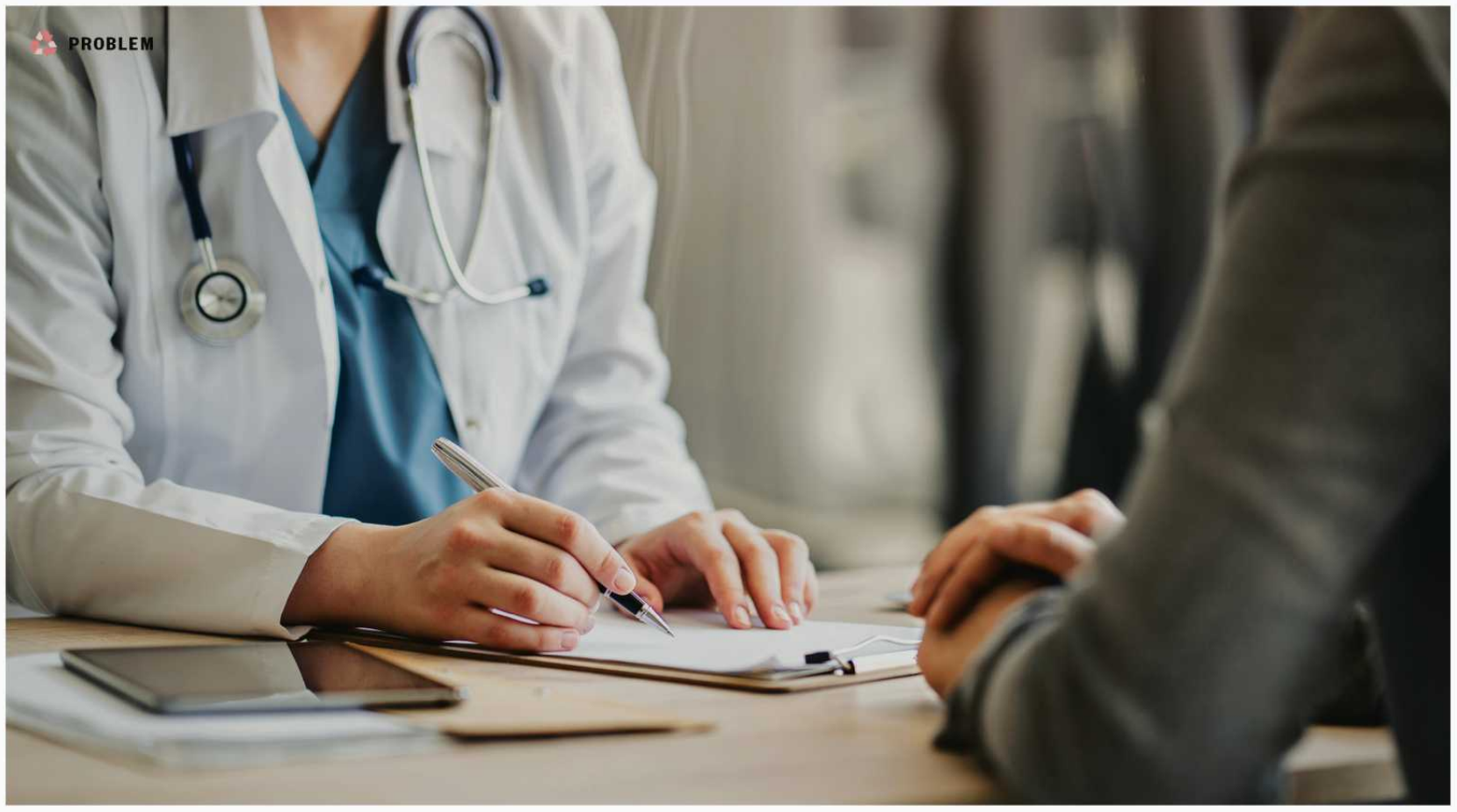
Czy badania w kierunku obu wirusów można wykonać z jednego pobrania krwi i czy trzeba być na czczo?
Krew może być pobrana z jednego ukłucia, ale w ilości wystarczającej na ewentualny test potwierdzający. Do badań w kierunku HIV i HCV nie jest bezwzględnie wymagane bycie na czczo – krew można pobrać o dowolnej porze dnia. Zaleca się unikać obfitych, tłustych posiłków oraz używek (alkohol, narkotyki, preparaty wzmacniające) przed badaniem ze względu na możliwość interferencji w badaniach laboratoryjnych.

Co dzieje się w laboratorium, gdy wynik przesiewowy jest reaktywny?
W przypadku HIV dwa wyniki jednoimienne reaktywne testów przesiewowych wymagają dodatkowej weryfikacji, w tym wykonania testów potwierdzających metodami NAT/NAAT wykrywającymi HIV-RNA. Wyniki testów przesiewowych i testów weryfikujących muszą być wydawane łącznie. Rozpoznanie zakażenia ostatecznie stawia lekarz na podstawie pełnej dokumentacji diagnostycznej, co wpisuje się w model „One-Stop-Shop" zakładający kompleksową opiekę, obejmującą diagnostykę, leczenie i wsparcie pacjenta. W przypadku HCV wynik powtarzalnie reaktywny w teście przesiewowym jest wydawany pacjentowi bez konieczności wykonania testu potwierdzenia. O aktywnym zakażeniu świadczy dopiero obecność HCV-RNA potwierdzona badaniami molekularnymi, ale decyzję o ich wykonaniu podejmuje lekarz specjalista chorób zakaźnych.

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

Dlaczego tak niewielu Polaków korzysta z PrEP?

PrEP, czyli profilaktyka przedekspozycyjna HIV, jest skuteczną metodą zapobiegania zakażeniu dla osób, które chcą lepiej zadbać o swoje zdrowie seksualne. Choć dostępne są coraz nowocześniejsze, długodziałające metody, w Polsce nawet stosowany od lat PrEP doustny nadal nie jest finansowany publicznie. Potrzebujemy rozwiązania systemowego i powszechnego programu profilaktyki.

Prof. dr hab. n. med. Miłosz Parczewski
Konsultant krajowy w dziedzinie chorób zakaźnych, prorektor PUM w Szczecinie oraz prezes Europejskiego Towarzystwa Naukowego AIDS; specjalizuje się w epidemiologii molekularnej wirusów (HIV, HCV, SARS-CoV-2)

Czym jest PrEP i w jaki sposób chroni przed zakażeniem HIV?
PrEP to metoda zapobiegania zakażeniu HIV polegająca na przyjmowaniu leków antyretrowirusowych przez osoby HIV-ujemne. W przypadku PrEP doustnego skuteczność wynosi 86–92 proc., pod warunkiem prawidłowego stosowania i osiągnięcia właściwego stężenia leków w organizmie w czasie potencjalnej ekspozycji.

Kto może rozważyć stosowanie PrEP?
PrEP jest przeznaczony dla osób, które mogą być narażone na zakażenie HIV, między innymi ze względu na kontakty seksualne bez prezerwatywy, większą liczbę partnerów lub częstą ich zmianę. Ryzyko nie jest jednak stałe ani jednakowe dla wszystkich. Może zmieniać się w różnych okresach życia, dlatego decyzja powinna wynikać z indywidualnej oceny potrzeb, najlepiej przeprowadzonej wspólnie z lekarzem.

Bardzo ważne jest podejście bez oceniania i stygmatyzacji. PrEP może być odpowiednią opcją dla każdej osoby HIV-ujemnej, która chce skuteczniej chronić się przed zakażeniem. Dostęp do tej metody zwiększa poczucie bezpieczeństwa i pozwala świadomie troszczyć się o zdrowie seksualne.

Jakie są schematy i formy stosowania PrEP?
Doustny PrEP można stosować codziennie lub, u części pacjentów, w schemacie 2-1-1. W tym drugim przypadku przyjmuje się dwie tabletki od 2 do 24 godzin przed planowanym kontaktem, a następnie po jednej tabletce 24 i 48 godzin po kontakcie. Dobór schematu powinien uwzględniać sytuację kliniczną, rodzaj ekspozycji i możliwość regularnego przyjmowania leku.

PrEP doustny jest dostępny w Polsce, ale nie jest finansowany ze środków publicznych, a koszt to 160–200 zł miesięcznie. Rozwijane są także metody długodziałające, podawane w iniekcjach co dwa lub sześć miesięcy. Mogą one ułatwiać profilaktykę osobom, dla których codzienne stosowanie tabletek jest trudne, jednak istotną barierą pozostają koszty i ograniczona dostępność.

Gdzie zgłosić się, aby rozpocząć PrEP?
Pierwszym krokiem może być rozmowa z lekarzem rodzinnym, specjalistą chorób zakaźnych lub lekarzem prowadzącym poradnictwo w zakresie zdrowia seksualnego. Konsultacja jest okazją nie tylko do omówienia PrEP, lecz także profilaktyki innych zakażeń przenoszonych drogą płciową, szczepień przeciw WZW B i HPV oraz regularnego testowania.

Przed rozpoczęciem PrEP konieczne jest potwierdzenie ujemnego wyniku testu na HIV oraz ocena m.in. funkcji nerek. Lekarz dobiera odpowiednie badania i ustala harmonogram kontroli. Ważne jest również sprawdzenie odporności lub wskazań do szczepienia przeciw WZW B.

> PrEP może być odpowiednią opcją dla każdej osoby HIV-ujemnej, która chce skuteczniej chronić się przed zakażeniem.

Jak wiele osób korzysta z PrEP w Polsce i co ogranicza dostęp?
Szacuje się, że w Polsce PrEP stosuje 5–10 tys. osób, choć nie ma pełnego systemu monitorowania. W Europie największa część użytkowników koncentruje się w Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, we Francji i w Niemczech, gdzie funkcjonują rozwinięte programy profilaktyki przedekspozycyjnej.

W Polsce głównymi barierami pozostają brak finansowania publicznego, niewystarczająca wiedza oraz trudniejszy dostęp do przyjaznego poradnictwa. Dotyczy to zarówno osób zainteresowanych profilaktyką, jak i części personelu medycznego. Nadal obecna jest również stygmatyzacja związana z HIV i zdrowiem seksualnym.

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę: **byczdrowym.info**

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

O HIV i AIDS rozmawiajmy jak o normalnych chorobach

Dziś osoby żyjące z HIV mogą prowadzić normalne życie rodzinne i seksualne. Jedyny warunek to regularne przyjmowanie leków antyretrowirusowych.

Prof. dr hab. n. med. Justyna D. Kowalska
Kierownik, Pracownia Badań Obserwacyjnych w Chorobach Zakaźnych

Dlaczego tak wiele osób w Polsce dowiaduje się o zakażeniu HIV dopiero na etapie AIDS, czyli po latach od zakażenia, oraz jak obecnie wygląda sytuacja epidemiologiczna?
Odpowiedź jest prosta: winna jest niska percepcja ryzyka w naszym społeczeństwie oraz stygmatyzacja HIV. To z pewnością efekt braku edukacji na temat zdrowia seksualnego. Wedle danych NFZ z 2022 r. w Polsce jest pod opieką specjalistyczną 22–25 tys. osób z HIV, z czego ponad 90 proc. to osoby będące na leczeniu antyretrowirusowym. Liczba nowych przypadków co roku rośnie o ok. 8 proc., a najczęstsza droga zakażenia to kontakty seksualne pomiędzy mężczyznami. Wzrost nowych zachorowań jest efektem braku odpowiedniej profilaktyki i wczesnego rozpoznania. Na szczęście widzimy już pierwsze zmiany w tym temacie przekładające się na zainteresowanie szerszego grona interesariuszy. Na przykład od dwóch lat Główny Inspektor Sanitarny prowadzi szeroko zakrojone akcje edukacyjne na temat zdrowia seksualnego i HIV, Sejmowa Komisja Zdrowia jest zainteresowana tematyką profilaktyki przedekspozycyjnej HIV oraz zmianami legislacyjnymi. Nadal największą barierą pozostaje brak finansowania opieki zdrowotnej w obszarze zdrowia seksualnego.

Dlaczego Polacy nie testują się na choroby przenoszone drogą płciową, w tym HIV?
Po pierwsze, życie oraz zdrowie seksualne nadal są w Polsce społecznym tabu, dlatego pracownicy ochrony zdrowia obawiają się zapytać, a pacjenci wstydzą się poprosić o diagnostykę. Po drugie, występuje dość silne poczucie strachu przed pozytywnym wynikiem badania w kierunku HIV. Być może to efekt kampanii społecznych opartych głównie na strachu. Dziś powinniśmy mówić o HIV jako jednej z chorób przenoszonych drogą kontaktów seksualnych i podkreślać, że dzięki rozwojowi medycyny osoby z HIV mogą prowadzić normalne życie rodzinne i seksualne.

Co w praktyce oznacza zasada „Niewykrywalny = Niezakażający"?
Krótko mówiąc, jeżeli pacjent regularnie przyjmuje leki antyretrowirusowe, to dba nie tylko o siebie, ale także o partnerów seksualnych, medyków wykonujących zabiegi inwazyjne czy, w przypadku kobiet w ciąży, swoje dzieci.

Jak wczesne rozpoczęcie leczenia HIV wpływa na długość oraz jakość życia pacjentów?
Szybkie włączenie terapii antyretrowirusowej pozwala ochronić układ immunologiczny. Daje też lepsze szanse na bycie kandydatem do eliminacji wirusa, w momencie, kiedy takie leczenie się pojawi. Możemy z dumą mówić, że Polska zawsze była krajem ze świetnie rozwiniętym dostępem do leczenia HIV. Nasi pacjenci mieli i mają dostęp do tych samych terapii, co inni obywatele krajów Unii Europejskiej.

Dlaczego pacjenci przerywają leczenie antyretrowirusowe i jakie są tego najczęstsze przyczyny?
Osiągnęliśmy dramatyczną poprawę w obszarze tolerancji i redukcji toksyczności leczenia antyretrowirusowego. Mimo tego zdarza się, że osoby z HIV nie przyjmują leków regularnie lub rezygnują z leczenia. Najczęstszym problemem jest obawa przed stygmatyzacją i wykluczeniem społecznym. Niestety dotyczy to najczęściej kręgu osób najbliższych. Pacjenci boją się mieć leki w domu w opakowaniu z nazwą lub zabierać je w podróż służbową. Codzienne przyjmowanie leku to także przypomnienie o chorobie. Akceptacja rodziny, znajomych czy kolegów z pracy i normalizacja tematyki HIV to najlepsze, co możemy zrobić, aby wspierać osoby żyjące z HIV.

> Szybkie włączenie terapii antyretrowirusowej pozwala ochronić układ immunologiczny.

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę: **byczdrowym.info**

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

HIV: „Każdy wynik jest dobry” – wiedza ratuje życie

Sądzimy, że HIV dotyczy tylko pewnych wąskich grup społecznych. Tymczasem do większości zakażeń w naszym kraju dochodzi drogą seksualną, a wirus nie pyta o orientację. Test na HIV to badanie profilaktyczne jak każde inne.

Magdalena Ankiersztejn-Bartozak
Doktor nauk społecznych, pedagog, socjolog i edukatorka seksualna, prezeska zarządu Fundacji Edukacji Społecznej; ekspertka Głównego Inspektoratu Sanitarnego, certyfikowana edukatorka i doradczyni ds. HIV/AIDS

Dlaczego Polacy nie testują się w kierunku HIV?
Krajowe Centrum ds. AIDS podaje, że 87 proc. Polaków uważa, że HIV ich nie dotyczy, a tylko 14 proc. kiedykolwiek zrobiło test. Takie podejście wynika z tego, że przez lata o HIV mówiło się głównie w kontekście określonych grup społecznych, co sprzyjało stygmatyzacji. Tymczasem od lat dominującą drogą zakażenia w Polsce są kontakty seksualne, zarówno nieheteronormatywne, jak i heteroseksualne.

To uprzedzenia i dyskryminacja sprawiają, że np. heteroseksualna kobieta ma opory przed wykonaniem testu i nie wymaga go od swojego partnera.

Dlaczego wynik pozytywny to dziś nie wyrok?
Mamy dostęp do skutecznych terapii antyretrowirusowych, które mają coraz mniej skutków ubocznych. Nie trzeba już brać po kilka tabletek dziennie, lecz jedną lub dwie. Alternatywą mogą być terapie długodziałające w formie zastrzyków (raz na dwa miesiące).

Osoby żyjące z HIV mogą dożyć spokojnej starości, mieć niezakażonych partnerów i rodzić zdrowe dzieci. Niewykrywalny poziom wirusa w organizmie oznacza, że dana osoba nie przenosi go w kontaktach seksualnych – to tzw. zasada N=N, czyli Niewykrywalny = Niezakaźny.

Jak wygląda testowanie w punkcie konsultacyjno-diagnostycznym (PKD)?
Badania są w pełni anonimowe i bezpłatne. W Polsce działa obecnie 27 takich punktów. Niestety, mieszczą się one głównie w dużych miastach i działają w określonych godzinach. Większość nie wymaga zapisu i z reguły dysponuje szybkimi testami „z palca”, a wynik jest znany po 20 minutach. Często też oferują wykonanie testów w kierunku HCV i kiły. Badanie poprzedza poufna rozmowa z doradcą, który m.in. ocenia, czy to optymalny moment na test.

Przy wyniku ujemnym posługujemy się tylko wymyślonym przez siebie hasłem. Jeśli wynik jest reaktywny, doradca proponuje rozkodowanie badania. Dane osobowe pozostają jednak przy osobie testującej się. Takie rozwiązanie ma ułatwić dalszą diagnostykę w poradni HIV i pozwolić uniknąć powtarzania procedur.

Od maja 2025 roku testy na HIV można wykonać również u lekarza POZ. W aptekach online dostępne są testy do samodzielnego wykonania. Fundacja Edukacji Społecznej od 2020 roku umożliwia uzyskanie takiego testu bezpłatnie poprzez stronę **www.zamówtestnahiv.pl**. Spotyka się to z dużym zainteresowaniem osób, szczególnie kobiet, które nigdy wcześniej nie wykonywały badania w kierunku HIV.

Co jeszcze robi FES, by dotrzeć do osób, które boją się tradycyjnej placówki?
Oprócz dwóch punktów konsultacyjno-diagnostycznych w Warszawie prowadzimy mobilny serwis redukcji szkód. Kamperem jeździmy do osób, które używają substancji psychoaktywnych. Pojawiamy się też na festiwalach, eventach czy w klubach, żeby aktywnie trafiać do osób, które nigdy nie wykonały badania. Próbujemy odczarować to testowanie – i to się udaje. Spotykamy się z bardzo dobrym odbiorem.

> W Polsce wiele osób zbyt późno dowiaduje się o swoim zakażeniu. A HIV nie odbiera lat życia, jeśli jest odpowiednio wcześnie zdiagnozowany.

Co powie pani osobie, która odkłada badanie ze strachu?
Każdy wynik jest dobry. Jeżeli nie mamy zakażenia, możemy wykorzystać tę okazję, żeby dowiedzieć się, jak w przyszłości nie narażać się na ryzyko. A jeśli mamy już to zakażenie, to możemy wdrożyć skuteczne leczenie i dzięki temu odbudować układ odpornościowy i nie dopuścić do rozwinięcia pełnoobjawowego AIDS. Niestety w Polsce wiele osób zbyt późno dowiaduje się o swoim zakażeniu. A HIV nie odbiera lat życia, jeśli jest odpowiednio wcześnie zdiagnozowany.

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę: **byczdrowym.info**

FES

WESPRZYJ NASZE DZIAŁANIA

Twoje wsparcie pomaga nam prowadzić działania profilaktyczne, edukacyjne i pomocowe.

Wesprzyj naszą zbiórkę
Zeskanuj kod QR i wesprzyj nasze działania tutaj:
https://zrzutka.pl/2vm7ey

Przekaż darowiznę na konto Fundacji
Fundacja Edukacji Społecznej
Alior Bank
88 2490 0005 0000 4530 8538 5076
Tytuł przelewu: **Darowizna na cele statutowe**

Osoby fizyczne mogą odliczyć darowiznę od dochodu do wysokości **6% uzyskanego dochodu.**
Osoby prawne mogą odliczyć darowizny od podstawy opodatkowania do wysokości **10% uzyskanego dochodu.**

Więcej informacji: **fes.edu.pl/wesprzyj**

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

PANEL EKSPERTÓW

Seniorze, nie lekceważ zimowych infekcji! Eksperci radzą, jak dbać o odporność

Zimą rośnie liczba zachorowań na grypę, przeziębienia i inne infekcje dróg oddechowych. Dla seniorów – szczególnie przewlekle chorych – mogą oznaczać poważne powikłania. Jak się chronić i kiedy reagować? Wyjaśniają geriatrzy i eksperci Głosu Seniora – śp. dr Krzysztof Czarnobilski i dr Michał Zabojszcz, dyrektor Szpitala MSWiA w Krakowie, pierwszego w Polsce Szpitala Przyjaznego Seniorom.

Dr Michał Zabojszcz
Dyrektor Szpitala MSWiA w Krakowie, pierwszego w Polsce Szpitala Przyjaznego Seniorom, specjalista chorób wewnętrznych, kardiolog i geriatra

Śp. dr Krzysztof Czarnobilski
Specjalista geriatrii, dyrektor ds. lecznictwa Szpitala MSWiA w Krakowie – szpitala dedykowanego seniorom

Dlaczego infekcje są tak groźne właśnie dla seniorów?
Z wiekiem odporność słabnie, a wirusy łatwiej rozprzestrzeniają się w zamkniętych pomieszczeniach. Cukrzyca, nadciśnienie, niewydolność serca czy choroby płuc zwiększają ryzyko zaostrzenia schorzeń, zapalenia płuc i hospitalizacji.

– Grypa „zwala nas z nóg" – jak podkreślał dr Krzysztof Czarnobilski, specjalista geriatrii, opisując nagłe osłabienie, gorączkę i bóle mięśni. U seniorów infekcja może też przebiegać bez gorączki, objawiając się brakiem apetytu, dezorientacją czy pogorszeniem sprawności.

Jak skutecznie wspierać odporność?
Podstawą są przede wszystkim odpowiedni sen, higiena rąk, wietrzenie pomieszczeń, unikanie kontaktu z chorymi oraz codzienna aktywność fizyczna. – Ruch aktywuje komórki odpornościowe, co w dzisiejszych czasach jest niezwykle ważne – podkreślał dr Krzysztof Czarnobilski.

Ważna jest także dieta bogata w warzywa, owoce, produkty pełnoziarniste i białko, a uzupełnieniem mogą być kiszonki i naturalne zakwasy. – Regularne picie zakwasów może więc wspierać odporność – wyjaśnia dr n. med. Michał Zabojszcz, specjalista chorób wewnętrznych, kardiolog i geriatra. Produkty fermentowane skutecznie wspierają mikrobiotę jelitową, jednak warto pamiętać, że osoby ograniczające sól powinny spożywać je z umiarem.

Pierwsze objawy – jak reagować?
Kaszel, gorączka, dreszcze czy nagłe osłabienie wymagają odpoczynku, nawodnienia i ograniczenia kontaktów. **Seniorzy, zwłaszcza przewlekle chorzy, powinni szybko skonsultować się z lekarzem**, ponieważ wczesne leczenie grypy jest skuteczniejsze. Nie należy samodzielnie stosować antybiotyków ani zmieniać dawek leków.

Duszność, ból w klatce piersiowej i nagłe zaburzenia świadomości wymagają pilnej pomocy medycznej.

Ważna rola bliskich i opiekunów
Rodzina i opiekunowie powinni regularnie sprawdzać samopoczucie seniorów, szczególnie samotnych, oraz pomagać w organizacji wizyt lekarskich, zakupie leków, posiłkach i nawodnieniu.

PAMIĘTAJ! Zdrowa dieta, aktywność i szybka reakcja na objawy, połączone ze wsparciem bliskich, pomagają chronić zdrowie i życie seniorów.

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

WYZWANIA

Witamina D a odporność

Witamina D jest ważna dla układu immunologicznego, ale jesienią i zimą trudniej zadbać o jej prawidłowy poziom. Kto potrzebuje większej dawki suplementacji?

Dr n. med. Magdalena Cubała-Kucharska
Specjalistka medycyny rodzinnej z wieloletnim doświadczeniem w medycynie integracyjnej i funkcjonalnej. Instytut Medycyny Integracyjnej

droubala

Jakie czynniki najbardziej osłabiają nasze siły obronne?
Jednym z nich jest zimno. Gdy temperatura spada o 2 stopnie Celsjusza, zmniejsza się skuteczność wydzielanych przez układ odpornościowy małych pęcherzyków, które wiążą drobnoustroje. Znaczenie mają też niedobór snu, przewlekły stres, palenie papierosów i ekspozycja na dym tytoniowy. Ważne są też regularna aktywność fizyczna oraz prawidłowe działanie mechanizmów ochronnych błon śluzowych, w tym wytwarzanie śluzu.

Jak witamina D wspiera nasz układ odpornościowy?
Oprócz tego, że wpływa na zdrowie kości, jest hormonem regulującym odporność. Uczestniczy w funkcjonowaniu obu jej rodzajów: wrodzonej, z którą przychodzimy na świat, i nabytej, kształtowanej podczas kontaktu z patogenami. Nie jest jednak prostym „uodparniaczem" ani stymulatorem odporności. Jej receptory występują w większości komórek układu immunologicznego. Wpływa na ich aktywność. Pomaga regulować odpowiedź zapalną i uczestniczy w rozpoznawaniu patogenów.

W części badań obserwowano zmniejszenie ryzyka infekcji górnych dróg oddechowych u osób suplementujących witaminę D. Wyniki różniły się jednak w zależności od badanej populacji, wyjściowego stężenia witaminy i stosowanej dawki. Nie możemy być pewni, że suplementacja uchroni nas przed infekcją, jednak warto zadbać o utrzymanie odpowiedniego poziomu witaminy D, który wspiera prawidłowe funkcjonowanie układu odpornościowego.

W jakich sytuacjach można rozważyć suplementację witaminy D w dawce 4000 IU?
Dawkowanie powinno uwzględniać wiek, masę ciała i indywidualne zapotrzebowanie. U zdrowych dorosłych w wieku 18–65 lat zalecana dawka to 1000–2000 IU na dobę. Większe zapotrzebowanie występuje m.in. u osób z otyłością (BMI powyżej 30), u których może wynosić 4000 IU. Podobnie jest u osób po 75. roku życia, zależnie od wyjściowego stężenia, a także u pacjentów z potwierdzonym niedoborem (m.in. osób z zaburzeniami wchłaniania tłuszczów, np. z celiakią).

> W praktyce trudno określić, jaka ekspozycja na słońce będzie wystarczająca.

Zalecenia uwzględniają również syntezę skórną, ale w praktyce trudno określić, jaka ekspozycja na słońce będzie wystarczająca. W naszej strefie klimatycznej jesienią i zimą jest ona ograniczona. Nie da się też pokryć zapotrzebowania samą dietą.

Najlepiej zacząć od oznaczenia stężenia witaminy D we krwi i na tej podstawie dobrać suplementację.

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR

WAŻNE

Odporność jest jak straż pożarna

Kontynuacja na: poradnikdlarodziny.pl

Nasz organizm stale musi utrzymywać gotowość do obrony przed infekcjami. Na silną odporność pracujemy więc każdego dnia. Co niszczy tę naszą tarczę ochronną? Jakie znaczenie mają właściwa dieta, ruch i odpoczynek?

Marcin Koroczyk, farmaceuta praktyk i twórca internetowy znany jako Pan Tabletka. Autor bestsellerów „Odporność", „Zdrownik" i „Gorączka". Absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 2017 roku prowadzi blog pantabletka.pl, promując zasadę: „Żyj tak, żeby tabletki nie były potrzebne – a jeśli już, wybieraj najlepsze i stosuj je właściwie".

pantabletka

Co najbardziej zaburza naszą odporność w sezonie infekcji?
Na infekcje jesteśmy narażeni przez cały rok. Nie muszą one wiązać się z katarem – na przykład latem mogą to być biegunki czy uczulenia. Jesienią dzieci wracają do ławek, a dorośli do pracy. Zmienia się wilgotność i pojawiają się sezonowe infekcje, takie jak grypa czy COVID. Najłatwiej zarażają się maluchy w żłobkach i przedszkolach, bo ich układ odpornościowy dopiero się szkoli.

Najmocniej osłabiają nas czynniki, które są niedoceniane, niezależne od pór roku. Wynikają one z naszej sytuacji życiowej i stylu życia. To w szczególności chroniczny stres, niedosypianie i zmęczenie, które skutkują przewlekle wysokim poziomem kortyzolu, więc długofalowo osłabiają nasz organizm i, co za tym idzie, układ odporności.

Jak naturalnie wzmocnić organizm przed przeziębieniem i grypą?
To infekcje wirusowe, więc trudno wśród naturalnych sposobów znaleźć takie, które by nas przed nimi obroniły. Istnieje wiele patogenów, przeciwko którym możemy się zaszczepić, i to jest najlepsza tarcza ochronna. Jeśli jednak zachorujemy, to przy pierwszych objawach możemy wspierać się takim odpornościowym comfort food. Mam na myśli wszystkie produkty o działaniu wygrzewającym, przeciwzapalnym, lekko przeciwgorączkowym, a także przeciwwirusowym, przeciwbakteryjnym i przeciwgrzybiczym – jako wsparcie pracy układu odpornościowego na śluzówkach. To czosnek, cebula, imbir, czarnuszka, szafran i inne przyprawy korzenne, napary z kwiatu lipy, sok z czarnego bzu. Do domowych metod trzeba podchodzić rozsądnie, odpowiednio sobie ważyć, co i jak może pomóc, a w razie potrzeby udać się do lekarza.

Jak dieta wpływa na odporność?
Z odpornością jest tak jak z baterią w telefonie – trzeba ładować ją codziennie. Nie może być tak, że jednego dnia zjemy kilogram witaminy C, a w kolejnych nasza dieta będzie kuleć. Moja dewiza brzmi: „jedzmy wszystkiego po trochu, wybierając produkty jak najlepszej jakości i dbając o różnorodność na talerzu". Dopuszczam przy tym pewną dozę wysokoprzetworzonych czy tłustych produktów. Nie obwiniałbym ich o to, że często chorujemy. Problemem może być oczywiście ich przesadne spożywanie, bo wtedy zwiększa się ryzyko wystąpienia chorób metabolicznych, które osłabiają naszą odporność. Warto też dodać, że zamiast np. szukać cudownych superfoods, lepiej ograniczyć alkohol.

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

Z katarem do lekarza? Kiedy z infekcją możemy poradzić sobie sami?

Wielu pacjentów zgłaszających się do przychodni w sezonie infekcyjnym może leczyć się samodzielnie w domu. Specjalista radzi, jak rozpoznać, czy faktycznie potrzebujemy konsultacji lekarskiej, jak bezpiecznie łagodzić najczęstsze dolegliwości i w jakich sytuacjach stosowanie antybiotykoterapii ma uzasadnienie.

Dr hab. n. med. Mateusz Babicki
Prof. UMW, Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej

Jakie największe wyzwania stoją przed lekarzami POZ w sezonie infekcyjnym?

To duża liczba osób zgłaszających się z objawami infekcji ze strony układu oddechowego, choć znaczna część z nich mogłaby leczyć się samodzielnie w domu. Na drugim biegunie są pacjenci, którzy do gabinetu trafiają dopiero, gdy dolegliwości są już mocno nasilone.

Problemem jest również niska wyszczepialność przeciw grypie, COVID-19, RSV i krztuścowi. Szczepienia pozwalają zapobiegać tym zakażeniom lub zmniejszać ryzyko ich ciężkiego przebiegu.

Wyzwaniem pozostaje także narastająca antybiotykooporność i racjonalne stosowanie antybiotyków. Często trzeba wyjaśniać pacjentom, że w ich przypadku takie leczenie nie przyniesie korzyści.

Dlaczego antybiotyk nie pomaga w każdej infekcji?

To nie są leki o działaniu wirusobójczym czy wirusostatycznym. Działają tylko w infekcjach o podłożu bakteryjnym. Tymczasem zdecydowana większość infekcji układu oddechowego ma podłoże wirusowe. W zależności od grupy wiekowej nawet ponad 90 proc. zapaleń gardła jest wywoływanych przez wirusy.

Kiedy z infekcją należy zgłosić się do lekarza, a kiedy wystarczy leczenie w domu?

Jeżeli jesteśmy ogólnie zdrowi, nieobarczeni czynnikami ryzyka, a infekcja przebiega łagodnie: występują stan podgorączkowy, osłabienie, zmęczenie, katar, kaszel, ewentualnie ból gardła, to możemy leczyć się sami, ewentualnie po konsultacji z farmaceutą.

Pogorszenie stanu klinicznego wymaga konsultacji lekarskiej. Nie chodzi tu o zmianę charakteru kaszlu z suchego na mokry, bo to oznacza naturalny przebieg infekcji, ale np. o pojawienie się wysokiej gorączki czy nasilonych objawów ogólnoustrojowych.

Do lekarza należy zgłosić się również przy objawach sugerujących konkretne zakażenie, np. anginę paciorkowcową, a także wtedy, gdy mimo upływu czasu nie ma poprawy.

Jak bezpiecznie łagodzić objawy infekcji wirusowej?

Z wyjątkiem grypy i SARS-CoV-2, w których możliwe jest leczenie przyczynowe, wdrażamy leczenie objawowe. Powinno być ono dobrane stosownie do rodzaju i nasilenia dolegliwości.

Przy gorączce można zastosować paracetamol lub ibuprofen w dawce odpowiedniej do wieku pacjenta.

Ból gardła łagodzą preparaty o działaniu przeciwzapalnym, antyseptycznym lub nawilżającym. Na katar pomocne są roztwory soli izotonicznej i hipertonicznej. Można też stosować donosowe leki obkurczające śluzówkę nosa, ale tylko krótkotrwale, ze względu na ryzyko tzw. kataru z odbicia. Przy utrzymujących się dolegliwościach lekarz może zalecić donosowe glikokortykosteroidy.

Jak na co dzień możemy wspomóc swoją odporność?

Podstawą jest tzw. zdrowy styl życia, czyli odpowiednia aktywność fizyczna, regularny sen, zdrowe nawyki żywieniowe. Kolejnym elementem są szczepienia ochronne. Istotnym czynnikiem modulującym działanie układu odpornościowego i jedyną zalecaną substancją, którą należy uzupełniać w naszym organizmie w okresie jesienno-zimowym, jest odpowiednio dobrana dawka witaminy D_3.

Wpływ tych czynników na działanie układu odpornościowego ma mocne poparcie w badaniach naukowych. Odporności nie da się więc zbudować, biorąc „magiczną" tabletkę, do czego przekonują reklamy.

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę: **byczdrowym.info**

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

WYWIAD

Doktorek Radzi: *antybiotyk tylko na bakterie*

Zielona wydzielina z nosa nie musi oznaczać zakażenia bakteryjnego. W praktyce 80 proc. infekcji ma podłoże wirusowe i nie wymaga stosowania antybiotyku. Przyjmowanie go bez uzasadnienia może przynieść więcej szkody niż pożytku.

Lek. Łukasz Durajski
Wakcynolog, Katedra Medycyny Rodzinnej WUM

doktorekradzi

Jak odróżnić infekcję wirusową od infekcji bakteryjnej?
Nie da się tego zrobić na podstawie samych objawów. Nie są one charakterystyczne na tyle, żeby można było rozróżnić, z jakim patogenem mamy do czynienia, zwłaszcza u dzieci. Wbrew powszechnym opiniom kolor kataru nie ma tutaj żadnego znaczenia – zielona wydzielina to nie kwestia bakterii, ale usuwania m.in. leukocytów.

> Jeżeli podamy antybiotyk w infekcji wirusowej, to nie tylko nie pomoże, ale także zniszczy fizjologiczną florę bakteryjną.

Badanie fizykalne pozwala lekarzowi ocenić, jaki charakter może mieć infekcja, ale nie zawsze daje wystarczającą podstawę do jednoznacznego rozpoznania. Pomocne są badania krwi, ale dla pacjenta oznacza to kolejną wizytę i czekanie na wynik. Dobrym rozwiązaniem są kilkuminutowe testy przesiewowe, szczególnie tzw. combo. Niektóre pozwalają nawet zróżnicować kilkanaście patogenów. Daje to możliwość zastosowania celowanego leczenia.

Kiedy potrzebny jest antybiotyk?
Wyłącznie w infekcjach bakteryjnych. W większości przypadków nie jest potrzebny, ponieważ około 80 proc. infekcji ma charakter wirusowy. Antybiotykoterapia dotyczy raczej zakażeń dróg moczowych, zapalenia oskrzeli, zapalenia płuc, anginy czy zapalenia ucha, choć nawet w tych przypadkach decyzja o zastosowaniu antybiotyku nie jest zerojedynkowa.

Jeżeli podamy antybiotyk w infekcji wirusowej, to nie tylko nie pomoże, ale także zniszczy fizjologiczną florę bakteryjną. A wirus nadal będzie sobie szalał.

Czym jest antybiotykooporność i jakie może mieć konsekwencje?
To istotne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Bakterie, przeżywając kontakt z antybiotykiem, uczą się, jak sobie z nim radzić. Z powodu nadużywania antybiotyków niestety pojawia się wiele lekoopornych bakterii, które po prostu przestają na nie reagować. Prowadzi to oczywiście do wielu tragedii u pacjentów. Rodzi też problem dotyczący czasu i intensywności leczenia, a więc tego, jak długo musimy brać taki antybiotyk i że musimy zwiększać dawki, więc koło się napędza.

Jak prawidłowo przyjmować antybiotyk i jakich błędów unikać?
Najważniejsze jest przyjmowanie go o stałych porach. Ponieważ antybiotyk ma pewien okres działania, dawki należy uzupełniać w odpowiednim czasie: dwa, nawet trzy razy dziennie.

O ile rodzice, których dzieci chorują, są skrupulatni w przestrzeganiu zaleceń lekarskich, o tyle dorośli pacjenci niestety je lekceważą. Na przykład przerywają kuracje, gdy poczują się lepiej, albo stosują antybiotyk wybiórczo, na zasadzie: dzisiaj wezmę, jutro nie wezmę. Takie postępowanie może sprawić, że leczenie będzie nieskuteczne, a zakażenie nie zostanie całkowicie opanowane.

Niewłaściwe stosowanie antybiotyków sprzyja również narastaniu antybiotykooporności. W konsekwencji kolejne zakażenia mogą być trudniejsze w leczeniu, a ryzyko nawrotu choroby może wzrosnąć.

> Antybiotyk de facto walczy z każdą bakterią, także tą, która jest dla nas pożyteczna.

Jak kuracja antybiotykiem wpływa na florę bakteryjną jelit?
Antybiotyk de facto walczy z każdą bakterią, także tą, która jest dla nas pożyteczna. Należy więc tę florę uzupełniać, najlepiej stosując dietę probiotyczną. W polskiej kuchni mamy duży wybór produktów, które są źródłem naturalnych probiotyków. To kiszonki: ogórki kiszone, kiszona kapusta, zakwasy, a także znane z Azji kimchi. Warto sięgnąć po fermentowany nabiał: jogurt, kefir, maślankę. Ważne, żeby były to naturalne, a nie wysokoprzetworzone produkty.

Możemy też dostarczyć probiotyków za pomocą suplementów bogatych w odpowiednie szczepy. Najlepiej kupić preparat w formie leku, bo wówczas podlega kontroli farmaceutycznej. Producent ma obowiązek zweryfikować jego skład pod kątem wskazań oraz jakości.

Chcesz przeczytać online? Zeskanuj kod QR lub odwiedź stronę: **byczdrowym.info**

eprasa.pl 38a3365370

eprasa.pl 38a3365370

REKLAMA

EKSPERT

Sezon jesienno-zimowy jest okresem wzmożonych zachorowań na infekcje wirusowe. Jak zatem możemy zaradzić ich skutkom?

Dziecko, które skarży się na ból gardła, najczęściej odmawia przyjmowania nie tylko pokarmów, ale również płynów. To z kolei może prowadzić do odwodnienia, pogorszenia samopoczucia małego pacjenta, jego płaczliwości i rozdrażnienia.

Dr n. med. Ilona Małecka
Klinika Chorób Dzieci, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, przewodnicząca Zarządu Forum Wakcynologów – Polskie Towarzystwo Naukowe

Dlaczego zima to czas infekcji gardła i chorób górnych dróg oddechowych?
Zimna, deszczowa, wilgotna aura jest idealnym środowiskiem do rozprzestrzeniania się wirusów. Dodatkowo: nasz nieadekwatny do pogody ubiór może wpływać na naszą podatność na infekcje. Podobnie jest z przebywaniem zbyt długo w zamkniętych pomieszczeniach – większość swojego czasu spędzamy w dużych skupiskach ludzi, mniej na świeżym powietrzu itp. Rzadziej też uprawiamy aktywność fizyczną na dworze oraz nie wietrzymy tak często pomieszczeń, w których przebywamy, a to sprzyja szerzeniu się infekcji.

Jakie są typowe objawy infekcji gardła u dzieci oraz w jaki sposób ból gardła wpływa na jakość życia małego pacjenta?
Zaskakujące jest to, że czasem nawet bardzo małe dzieci potrafią wskazać nam, że mają dyskomfort związany z infekcją gardła. Dziecko, które skarży się na ból gardła, najczęściej odmawia przyjmowania nie tylko pokarmów, ale również płynów. To z kolei może prowadzić do odwodnienia, pogorszenia samopoczucia małego pacjenta, jego płaczliwości i rozdrażnienia.

Dlaczego warto rozpocząć jak najszybsze leczenie, gdy pojawią się pierwsze symptomy infekcji gardła?
Wtedy takie postępowanie jest najskuteczniejsze – możemy korzystać z szerokiej gamy leków w różnej postaci o działaniu przeciwbólowym i odkażającym. Wczesne włączenie takiego leku zapobiega rozwojowi infekcji, zmniejsza ryzyko odwodnienia i przeciwdziała niepotrzebnemu podawaniu dziecku antybiotyku.

> Zimna, deszczowa, wilgotna aura jest idealnym środowiskiem do rozprzestrzeniania się wirusów.

To jest lek. Dla bezpieczeństwa stosuj go zgodnie z ulotką dołączoną do opakowania i tylko wtedy, gdy jest to konieczne. W przypadku wątpliwości skonsultuj się z lekarzem lub farmaceutą.

eprasa.pl 38a3365370